

A Informasjon om kontrakten A1 Dokumentliste

Noen av de generelle kontraktsdokumentene finnes på følgende internettadresse:

<http://www.vegvesen.no/Fag/Publikasjoner/Handboker>

For disse siste dokumentene er betegnelsen ”URL” brukt i tabellen nedenfor. Dokumenter merket A er vedlegg til konkurransegrunnlaget.

Sammen med Nordland Fylkeskommunekonkurransegrunnlag – åpen anbudskonkurranse utgjør følgende dokumenter til sammen konkurransegrunnlaget:

DOKUMENT	DATO	Sted nedlasting
1 Konkurransgrunnlag – Kap A-E: • ESPD-skjema • Vedlegg	2022-02-15	A
3 Håndbok R761 Prosesskode 1	2018	URL
4 Håndbok N301 Arbeid på og ved veg	2012	URL
5 Vedlegg Liste over veger nattarbeid	2020-03-03	A
6 Utgå	2021-11	A
7 Håndbok N302 Vegoppmerking (oppmerkingsnormal)	2015	URL
8 Utgå (erstattet av kap. D2-Fresing)		
9 Utgå (erstattet av dok. nr. 19)		
10 Håndbok R310 Trafikksikkerhetsutstyr	2011	URL
11 NA-rundskriv 2006/11 Vegoppmerking – Kontroll og kvalitetsoppfølging av funksjonsnivå (del 1)	2006-09	A
12 Metode for funksjonskontroll av vegoppmerking Vedlegg til NA-rundskriv 2006/11	1997-02-17	A
13 Trekkregler for vegoppmerking V4	2017-12-06	A
14 Utgå (erstattet av dok. nr. 19)		
15 Veiledning - levering av avdragsnota på elektronisk format. Beskrivelse av avdragsnota på digitalt format basert på NS 3459.	2021-05	URL
16 Konteringsbilag for entreprenørfaktura	2018	URL
17 Brukerveiledning ELRAPP ¹ – med skjema: - R15 - Avfallsrapportering - R18 - Melding om uønsket hendelse eller forhold i entreprisvirksomheten - R19 - HMS-månedssrapport		URL
18 Fastsatte skjema som skal brukes: - Egenerklæring om helse, miljø og sikkerhet (HMS) - R15 – Avfallsrapportering (ELRAPP) - R18 - Melding om uønsket hendelse eller forhold i entreprisvirksomheten (ELRAPP) - R19 - HMS-månedssrapport (ELRAPP) - Avviksmelding - Krav om endringsordre - Endringsordre - Sluttattest for utført entrepris		URL

¹ For “Brukerveiledning ELRAPP” er siste gyldige versjon 14 dager før tilbudsfristen basis for prisene i kontrakten.

DOKUMENT	DATO	Sted nedlasting
19 Lærebok vegoppmerking, utgitt av Vegdirektoratet som rapport nr. 452.	2019-10-16	Internett ²
20 Nasjonalt vegreferansesystem – Håndbok V830	2020-02	URL
21 Norske og internasjonale standarder som det er vist til i tilbudsdokumentene		
22 Utlysingsannonsen som gjengitt i DOFFIN og TED databasen		

Statens vegvesens håndbøker har nye nummer fra 1. juni 2014. Se håndboksiden www.vegvesen.no/handboker for mer informasjon om det nye nummereringssystemet og tabeller som viser oversikt over nye og gamle nummer.

Det vil forekomme referanser til gammelt håndboknummer, da det totale omfang av referanser i dokumentene er stort. Av praktiske grunner skal derfor referanser til gammelt håndboknummer være likestilt med referanser til nytt nummer.

Det vil fortsatt være dokumenter med referanser til tidligere håndboknummer, som f.eks. rundskriv. Gyldigheten av disse, og mulige krav som fremgår av disse, endres ikke av omnummereringen.

A Informasjon om kontrakten

A3 Orientering om kontrakten

Innhold

Innhold

1	Arbeidenes art og omfang	2
2	Kontraktperiode.....	2
3	Entrepriseform og kontraktstype.....	2
5	Avvik i kontraktens rammebetingelser	3
6	Forskudd	3
7	Byggherre og engasjerte rådgivere.....	3
7.1	Om byggherre og engasjerte rådgivere	3
8	Byggherrens organisering av HMS-arbeidet	3
9	Andre entrepriser eller byggherrens egne arbeidere	4
10	Spesielle forhold.....	4
10.1	Nasjonalt vegreferansesystem	4
10.2	Nye systemer og dataverktøy i kontraktperioden	5

1 Arbeidenes art og omfang

Oppdraget gjelder maskinell utlegging av langsgående vegoppmerking med spray og vannbasert maling, samt tverrgående vegoppmerking.

Stipulerte mengder for pr. kontraktsår:

Sprayet termoplast: Gul 127,5 tonn og hvit 100 tonn.

Vannbasert maling: Hvit 100 tonn.

Tverrgående vegoppmerking: 26,5 tonn

Dette er en flerårig kontrakt, og beslutninger om hvilke strekninger hvor det skal utføres arbeider og type arbeider som hvert år skal gjennomføres på disse, må planlegges i nært samarbeid med leverandøren. Planleggingen vil bli basert på opplysninger om behov for vegoppmerking inkludert opplysninger om skadeutvikling, og tilgjengelige budsjetter. Denne kontrakten inneholder særskilte bestemmelser i kap. C3 pkt. 2 og 3 om samhandling, planlegging og samarbeid med leverandøren om dette.

Kontraktstype er enhetspriskontrakt.

2 Kontraktsperiode

Kontrakten har en varighet på 3 år fra kontraktsinngåelse. Byggherren har opsjon på forlengelse av kontrakten med ytterligere 1 år. Kontraktens totale varighet vil ved evt. utløsning av opsjon være 4 år. Byggherren vil gi entreprenør beskjed om evt. utløsning av opsjon 3 måneder før kontrakten går ut.

3 Entrepriseform og kontraktstype

Entrepriseform er utførelsesentreprise.

Kontraktstype er enhetspriskontrakt.

4 Tidspunkt for igangsettelse, merkesesong og tidsfrister

Arbeidet kan settes i gang når avtale er inngått og garantierklæring og kopi av forsikringsbevis er levert byggherren. Oppstart skal for øvrig skje i samråd med byggherren, med bakgrunn i tilstanden på veien og værforholdene. Det vises for øvrig til utfyllende krav under punktene om kvalitetsplan, HMS og fremdriftsplan i kapittel C3 punkt 5.

For langsgående vegoppmerking med spray tverrgående vegoppmerking (håndlegging) er merkesesongen definert slik:

1. mai - 15. oktober.

For langsgående vegoppmerking med maling er merkesesongen fra 1. mai til 15. september. Tidsfrister for arbeidene er gitt i kapittel C3.

5 Avvik i kontraktens rammebetingelser

Hvis myndighetenes bevilgninger tilsier avvik i kontraktens utførelse, skal det forhandles om eventuelle økonomiske konsekvenser. Entreprenøren har ikke rett til å heve kontrakten ved mindre vesentlig endring av bevilgningstakt.

6 Forskudd

Det utbetales ikke forskudd.

7 Byggherre og engasjerte rådgivere

7.1 Om byggherre og engasjerte rådgivere

Nordland fylkeskommune er vegeier og byggherre for alle fylkesveger og fylkes g/s-veger i Nordland.

Alle henvendelser mellom entreprenøren og byggherren skal gå gjennom byggherrens representant, dersom annet ikke er avtalt.

7.2 Informasjon om konkurransegrunnlaget

Konkurransegrunnlaget er delvis basert på Statens vegvesen sin mal for vegoppmerkingskontrakter.

Nordland fylkeskommune benytter konkurransegjennomføringsverktøyet Mercell ved gjennomføring av sine anskaffelser. Av den grunn er det nødvendig å gjøre noen tilpasninger i Statens vegvesen sin mal for vegoppmerkingskontrakter.

Følgende tilpasninger er gjort:

- Nordland fylkeskommune benytter ikke A0, A2 og B1.

De delene av konkurransegrunnlaget som er basert på Statens vegvesens mal, vil flere steder henvise til «Statens vegvesen» eller «vegvesenet».

I enkelte tilfeller vil «Statens vegvesen» eller «vegvesenet» peke på Statens vegvesen som vegeier eller som forvaltningsmyndighet, men i andre tilfeller peker dette på Statens vegvesen som tidligere sams vegforvalter eller som byggherrenes representant.

Der det i konkurransegrunnlaget vises til Statens vegvesen som «byggherre» og/eller «byggherrens representant», skal dette forstås som Nordland fylkeskommune.

Ved ev. tvilstilfeller hvordan ordlyden skal forstås, skal dette avklares fortløpende med byggherren.

8 Byggherrens organisering av HMS-arbeidet

Byggherrens organisering av HMS-arbeidet er vist i plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-planen). Denne planen finnes som del av konkurransegrunnlaget.

9 Andre entrepriser eller byggherrens egne arbeider

Entreprenøren vil bli orientert på byggemøter om eventuelle entrepriser og andre arbeider (inkl. drifts- og vedlikeholdskontrakter) som kan berøre aktuelle kontrakter.

10 Spesielle forhold

10.1 Nasjonalt vegreferansesystem

Nordland fylkeskommune legger om til nytt vegreferansesystem. Inntil videre brukes både gammelt og nytt system.

Entreprenørens kostnad med å tilpasse seg nytt vegreferansesystem, bl.a. i planer og rapporter, skal inkluderes i tilbudets priser.

10.2 Nye systemer og dataverktøy i kontraktsperioden

Byggherren benytter i dag ulike systemer og dataverktøy for rapportering, dokumentering og kontraktsoppfølging.

Dette er systemer og dataverktøy som:

- Plania
- ELRAPP
- ISY Road
- RapportWeb

Listen er ikke uttømmende.

Entreprenør må ta høyde for at det skjer endringer i systemer og dataverktøy i kontrakt- og konkurranseperioden.

Byggherren vil gi entreprenør grunnleggende opplæring i bruk av systemer og dataverktøy som skal benyttes i kontraktsperioden.

B Konkurranseregler

B2 Krav til leverandørens kvalifikasjoner

Innhold

Innhold

1. Om kapittel B2	2
2. Kvalifikasjonskrav, jf. anskaffelsesforskriften kapittel 16.....	2
2.1. Generelt	2
2.2. Leverandørens organisatoriske og juridiske stilling	2
2.3. Leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet	2
2.4. Leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner	3
2.4.1. Relevant erfaring	3
2.4.2. Byggherrers erfaringer.....	4
2.5. Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	4
2.5.1. Arbeidsmiljø.....	4
2.5.2. Miljø.....	5
2.5.3. Kvalitet.....	6
3. Øvrige bestemmelser.....	6
3.1. Dokumentasjon for fravær av avvisningsgrunner	6
3.2. Skatteattester – anskaffelsesforskriften § 7-2	7
4. Støtte fra andre virksomheter og deltakelse i fellesskap.....	7
4.1. Støtte fra andre virksomheter for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav	7
4.2. Fellesskap av leverandører	7
5. Særlig om nyetablerte leverandører	8
6. Krav til leverandørens dokumentasjon av kvalifikasjonskravene	9
6.1. Det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD)	9
6.2. Dokumentasjon av kvalifikasjonskravene	9

1. Om kapittel B2

Kapittel B2 inneholder konkurransens kvalifikasjonskrav. Med mindre annet er angitt skal hvert enkelt kvalifikasjonskrav i kapittelet oppfylles.

Alle paragrafhenvvisninger i kapittel B2 er til anskaffelsesforskriften (FOR-2016-08-12-974), om ikke annet er angitt.

2. Kvalifikasjonskrav, jf. anskaffelsesforskriften kapittel 16

2.1. Generelt

Kvalifikasjonskravene for konkurransen er angitt i punkt 2.2 til 2.5 nedenfor. Hvert enkelt kvalifikasjonskrav må være oppfylt for at leverandøren vil bli vurdert som kvalifisert.

Leverandører som ikke tilfredsstiller kvalifikasjonskravene vil bli avvist, jf. § 9-5 (1) bokstav a).

2.2. Leverandørens organisatoriske og juridiske stilling

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal være et lovlig etablert foretak.

Dokumentasjonskrav:

Firmaattest fra Foretaksregistret. Utenlandske leverandører skal isteden levere tilsvarende attest bestemt ved lovgivningen i den stat leverandøren er etablert.

2.3. Leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet

Kvalifikasjonskrav:

1. Leverandøren skal ha tilstrekkelig økonomisk og finansiell kapasitet for å gjennomføre kontrakten.
2. Leverandøren skal ha en egenkapitalandel i prosent på minst 10 %.
3. Gjennomsnittlig årlig omsetning de siste tre år skal som et minimum tilsvare årsomsetningen på kontrakten.

Dokumentasjonskrav:

1. Leverandørens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning for de siste tre år og nyere opplysninger (kvartalsregnskaper) som har betydning for leverandørens regnskapstall. Skjema i kapittel E2 pkt. 4 skal fylles ut.

2. En kortfattet redegjørelse vedrørende informasjon om økonomiske forhold eller tap som ikke er dokumentert andre steder, og som kreves dokumentert i henhold til norske og/eller internasjonale regnskapsstandarder. Dette omfatter også evt. redegjørelser for å ivareta krav i aksjelovens kap. II, §§ 3-4 og 3-5.
3. En oversikt over eventuelle nylig gjennomførte, pågående eller forestående skattemessige eller offentlige gjennomganger av leverandørens virksomhet.
4. En oversikt over eventuelle hendelser av betydning som har funnet sted etter utgivelse av det siste reviderte årsregnskapet.

Dersom leverandøren har saklig grunn til ikke å fremlegge den dokumentasjonen oppdragsgiveren har krevd, kan han dokumentere sin økonomiske og finansielle kapasitet ved å fremlegge ethvert annet dokument som har relevans til foretakets regnskapstall/økonomi og som oppdragsgiver anser egnet. Leverandøren skal begrunne hvorfor han ikke kan fremlegge den dokumentasjonen oppdragsgiver har krevd.

2.4. Leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner

2.4.1. Relevant erfaring

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal ha tilstrekkelig erfaring av relevant art og vanskelighetsgrad fra tilsvarende arbeider.

Dokumentasjonskrav:

En liste over inntil 5 og ikke mindre enn 3 kontrakter som leverandøren har gjennomført eller gjennomfører i løpet av de siste fem årene regnet fra tilbudsfristen. Listen skal, jf. skjema inntatt i kapittel E pkt. 5, inneholde følgende for hver av kontraktene:

- Navn på mottaker (oppdragsgiver)
- Beskrivelse av hva kontraktarbeidene gikk ut på, herunder relevansen i forhold til kvalifikasjonskravets punkt 1 og 2.
- Hvilke arbeider som ble utført av leverandøren selv, og hvilke arbeider som ble utført av underleverandører (kontraktsmedhjelpere).
- Tidspunkt for leveransen.
- Kontraktens verdi.
- Referanseperson/kontaktperson hos oppdragsgiver med kontaktdata (telefonnummer og e-postadresse), og angivelse av vedkommende sin rolle hos oppdragsgiver under kontrakten. Leverandøren er ansvarlig for at referansepersonen er tilgjengelig og avgir referanse.

2.4.2. Byggherrers erfaringer

Kvalifikasjonskrav:

Byggherrers erfaringer med tilbyder vil bli vurdert.

Det kreves at tilbyder kan vise til referanser til relevante kontrakter som han selv har gjennomført på tilfredsstillende måte.

Forhold som vil bli vurdert er knyttet til bl. a.:

- dokumentasjon av utført kvalitet
- oppfyllelse av kontrakter
- etterlevelse av bestemmelser og rutiner for HMS
- etterlevelse av bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår
- overholdelse av frister
- oppfølging i reklamasjonstiden
- bruk av lærlinger

Dokumentasjonskrav:

Kvalifikasjonskravet dokumenteres gjennom listen beskrevet ovenfor under punkt 2.4.1.

2.5. Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

2.5.1. Arbeidsmiljø

2.5.1.1. SHA system

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal være sertifisert eller i prosess for sertifisering etter NS ISO 45001:2018 Ledelsessystemer for arbeidsmiljø - Krav og veiledning om

Dokumentasjonskrav:

1. Attest utstedt av uavhengig organ som dokumenterer at leverandøren er sertifisert i henhold til NS ISO 45001:2018. Det uavhengige organet må være akkreditert av Norsk akkreditering eller tilsvarende organ i en EU/EØS-stat.
2. Der leverandøren ikke er sertifisert, må det fremlegges dokumentasjon fra et uavhengig organ som er akkreditert av Norsk akkreditering eller tilsvarende organ i en annen EU/EØS-stat som viser at leverandøren er i en sertifiseringsprosess. Dokumentasjonen må vise at prosessen er igangsatt senest 3 måneder før tilbudsfrist.

3. Dokumentasjon på revisjon de siste år med bekreftelse fra den/de som har foretatt revisjon.

2.5.1.2. Ulykkesfrekvens (H1-verdi)

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren bør ha en gjennomsnittlig H1-verdi for de siste tre år lavere enn 15

Dersom H1-verdien er høyere enn 15, skal det redegjøres for utviklingstendensen for H1-verdien og eventuelt F-verdien, som vil uttrykke alvorligheten i høy H1-verdi.

Dersom leverandøren er et felleskap av leverandører, gjelder også bestemmelsene i pkt. 4.2.

H1-verdien er definert som antall arbeidsulykker med fravær i forhold til utførte timeverk multiplisert med 10^6 .

F-verdien viser antall fraværsdager hos tilsatt/innleid arbeidstaker som følge av skade pr 1 mill. utførte arbeidstimer. Som fraværsdag medregnes alle hele fraværsdager (unntatt lørdager, søndager og bevegelig helligdag) som arbeidstaker blir fraværende som følge av fraværsskade uansett arbeidstidsordning. Som fraværsskade regnes uønsket hendelse som involverer tilsatte/innleide hos entreprenør som har medført 100 % fravær utover skadedagen, og hvor vedkommende ikke er tilbake i ordinært evt. alternativt arbeid. Dersom fraværsskaden medfører død innen ett år fra hendelsesdatoen, beregnes dette til 230 fraværsdager.

Dokumentasjonskrav:

1. Oversikt over H1-verdi for leverandøren de siste tre år, jf. skjema inntatt i kapittel E2 pkt. 6.2. Se ellers bestemmelsene i pkt. 4.2 om felleskap av leverandører.
2. Dersom H1-verdien er høyere enn 10, skal det redegjøres for utviklingstendensen for H1-verdien og eventuelt F-verdien, som vil uttrykke alvorligheten i eventuell høy H1-verdi. Videre skal det med tilbudet følge en egen redegjørelse for om det er iverksatt forbedringstiltak, og i så fall også dokumentasjon av effekten av disse tiltakene.

2.5.2. Miljø

Kvalifikasjonskrav

Leverandøren skal være sertifisert eller i prosess for sertifisering etter NS-EN ISO 14001:2015 Ledelsessystemer for miljø – Spesifikasjon med veiledning. Det sertifiserte systemet skal være relevant for tilsvarende samferdselsprosjekter.

Dokumentasjonskrav:

1. Attest utstedt av uavhengig organ som dokumenterer at leverandøren er sertifisert i henhold til NS-EN ISO 14001:2015. Det uavhengige organet må være akkreditert av Norsk akkreditering eller tilsvarende organ i en EU/EØS-stat.
2. Der leverandøren ikke er sertifisert, må det fremlegges dokumentasjon fra et uavhengig organ som må være akkreditert av Norsk akkreditering eller tilsvarende organ i en annen EU/EØS-stat på at leverandøren er i en sertifiseringsprosess. Dokumentasjonen må vise at prosessen er igangsatt senest 3 måneder før tilbudsfrist.

2.5.3. Kvalitet**Kvalifikasjonskrav**

Leverandøren skal være sertifisert eller i prosess for sertifisering etter NS-EN ISO 9001:2015 Ledelsessystemer for kvalitet - Krav. Det sertifiserte systemet skal være relevant for tilsvarende samferdselsprosjekter.

Dokumentasjonskrav:

1. Attest utstedt av uavhengig organ som dokumenterer at leverandøren er sertifisert i henhold til NS-EN ISO 9001:2015. Det uavhengige organet må være akkreditert av Norsk akkreditering eller tilsvarende organ i en EU/EØS-stat.
2. Der leverandøren ikke er sertifisert, må det fremlegges dokumentasjon fra et uavhengig organ som må være akkreditert av Norsk akkreditering eller tilsvarende organ i en annen EU/EØS-stat på at leverandøren er i en sertifiseringsprosess. Dokumentasjonen må vise at prosessen er igangsatt senest 3 måneder før tilbudsfrist.

3. Øvrige bestemmelser**3.1. Dokumentasjon for fravær av avvisningsgrunner**

Bestemmelsene om avvisning på grunn av forhold ved leverandøren fremgår av anskaffelsesforskriften § 24-2. Det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD) gjelder som foreløpig dokumentasjon bl.a. for at det ikke foreligger slike avvisningsgrunner.

Ytterligere krav til dokumentasjon for fravær av avvisningsgrunner fremgår av anskaffelsesforskriften § 24-7, eventuelt også § 24-5 (1) dersom dokumentasjon av slike tiltak er aktuelt. Dokumentasjonen skal leveres tråd med kommunikasjonsbestemmelsene angitt i kapittel B1 og i henhold til den frist som oppdragsgiver fastsetter, for det tilfelle oppdragsgiver krever dette fremlagt. Attester som nevnt i § 24-7 (1) bokstav a) og b) skal ikke være eldre enn 6 måneder regnet fra tilbudsfristen.

Dersom de nødvendige attester/dokumenter for å dokumentere fravær av avvisningsgrunner ikke utstedes i leverandørens hjemstat eller den staten hvor han er

etablert, eller dersom de ikke dekker alle avvisningsgrunnene som nevnt i anskaffelsesforskriften § 24-2 (1) bokstav b, (2) og (3) bokstav a og b, gjelder det utfylte ESPD skjemaet som dokumentasjon for disse forholdene.

3.2. Skatteattester – anskaffelsesforskriften § 7-2

Se Nordland fylkeskommunes konkurransegrunnlag – åpen anbudskonkurranse

4. Støtte fra andre virksomheter og deltakelse i fellesskap

4.1. Støtte fra andre virksomheter for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav

Leverandøren kan om nødvendig støtte seg på andre virksomheters kapasitet for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet og/eller kravene til tekniske og faglige kvalifikasjoner som er gjengitt i punkt 2.3-2.5 ovenfor, jf. § 16-10 (1).

Følgende dokumentasjon skal leveres:

- Dokumentasjon som viser at leverandøren råder over de nødvendige ressursene til virksomhetene han støtter seg på, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelserklæring fra disse virksomhetene.
- Dokumentasjon for det relevante kvalifikasjonskravet for virksomheten som leverandøren støtter seg på i henhold til kravene i punkt 2.3, 2.4 og/eller 2.50, samt dokumentere kvalifikasjonskravene til virksomheten i punkt 2.2.
- Hver sine versjoner av det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD) som en del av tilbudet, jf. punkt 6.

Der leverandøren støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, krever oppdragsgiveren at de er solidarisk ansvarlige for utførelsen av kontrakten, jf. § 16-10 (4).

4.2. Fellesskap av leverandører

Flere leverandører kan delta i konkurransen i fellesskap, jf. § 16-11.

De deltakende leverandørene skal i så fall levere hver sine versjoner av det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD) som en del av tilbudet, jf. punkt 6.

Følgende dokumentasjon skal leveres:

- Samme dokumentasjon som for individuelle leverandører skal leveres for hver enkelt leverandør som deltar i fellesskapet.

Fellesskapet av leverandører kan støtte seg på kapasiteten til deltakerne i fellesskapet og om nødvendig støtte seg på andre virksomheter, og i så fall gjelder kravene i punkt 4.10 i tillegg.

Oppdragsgiver vil vurdere hver enkelt deltaker i fellesskapet opp mot bestemmelsene om avvisning, jf. § 24-2 følgende. Dette med unntak av bestemmelsen i § 24-2 (1) bokstav a) (oppfyllelse av kvalifikasjonskrav), som vil bli anvendt på fellesskapet samlet sett.

5. Særlig om nyetablerte leverandører

En leverandør som er nyetablert og som ikke kan framlegge all dokumentasjon som påkrevet under punkt 6 nedenfor, må være særlig nøye med å dokumentere og sannsynliggjøre at han likevel har forutsetninger for å gjennomføre kontrakten.

Det er særlig viktig at slike leverandører kan dokumentere en tilstrekkelig stor arbeidsstyrke for gjennomføring av kontrakten, herunder faglig og teknisk kompetanse. For nyetablerte leverandører presiseres det at det er leverandørens evne som sådan til å gjennomføre kontrakten som vurderes, ikke enkeltpersoners kompetanse isolert sett.

Dersom en nyetablert leverandør har erfaring fra kontrakter, skal de mest relevante kontraktene som leverandøren måtte ha erfaring fra, fylles ut i henhold til dokumentasjonskravene i punkt 2. Dette selv om kontraktene er av en slik art at de ikke oppfyller de nærmere angitte kravene.

Manglende eller utilstrekkelig dokumentasjon på ett eller flere kriterier kan medføre at leverandøren blir avvist. Mangelfull eller uriktig utfylt svarskjema vil også kunne medføre avvisning, jf. § 24-1 (2) bokstav b).

6. Krav til leverandørens dokumentasjon av kvalifikasjonskravene

6.1. Det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD)

Oppdragsgiver har i forbindelse med kunngjøringen av konkurransen tilgjengeliggjort et ESPD-skjema, som alle leverandørene skal fylle ut og levere sammen med tilbudet, jf. § 17- 1.

Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap og/eller leverandøren støtter seg på kapasitet til andre virksomheter, skal det utfylles et skjema pr. virksomhet.

ESPD-skjemaet gjelder som foreløpig dokumentasjon for oppfyllelse av kvalifikasjonskravene, samt at det ikke foreligger andre grunner for avvisning.

6.2. Dokumentasjon av kvalifikasjonskravene

Leverandøren skal dokumentere oppfyllelse av kvalifikasjonskravene gjennom:

1. Utfylt ESPD-skjema.
2. Utfylt svarskjema, slik dette er angitt i kapittel E.
3. De dokumenter som etterspørres under dokumentasjonskravet for hvert enkelt kvalifikasjonskrav, jf. bestemmelsen inntatt nedenfor.

Dokumentasjon som etterspørres i henhold til nr. 1, 2, og 3 skal leveres som en del av tilbudet innen tilbudsfristen, jf. kapittel B3 punkt 2.1.

Det er viktig for bedømmelsen at opplysningene i dokumentasjonen er korrekt og fullstendig. Uriktige, misvisende eller manglende opplysninger kan medføre avvisning, jf. § 24-2 (3) bokstav g.

Oppdragsgivers vurdering av om leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene vil som utgangspunkt kun bli gjennomført basert på innlevert dokumentasjon, herunder eventuelle oppgitte referanser. Oppdragsgiver forbeholder seg likevel retten til å legge vekt på eventuelle egne erfaringer (positive og negative) med leverandøren (og ev. samarbeidende foretak, jf. punkt 4). Tilsvarende gjelder for andre offentlige oppdragsgiveres erfaringer.

B Konkurranseregler og kvalifikasjonskrav

B4 Krav til tilbud og spesielle konkurranseregler

2022-03-21

B Konkurranseregler og kvalifikasjonskrav

B3 Krav til tilbud og spesielle konkurranseregler

Innhold

1	Tilbudets utforming	2
2	Bruk av tekniske spesifikasjoner	2
3	Taktisk prising.....	4

B Konkurranseregler og kvalifikasjonskrav

B4 Krav til tilbud og spesielle konkurranseregler

2022-03-21

1 Tilbudets utforming

Leverandørenes tilbud skal inngis som angitt i kapittel E, herunder dokumentasjon knyttet til de enkelte tildelingskriterier.

Leverandøren skal som del av tilbudet levere et forpliktende tilbudsbrev som er datert og underskrevet.

Etter innlevering skal tilbudet være komplett.

Komplett tilbud skal lastes opp i Merccell og leveres elektronisk. Kapittel E5 skal signeres, dateres, skannes og lastes opp i Merccell sammen med resten av tilbudet.

Komplett priset kapittel E3 leveres i form av PDF-fil.

Fil iht. NS 3459 utg. 3 av kapittel E3 skal også leveres elektronisk.
Tilbud skal ikke leveres på e-post eller i papirformat.

2 Bruk av tekniske spesifikasjoner

Beskrivelsen i kap. D1

Beskrivelsen i kap. D1 består av en standard arbeidsbeskrivelse og en spesiell beskrivelse etter samme prinsipp som i håndbok R761 Prosesskode 1, jf. kap. 4.1 og 4.2. Kap. D1 er delt inn i prosesser, og hver prosess i den prosessvise kravspesifikasjonen er bygd opp som vist nedenfor:

- a) Omfang
Beskrivelse av hva prosessen omfatter.

- b) Materialer

Termoplast

Det kreves produktgodkjenning med dokumentasjon av vegoppmerkingens ytelsesklasser (p-klasser) i henhold til beskrivelser gitt i dokumentet - Nordic certification system for road marking materials, VTI rapport 1047A utgitt i 2020.

Termoplast – ekstrudert

Materiale sertifisert i klasse P5 gjelder for hvit vegoppmerking og P3 for gul vegoppmerking utført som langsgående linjer med ekstrudert termoplast.

Termoplast – spray

Materiale sertifisert i klasse P4 gjelder for hvit vegoppmerking og P2 for gul vegoppmerking utført som langsgående linjer med spray.

Dokumentasjon

Dokumentasjon på produktgodkjenning for termoplast skal sendes inn som en del av tilbudet, jf. kap. E1.

Vegmerkemaling

Krav i Hb R310 Trafikksikkerhetsutstyr, tekniske krav gjelder. Se spesielt pkt. 6.5

B Konkurranseregler og kvalifikasjonskrav

B4 Krav til tilbud og spesielle konkurranseregler

2022-03-21

og 6.5.3.

c) Utførelse

Krav i håndbok N302 og R310 gjelder hvis ikke annet er beskrevet.

Supplerende beskrivelse av utførelse er i hht kap. D2- Koder. Her er det en tabell for hver prosess i kap. D1 med oversikt over referanser (nr.) i hht HB N302 og "Koder" for hver enkelt utførelse. Hver enkelt kode beskriver utførelsen i kortform med navn og dimensjoner i hht kap. D2-Koder.

Krav til dokumentasjon og rapportering er gitt i kap. C.

d) Toleranser

e) Prøving, kontroll

x) Mengderegler

For alle punkter a) - x) vil dokumenter det henvises til i konkurransegrunnlagets kap. D1 og/eller spesiell beskrivelse kunne utfylle spesifikasjonen av den enkelte prosess.

Hierarkisk oppbygging av prosesser med underinndelingsprinsipper

Oppbyggingen følger prinsippene fra håndbok R761 Prosesskode 1. For tolking av forholdet mellom beskrivelsestekster på høyere og lavere prosessnivå gjelder:

Omfang beskrevet i en prosess på et høyere nivå gjelder også for et lavere nivå. Unntak fra dette gjelder der det er angitt ny eller avgrensende tekst på et lavere nivå.

Mengderegler og krav til materialer, utførelse, prøving, kontroll og toleranser angitt på et høyere nivå gjelder også for et lavere nivå. Unntak fra dette gjelder når beskrivelse på et høyere nivå står i motstrid til beskrivelse på et lavere nivå.

Bestemmelsene i den spesielle beskrivelsen kommer generelt i tillegg til eller i stedet for standard arbeidsbeskrivelse. Ved motstrid gjelder spesiell arbeidsbeskrivelse foran bestemmelsene i standard arbeidsbeskrivelse.

Kontroll

Kravene fremgår av konkurransegrunnlaget.

Prisgrunnlag og hva prisene skal omfatte

Bestemmelsene i Hb R761 kap. 4.3 Prisgrunnlag og måleregler gjelder for tilbudet.

Det avregnes etter målereglene som er angitt under pkt. x) i de respektive prosesser.

Kostnader for følgearbeider skal være inkludert i prisen for den aktuelle prosessen dersom ikke annet er angitt spesielt eller avtalt. Følgearbeider er arbeider som følger som konsekvens av den aktuelle oppgaven, som f.eks. transport av maskiner til/fra arbeidssted, arbeidsvarsling og nødvendig forarbeid eller etterarbeid. Se utfyllende bestemmelser i kap.

B Konkurranseregler og kvalifikasjonskrav

B4 Krav til tilbud og spesielle konkurranseregler

2022-03-21

C3 pkt. 3.5.3 om arbeidsvarsling.

Arbeidet skal utføres i henhold til aktuelle lover, forskrifter og bestemmelser.

I kap. A1 er det en innholdsliste med oversikt over alle dokumenter som gjelder for leveransen. Utover det som fremgår av konkurransegrunnlagets kap. A tom E, skal kostnader som er knyttet til relevante spesifikasjoner i disse dokumentene, inkluderes i prisene.

3 Taktisk prising

Tilbud skal prises i henhold til de retningslinjer som fremgår av konkurransegrunnlaget, jf. håndbok R761 kapittel 4.3.

Tilbud kan bli avvist når det er åpenbart misforhold mellom enhetspris og det enhetsprisen skal dekke, slik at prisene ikke gjenspeiler de faktiske kostnadene, jf. anskaffelsesforskriften § 24-8 (2) bokstav b). Leverandøren vil ved slik avvissningsgrunn bli gitt anledning til å redegjøre for den angitte pris, jf. anskaffelsesforskriften § 24-9.

Forhold som vil bli vurdert er om prisingen

- er gitt på en slik måte at mulighetene for å anvende dem generelt innenfor kontrakten er sterkt begrenset, eller det hindrer byggherren i å foreta optimale valg
- påvirker det forholdsmessige vederlag for tilført verdi på en uheldig måte
- bryter med intensjonen med enhetspriser i kontrakten
- i sum gir feilaktig bilde av tilbudet i sammenlikning med andre tilbud
- vil kunne påvirke kontraktssamarbeidet mellom partene på en negativ måte

C Kontraktsbestemmelser NS 8406:2009

C1 Alminnelige kontraktsbestemmelser

Som alminnelige kontraktsbestemmelser gjelder NS 8406:2009 Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt.

C Kontraktsbestemmelser

C2 Spesielle kontraktsbestemmelser

Innhold

Innhold

1	Definisjoner	3
1.1	Kontraktssum (se NS 8406 pkt. 2)	3
1.2	Underentreprenør, underleverandør, innleid og utsendt arbeidstaker	3
2	Kontraktsdokumenter (se NS 8406 pkt. 4)	3
3	Opplysninger gitt i tilbudet	3
4	Myndighetskrav. Arbeidskraft	3
4.1	Bruk av innleid arbeidskraft	3
4.2	Anvendt arbeidskraft	4
4.3	Lønns- og arbeidsvilkår	4
4.4	Rapportering av utenlandsk virksomhet	5
5	Personell	6
6	Språkkrav	6
7	Byggemøter (se NS 8406 pkt. 6)	7
8	Oppstartmøte med tilhørende samhandling	7
9	Samarbeidsmøter	8
10	Møter, faglige samlinger og kurs	9
11	Varsler (se NS 8406 pkt. 7)	9
12	Sikkerhetsstillelse (se NS 8406 pkt. 8)	9
13	Forsikring (se NS 8406 pkt. 9)	10
14	Kvalitetssikring (se NS 8406 pkt. 11)	10
14.1	Generelle krav	10
14.2	Kvalitetsplan	10
14.3	Dokumentasjon	11
15	Bruk av underentreprenør (se NS 8406 pkt. 12)	11
16	Læringer	12
16.1	Krav til bruk av læringer	12
16.2	Kompensasjon for bruk av læringer	12
16.3	Sanksjon ved brudd på krav til bruk av læringer	13
17	Priser (se NS 8406 pkt. 23)	13
18	Basis for priser i kontrakten (se NS 8406 pkt. 23)	13
20	Regningsarbeider (se NS 8406 pkt. 23.4)	15
21	Parter i tvister (se NS 8406 pkt. 31)	16
22	Tillatelser, løyver og dispensasjoner	16
23	Midlertidige avtaler med grunneiere	16
24	Uttalelser til media	16
25	Registrering i datasystem	17
26	Helse, miljø og sikkerhet (HMS) - generelt	17
27	Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø	17
27.1	Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø - SHA-plan	17
27.2	HMS-kort og føring av oversiktsliste	17
27.3	Opplæring og kompetanse	18

Kontraktsbestemmelser

C2 Spesielle kontraktsbestemmelser

2022-03-21

27.4 Arbeidstid	19
27.5 Risikovurdering	19
27.6 Arbeidsvarsling.....	20
27.7 Personlig verneutstyr	20
27.8 Kjemiske produkter	21
27.9 Orden, renhold og sikring av arbeidsstedet	21
27.10 Vernerunder, kontrollrutiner og merking	21
27.11 Undersøkelse av K4- og K5-hendelser	21
28 Ytre miljø	21
28.1 Plan for ytre miljø - YM-plan.....	21
28.2 Hensyn til omgivelsene	22
28.3 Trematerialer	22
28.4 Avfallshåndtering	22
28.5 Gjenbruk av materialer	23
28.6 Miljøledelsestandarder eller –systemer	23
28.7 Oppfølging av ytre miljø i kvalitetsplanen	23
29 Rapportering, dokumentasjon og sanksjoner for SHA og YM.....	23
29.1 Plan for håndtering av uønskede hendelser	23
29.2 Rapportering og varsling av ulykker, brann, forurensning og andre uønskede hendelser.....	24
29.3 Dokumentasjon av lønns- og arbeidsvilkår, SHA og YM.....	26
29.4 Avviksbehandling, rapportering og debrifing	26
29.5 Byggherrens sanksjonsrett.....	26

1 Definisjoner

1.1 Kontraktssum (se NS 8406 pkt. 2)

Kontraktssum defineres eksklusiv merverdiavgift.

1.2 Underentreprenør, underleverandør, innleid og utsendt arbeidstaker

Underentreprenør: Entreprenør som har påtatt seg utførelsen av en del av de forpliktelser som omfattes av hovedentreprenørens kontrakt med byggherren.

Underleverandør: Leverandør som har påtatt seg leveransen av en del av de forpliktelser som omfattes av hovedentreprenørens kontrakt med byggherren, og behandles kontraktsmessig på samme måte som underentreprenør.

Innleid arbeidstaker: Arbeidstaker som er stilt til disposisjon for oppdragsgiver, uten selvstendig ansvar for det utførte arbeidet.

Utsendt arbeidstaker: Arbeidstaker som i et begrenset tidsrom arbeider i et annet land enn det arbeidsforholdet vanligvis er knyttet til, jf. aml § 1-7.

2 Kontraktsdokumenter (se NS 8406 pkt. 4)

Er det motstrid mellom bestemmelser i de enkelte dokumentene nevnt i kap. NS 8406 pkt. 4, går spesielle bestemmelser foran generelle bestemmelser, og bestemmelser utarbeidet særskilt for kontrakten, foran standardiserte bestemmelser.

3 Opplysninger gitt i tilbudet

Opplysninger gitt av entreprenøren i tilbudet, og som er

- grunnlag for byggherrens vurdering av kvalifikasjoner og
- grunnlag for byggherrens vurdering av tilbudet iht. fastsatte tildelingskriterier er

forpliktende for entreprenøren.

Dette innebærer bl.a. at i gjennomføringsfasen forutsettes personer som er oppgitt eller personer med minst tilsvarende erfaring og kompetanse, å ha de roller som fremgår av oversikt over tilbudte kvalifikasjoner. Videre legges entreprenørens opplysninger iht fastsatte tildelingskriterier til grunn som premisser for utførelsen.

4 Myndighetskrav. Arbeidskraft.

4.1 Bruk av innleid arbeidskraft

Arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold. Deler av arbeidet kan utføres av underentreprenører og/eller innleid arbeidskraft.

Kap. NS 8406 pkt. 12, som gjelder bruk av underentreprenør, gjøres gjeldende også for bruk av innleid arbeidskraft.

4.2 Anvendt arbeidskraft

Entreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser.

Alle avtaler med de som utfører arbeid på kontrakten, skal inneholde bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på arbeidsstedet og utførelse ved underentreprise som anvendt i denne kontrakten.

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom entreprenøren selv eller noen av hans underentreprenører anvender arbeidskraft som er ulovlig eller som ikke oppfyller kravene i kontrakten, og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre 1 promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn 10 000 kroner pr hverdag.

Dersom iverksettelse av dagmulkt ikke fører til retting av forholdet, kan byggherren heve kontrakten. Heving av kontrakten gir byggherren anledning til å utelukke entreprenøren og eventuelt underentreprenør fra å delta i oppdrag for Nordland fylkeskommune for inntil ett år. Der entreprenøren er et arbeidsfellesskap (leverandørgruppe) gjelder utelukkelsen begge deltagerne, eller alle der det er flere enn to.

4.3 Lønns- og arbeidsvilkår

Entreprenøren skal sørge for at ansatte, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere i egen og eventuelle underentreprenørers organisasjon, som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med denne bestemmelse. Bestemmelsen gjelder for arbeider som utføres i Norge.

På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal entreprenøren ha lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Byggherren har adgang til å føre tilsyn og kontroll med entreprenøren og skal gis adgang til innsyn i nødvendige dokumenter for å påse at kontraktens krav til lønns- og arbeidsvilkår er oppfylt. Herunder plikter entreprenøren på forespørsel å gi byggherren kopi av ansettelseskontrakter til de arbeidstakerne som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, deres lønns slipper og timelister, samt dokumentasjon på ordnede boforhold for dem. I tillegg kan byggherren kreve å få adgang til lokaler som benyttes til innkvartering av ansatte. Byggherrens rett til dokumentasjon og inspeksjon skal også gjelde overfor underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere.

Entreprenøren skal videreføre bestemmelsene overfor underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere. Entreprenøren skal gjennomføre nødvendige kontroller av underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere. Entreprenøren skal dokumentere resultatet av kontrollene, og oversende dokumentasjonen til byggherren. På byggherrens forlangende skal entreprenøren gjennomføre nærmere spesifiserte kontroller av underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere.

Byggherrens økonomiske krav knyttet til entreprenørens kontraktsbrudd, jf. NS 8406 pkt. 23.3 siste avsnitt, begrenses ikke til kontraktens gjenstand, men omfatter også brudd på kontraktsbestemmelser knyttet til lønns- og arbeidsvilkår.

Dersom entreprenøren eller underentreprenører ikke etterlever bestemmelsene om lønns- og arbeidsvilkår, kan byggherren iverksette følgende tiltak:

1. Stanse arbeidet inntil forholdet er brakt i orden. Dette gir ikke entreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.
2. Holde tilbake et beløp som tilsvarer 2 ganger entreprenørens antatte besparelse, til det er dokumentert at forholdet er brakt i orden.
3. Fastsette kort frist for å bringe forholdet i samsvar med kontraktsbestemmelsene.
4. Dersom entreprenøren ikke har rettet opp forholdet innen en gitt tidsfrist, kan byggherren heve kontrakten.

Ved gjentatte brudd på kontraktsbestemmelsene om lønns- og arbeidsvilkår kan entreprenøren bli utelukket fra fremtidige kontrakter med Nordland fylkeskommune. Der entreprenøren er et arbeidsfelleskap (leverandørgruppe) gjelder utelukkelsen begge deltagerne eller alle der det er flere enn to.

4.4 Rapportering av utenlandsk virksomhet

Entreprenøren skal snarest og senest 14 dager etter at arbeidet er påbegynt dokumentere overfor byggherren at skatteforvaltningslovens § 7-6 krav til rapportering av oppdragstakere er oppfylt. Opplysningene oversendes ligningsmyndighetene, med kopi til byggherren, på rapporteringsskjemaet RF 1199 fra Sentralskattekontoret for utenlandssaker. Ved endringer av opplysninger i skjema RF 1199 i løpet av kontraktstiden, skal entreprenøren sende inn oppdaterte opplysninger til Sentralskattekontoret, med kopi til byggherren.

For underentreprenører i alle ledd skal entreprenøren snarest og senest innen 14 dager etter at den aktuelle leveranse eller underentreprenørens arbeide er påbegynt, dokumentere overfor byggherren at skatteforvaltningslovens krav til rapportering av oppdrag og oppdragstakere er oppfylt. Opplysningene oversendes ligningsmyndighetene på den til enhver tid fastsatte rapporteringsmåte.

Entreprenøren forplikter seg til å holde byggherren skadesløs for ethvert krav eller annen sanksjon pålagt av ligningsmyndighetene og som er foranlediget av entreprenørens eller noen av hans kontraktsmedhjelpers brudd på noen bestemmelse gitt i ligningsloven og tilhørende forskrifter.

Byggherren har rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen som følge av forhold nevnt under dette punkt, i henhold til bestemmelser for dette i kap. NS 8406 pkt. 23.3 Fakturering og betaling.

5 Personell

Entreprenøren skal informere byggherren om utpeking, utskifting eller forflytting av personer som er tillagt viktige funksjoner i kontraktsarbeidet.

Byggherren kan, hvis det foreligger saklig grunn, nekte entreprenøren å benytte angitte personer i de aktuelle stillingene eller be om at personene blir skiftet ut. Omkostningene ved dette skal bæres av entreprenøren.

Entreprenøren skal på egen bekostning sørge for utskifting av personell som opptrer på klanderverdig måte eller viser seg uegnet til å utføre sine arbeidsoppgaver.

Entreprenørens egne ansatte som inngår i oversiktslistene, jf. pkt. 27.2, skal utføre minst 25 % av timeverkene i kontraktsarbeidet regnet totalt i utførelsestiden. Der entreprenøren er et arbeidsfellesskap (leverandørgruppe) regnes kravet om 25 % av timeverkene samlet for deltakerne.

Person(er) med det daglige administrative ansvaret og gjennomføringsansvar for kontrakten skal være ansatt hos entreprenøren.

Dersom ikke kravet til andel egne ansatte er oppfylt ved overtakelse, reduseres vederlaget i sluttoppgjøret med 2,5 % av kontraktssummen, begrenset oppad til 25 mill. kroner eks. mva.

6 Språkkrav

Kontraktens språk er norsk. All formell kommunikasjon under gjennomføring av kontrakten skal skje på norsk.

Det kreves at minst en av arbeidstakerne på det enkelte arbeidslag kan kommunisere slik at vedkommende forstår og kan gjøre seg forstått på norsk i tillegg til eventuelle andre språk hos øvrige medarbeidere på arbeidslaget. Arbeidstakere som er avhengige av å direkte kommunisere med hverandre, skal kunne kommunisere med hverandre på et språk alle forstår.

Med arbeidslag forstås arbeidere som er organisert slik at de umiddelbart kan oppnå kommunikasjon med hverandre uten bruk av elektroniske eller andre kommunikasjonsmidler. Språkkravet gjelder også for de som utfører arbeid alene på arbeidsstedet og for stedlig ledelse hos entreprenøren.

Alle som arbeider med trafikkdirigering skal kunne kommunisere på norsk.

Alt HMS-arbeid, eksempelvis opplæring, vernerunde, informasjon og gjennomgåelse av risikovurdering og SJA skal foregå på et språk arbeidstakeren forstår.

7 Byggemøter (se NS 8406 pkt. 6)

Byggemøter holdes vanligvis hver måned under ledelse av byggherren. Byggherren fører referat fra byggemøter. Referatet sendes i god tid før neste møte, men aldri senere enn 5 hverdager etter avholdt møte, til de øvrige møtedeltagerne og til partenes representanter. Eventuelle innsigelser mot referatet må fremkomme uten ugrunnet opphold, senest i første ordinære byggemøte etter at referatet er mottatt.

8 Oppstartmøte med tilhørende samhandling

Opplegg for samhandling, som i hovedsak skal gjennomføres før kontraktsarbeidet igangsettes, skal avklares og avtales i oppstartsmøte. Partene skal sette av tilstrekkelig tid til dette. Samhandlingen skal som minimum omfatte:

- 1) Personer, roller, samarbeid
 - Bli kjent
 - Samhandling som grunnlag for samarbeid i gjennomføringsfasen.
 - Roller, ansvar og fullmakter
 - Møtestruktur
 - Kommunikasjon
- 2) Gjennomgang av kontrakten
 - Gjennomgang av prosjektspesifikke forutsetninger og rammebetingelser
 - Gjennomgang av sentrale arbeidsoperasjoner i kontraktsarbeidet, kap. D1
- 3) Helse, miljø og sikkerhet
 - Partenes ansvar
 - Kontroll og oppfølging
 - Hvordan unngå ulykker og andre uønskede hendelser? Kan partene hjelpe hverandre?
- 4) Håndtering av tvister
 - Gjennomgang av kontraktens tvisteløsningsmekanismer – kontraktens bestemmelser kap C2, pkt 9 Samarbeidsmøter.
 - Hvordan håndtere tvister av mellommenneskelig art
 - Rutiner for varsler og svar – håndtering som ikke bidrar til at uenighet eskalerer
 - Målsetting er at kun prinsipp saker skal komme til rettsvesenet.

Dette skal gjennomføres uten at fordeling av ansvar og risiko i kontrakten endres i forhold til konkurransegrunnlaget.

Underentreprenører som det er inngått avtale med når samhandlingen gjennomføres i tidligfase, skal delta i denne.

Entreprenøren må i forbindelse med samhandlingen påregne deltakelse på separate møter med andre entreprenører i området i den grad arbeider må koordineres.

For å dokumentere partenes enighet om gode og tjenlige rutiner for gjennomføring av kontraktsarbeidene, utarbeider byggherren skriftlig oppsummering i et samhandlingsdokument som undertegnes av partene ved avslutning av samhandlingen. Samhandlingsdokumentet skal forankres i første byggemøte og senere være tema på samtlige byggemøter og samarbeidsmøter. Dokumentet suppleres og oppdateres ved behov etter at arbeidene er igangsatt.

Dokumentet skal forelegges og aksepteres av senere valgte underentreprenører og innleide arbeidstakere som forutsetning for deres engasjement i gjennomføringen av kontraktsarbeidene.

9 Samarbeidsmøter

Samarbeidsmøte skal avholdes når en av partene ber om slikt møte.

Et sentralt tema i samarbeidsmøtene skal være gjennomgang av det som er nedfelt i samhandlingsdokumentet og de forhold som er avtalt og omforent. Ev. bekymringer knyttet til samarbeidsforhold og mulige tvister under utvikling skal også frembringes, protokolleres og tiltak skal drøftes/iverksettes.

I samarbeidsmøtene skal alltid representant(er) fra byggherrens og entreprenørens ledelse delta, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse. Underentreprenører som er engasjert ved tidspunkt for samarbeidsmøter, kan delta på møtet - eller deler av møtet - hvor dette er hensiktsmessig. Når en av partene vil nekte underentreprenør deltakelse på deler av et samarbeidsmøte, skal dette være saklig begrunnet.

Samarbeidsmøtene skal inneholde en evalueringsprosess hvor partene evaluerer hverandre basert på en skriftlig rapport. Hvilke temaer som anses relevant for den aktuelle kontrakt og hva som kreves belyst i den skriftlige rapporten, skal avklares i samhandlingen før oppstart av kontraktsarbeidene og inngå i samhandlingsdokumentet. Status knyttet til samarbeidsforhold og ev. forslag til forbedringer skal alltid være tema i samarbeidsmøtet.

Håndtering av tvister mellom kontraktspartene, skal prinsipielt løses, eller avklares for framtidig løsning, på lavest mulig nivå (prosjektnivå) og skal da forankres i byggemøte. Hvis en ikke kommer til enighet og løsning av saken på prosjektnivå, innenfor en tidsramme på 3 måneder, etter at saken er fremmet, skal saken løftes til samarbeidsmøte hvor byggherrens og entreprenørens ledelse deltar, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse.

Hvis samarbeidsmøtet heller ikke fører til en løsning av saken skal partene bringe inn en «ekspert» med nødvendig erfaring og kompetanse for å ta stilling til tvistes spørsmålet og komme med forslag til hvordan saken kan løses. Utvelgelse av ekspert skjer ut fra navngitt(e) person(er) som har påtatt seg denne rollen, og som partene har blitt enig om i samhandlingen i tidligfase og opplistet i samhandlingsdokumentet.

Som grunnlag for sin vurdering av saken, skal den oppnevnte eksperten motta et kort, skriftlig, innlegg fra hver av partene innen 5 dager. Innlegget skal ha vedlagt den dokumentasjon partene vil påberope seg. Hvis nødvendig kan eksperten innhente mer informasjon fra partene, enten ved å avholde et møte, eller ved å be om ytterligere skriftlig dokumentasjon/ forklaring.

Eksperten skal gi et skriftlig råd til hvordan tvisten kan løses, innen 14 dager fra all informasjon er innhentet. Rådet skal være begrunnet og legges frem i et samarbeidsmøte hvor representant(er) fra byggherrens og entreprenørens ledelse deltar, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse, for endelig beslutning. Endelig beslutning kan bety at partene blir enig om hvordan tvisten skal løses eller at tvisten er av en slik art at partene blir enig om at tvisten skal avklares av domstolene.

Kostnader forbundet med bruk av ekspert skal deles likt mellom partene.

10 Møter, faglige samlinger og kurs

Entreprenøren skal gjennomføre og delta på faglige møter og kurs som bestemt i kontrakten.

I tillegg kan entreprenør og byggherre i samarbeid arrangere faglige samlinger.

Er ikke annet avtalt, dekker entreprenøren alle egne kostnader ved deltagelse på kurs, møter og samlinger.

11 Varsler (se NS 8406 pkt. 7)

Ved varsler skal det tas hensyn til hvor tidlig varselet bør være for at den annen part best mulig skal kunne ivareta sine interesser. Varselet skal også ha et slikt innhold at den annen parts interesser blir best mulig ivaretatt.

Varsel fra entreprenøren skal inneholde entydig merking, entreprenørens beskrivelse av avvik, entreprenørens dato og underskrift, samt rubrikker for byggherrens dato og underskrift for mottak, byggherrens kommentar, byggherrens dato og underskrift ved retur av kommentar til entreprenør.

12 Sikkerhetsstillelse (se NS 8406 pkt. 8)

Sikkerhet skal stilles av bank, forsikringsselskap eller annen kredittinstitusjon som godkjennes av byggherren. Som sikkerhet aksepteres også garantibeløpet plassert på sperret konto til fordel for byggherren. Renter tilfaller entreprenøren.

For arbeidsfellesskap skal sikkerhet stilles på vegne av arbeidsfellesskapet, ikke de enkelte deltakende firmaer.

Entreprenøren skal levere byggherren dokumentasjon på sikkerhetsstillelsen før kontraktsarbeidene start og ikke senere enn 28 dager etter at kontrakt er inngått.

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

13 Forsikring (se NS 8406 pkt. 9)

Entreprenøren skal levere byggherren kopi av forsikringsbevis før kontraktsarbeidens start og ikke senere enn 28 dager etter at kontrakt er inngått.

Byggherren skal oppdateres med kopi ved endringer og fornyelse av forsikringsbevis.

14 Kvalitetssikring (se NS 8406 pkt. 11)

14.1 Generelle krav

Entreprenøren skal utarbeide en kontraktsspesifikk kvalitetsplan som beskriver prosesser, prosedyrer og tilhørende ressurser som skal anvendes av hvem og når for å oppfylle kravene i kontrakten.

14.2 Kvalitetsplan

Entreprenøren skal overlevere kvalitetsplan til byggherren før arbeidet starter.

Byggherren kan nekte oppstart av aktiviteter hvor ikke tilstrekkelig arbeidsprosedyre eller arbeidsbeskrivelse foreligger, eller hvor entreprenøren ikke etterlever kontraktens krav til kvalitetssikring.

Kvalitetsplanen skal vise entreprenørens systematiske ivaretagelse både av kvalitet og HMS. Kvalitetsplanen skal dekke alle arbeidsoperasjoner og minst inneholde følgende:

Organisasjonsplan	Organisasjonsplan skal gi oversikt over nøkkelpersoner på kontrakten samt kort stillingsbeskrivelse for lederfunksjonene, deres ansvar, og fullmakter og formelle kontaktlinjer.
Kontrollplan	Kontrollplan skal omfatte prosesser for overvåking, måling, analyse og forbedring som er nødvendig for • å bevise overensstemmelse for produktet • å sørge for overensstemmelse for systemet for kvalitetssikring • kontinuerlig å forbedre virkningen av systemet for kvalitetssikring Kontrollplan for arbeidene skal minimum vise prosess/arbeidsoperasjon, kontraktsmengde, prøveomfang, krav/toleranser og ansvarlig for kontrollen. Kontrollplanen skal videre inneholde rubrikker for kontrollresultat og godkjenning/utsjekking for de enkelte prosessene, henvisning til avviksmeldingsnummer samt merknader.
Arbeidsprosedyrer	Arbeidsprosedyrer skal dokumentere at arbeidsoperasjonene er gjennomtenkt og planlagt slik at alle kvalitetskrav kan overholdes.

Avviksbehandling	Det skal etableres prosedyre for avviksbehandling. Avviksbehandlingen skal sikre kontinuerlig forbedring gjennom korrigerende og forebyggende tiltak, sikre overensstemmelse med krav og byggherrens aksept ved utbedring av avviket, samt dokumentere eventuelle endringer i forhold til planene.
Dokumentbehandling	Entreprenøren skal ha et system for dokumentbehandling som sikrer at alle nødvendige opplysninger tilflyter rette vedkommende. Det skal kunne dokumenteres/kontrolleres at det alltid arbeides etter gjeldende modeller, tegninger og dokumenter. Det skal kunne dokumenteres at det alltid arbeides etter gjeldende stiknings- og maskinstyringsdata, modeller, tegninger og dokumenter.

14.3 Dokumentasjon

Entreprenøren skal levere dokumentasjon på overensstemmelse for produktet, dvs at kontraktens kvalitetskrav er oppfylt, til byggherren fortløpende. Eventuelle avvik skal tydelig fremgå av entreprenørens kvalitetsdokumentasjon.

15 Bruk av underentreprenør (se NS 8406 pkt. 12)

Der entreprenøren er et arbeidsfellesskap (leverandørgruppe), gjelder denne bestemmelsen for den enkelte deltaker i arbeidsfellesskapet.

Virksomhet som foretar utleie av personell sidestilles i denne bestemmelsen med underentreprenør.

Entreprenøren plikter å gi byggherren informasjon om underentreprenørens økonomi, finansielle stilling, kapasitet og tekniske kompetanse, inklusive dokumentasjon på registreringer (Brønnøysundregisteret, autorisasjon for arbeider etc.) som er nødvendig for at byggherren skal kunne vurdere spørsmål om godkjennelse. Videre skal entreprenøren klarlegge om valgte underentreprenør vil utføre alt arbeid selv, eller om denne planlegger ytterligere ledd under seg. Ytterligere ledd begrenses til ett ledd med mindre annet er spesielt avtalt med byggherren. Entreprenøren skal videreføre alle aktuelle krav i denne kontrakten til underentreprenørene.

Entreprenør og underentreprenører skal levere felles erklæring på at kontraktens krav er videreført til neste ledd. Erklæring skal gis på eget skjema «Erklæring ved bruk av underentreprenør eller virksomhet som foretar utleie av personell».

Entreprenøren skal kreve skatteattester i alle underliggende entrepriseforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdrag som overstiger en verdi på 500 000 kroner eks mva. Dette gjelder ikke virksomhet som foretar utleie av personell. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve skatteattester gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge skatteattester. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

Entreprenøren skal kreve HMS-egenerklæring i alle underliggende entrepriserforhold før inngåelse av kontrakter. Dette gjelder ikke virksomhet som foretar utleie av personell. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve HMS-egenerklæring gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge HMS-egenerklæring. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

Byggherren kan trekke tilbake godkjenning av underentreprenør dersom det er saklig grunn.

16 Læringer

16.1 Krav til bruk av læringer

Denne bestemmelse gjelder for kontrakter med en anslått verdi på minst 1,3 mill. kroner eksklusive mva. og med varighet over tre måneder. Nordland Fylkeskommune har krav om at 10 % av kontraktsarbeidet skal utføres av læringer.

Det kreves at entreprenøren er tilknyttet en lærlingordning og at læringer skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet.

Kravet kan oppfylles av entreprenør eller en eller flere av hans underentreprenører.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte læringer som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingordning i Norge eller tilsvarende ordning i annet EU- eller EØS-land.

Entreprenøren skal før oppstart på veg, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktarbeidet, dokumentere at kravene er oppfylt.

Ved avslutning av kontrakten skal det fremlegges oversikt over antall timer utført av læringer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Kravet gjelder ikke dersom entreprenøren kan dokumentere reelle forsøk på å inngå lærekontrakt uten å lykkes. Tilsvarende gjelder dersom entreprenøren har inngått lærekontrakt, men på grunn av forhold som skyldes lærlingen ikke kan benytte vedkommende under kontraktsarbeidene.

Byggherren vil gjennomføre nødvendig kontroll av om krav om bruk av læringer overholdes. Ved brudd på plikten skal entreprenøren rette forholdet innen den frist byggherren fastsetter. Der entreprenøren selv oppdager brudd på plikten, skal entreprenøren uten opphold opplyse byggherren om forholdene og rette forholdene innen den frist byggherren fastsetter.

Brudd på denne bestemmelsen som ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren, vil få konsekvenser for framtidig deltakelse i konkurranser for Nordland Fylkeskommune

16.2 Kompensasjon for bruk av læringer

Ved bruk av læringer gis en kompensasjon på 50 kroner pr. time innenfor et antall

C Kontraktsbestemmelser

C2 Spesielle kontraktsbestemmelser for Nordland

2018-10-03

timeverk for lærlinger på 7 % av totalt antall timeverk på kontrakten. Timeverk for underentreprenører inkluderes i regnskapet.

Timeverkene på kontrakten dokumenteres som timeverkene i Månedssrapport-HMS (R19). Timeverkene for lærlinger dokumenteres ved timelister for hver lærling.

For hver lærling skal det dokumenteres ved kopi av lærlingkontrakt at arbeidstakeren oppfyller krav i «Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa» § 4-1, eller tilsvarende for utenlandske lærlinger.

Kompensasjonen skal ikke pris reguleres og inngår ikke i kontraktssummen.

Kompensasjonen faktureres på egen faktura.

16.3 Sanksjon ved brudd på krav til bruk av lærlinger.

Dersom entreprenøren eller underentreprenører ikke etterlever kravet til bruk av lærlinger kan byggherren iverksette følgende tiltak:

1. Fastsette kort frist for å bringe forholdet i samsvar med kontraktsbestemmelsen.
Dersom forholdet ikke er rettet innen fristen løper dagmulkt som er 1 promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn 10 000 kr pr. hverdag. Mulkten løper til forholdet er brakt i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Entreprenøren er tilsvarende ansvarlig for sine underentreprenører hvor kontraktsbrudd er konstatert.
2. Dersom fastsatt frist etter punkt 1 overskrides med mer enn 5 arbeidsdager kan byggherre i tillegg kreve at arbeidet omfattet av kontraktsbruddet stanses inntil forholdet er i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Dersom byggherre anser kontraktsbruddet som en sikkerhetsrisiko, kan arbeidet for berørte arbeidere kreves stanset umiddelbart.
3. Dersom fastsatt frist etter punkt 1 overskrides med mer enn 10 arbeidsdager kan byggherre heve kontrakten i den grad forholdet kan anses som vesentlig mislighold iht. NS 8406 pkt. 29.

17 Priser (se NS 8406 pkt. 23)

Prisene skal være i norske kroner.

Prisene skal inkludere alle kostnader for utførelse av arbeidet, men ikke merverdiavgift. Kostnader til arbeidsvarsling, trafikkavvikling og alle nødvendige sikkerhetstiltak skal være inkludert. Prisene skal også inkludere eventuelt svinn, undermål, overmasser o.l. Løpende driftsutgifter (vannavgift, fortausavgift, havneavgift, renovasjon o.l.) som er knyttet til entreprenørens produksjon skal inkluderes i prisene.

Prisene skal inkludere kostnader tilknyttet øvrige krav og kontraktsbestemmelser som ikke nødvendigvis er relatert til egen prosess i konkurransegrunnlaget, eksempelvis:

- utarbeidelse av faseplaner, fremdriftsplaner og øvrige planer
- oppfølging, inspeksjoner, kontroll, dokumentasjon og rapportering
- ivaretagelse av helse, miljø og sikkerhet
- deltakelse i møter, faglige samlinger, kurs

18 Basis for priser i kontrakten (se NS 8406 pkt. 23)

C Kontraktsbestemmelser

C2 Spesielle kontraktsbestemmelser for Nordland

2018-10-03

Kontrakten er basert på de offentlige bestemmelser (påbud, forbud o.l.) som var kunngjort 14 dager før tilbudsfristen og der dato for ikrafttredelse framgår av kunngjøringen.

Endringer av slike forutsetninger, som ikke dekkes av annen indeksregulering, gir partene rett til regulering av kontraktssum.

19 Fakturering og betaling (se NS 8406 pkt. 23.3)

Fakturering skal skje elektronisk. For elektronisk fakturering vises det til følgende:

[Fakturaadresse Nordland fylkeskommune \(nfk.no\)](mailto:nfk.no)

For å kunne behandle en faktura fra en entreprenør må den være merket med følgende informasjon:

- fakturaadresse
- navn på byggherrens representant eller byggeleder
- ansvarskode
- kontraktsnummer
- tidligere fakturerte beløp på kontraktspunktet (gjelder ved bruk av avdragsfaktura)

Faktura skal inneholde navn på byggherrens attestant, ansvarskode.

Fakturering skal skje med angivelse av prosesskode, stedkode og ev. elementkode.

Endringer skal faktureres enkeltvis slik at hver endring faktureres i egen faktura. Ved endringsarbeider og regningsarbeider av lengre varighet kan entreprenøren kreve avdrag på grunnlag av det som er utført, men ikke oftere enn hver måned. Ved fakturering i henhold til endringsordre skal endringsordren vedlegges fakturaen, jf. NS 8406, pkt. 23.3.

20 Regningsarbeider (se NS 8406 pkt. 23.4)

Byggherren kan alltid styre utførelsen av regningsarbeid.

Regningsarbeid skal avtales skriftlig før arbeidet påbegynnes med mindre annet er avtalt. Entreprenøren plikter å varsle byggherren når regningsarbeid starter.

Regningsarbeider gjøres opp etter medgåtte timer for mannskap og maskiner.

Timeprisene for mannskap og maskiner (se kap. E4) skal inkludere alle entreprenørens utgifter samt påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste. Hver enkelt timesats for mannskap og maskiner skal gjenspeile de faktiske kostnadene for hver etterspurt timesats.

Det betales bare for effektive timer med avrunding til 0,5 time.

Det betales ikke for ventetid, transport, maskinstell og reparasjon.

Eventuell prisregulering foretas iht. bestemmelser angitt i kap. C3.

Timepriser mannskap

Timepriser for entreprenørens egne og innleide mannskap inkluderer verneutstyr, håndverktøy og bærbart utstyr som strømaggregat, motorsag o.l.

Tillegg for overtidsarbeid skal ikke honoreres uten at dette på forhånd er godkjent av byggherren.

Timepriser maskiner

For byggherrens innleie av entreprenørens egne og innleide maskiner, betales i henhold til entreprenørens liste over maskintimepriser.

For ventetid som skyldes byggherrens forhold betales 50 % av de oppgitte timepriser for maskiner eksklusiv fører. Førerlønn settes lik timepris for mannskap.

Maskiner som benyttes, men som ikke er prissatt på entreprenørens liste over maskintimepriser, avregnes etter den pris som er oppgitt på den maskin som ligner mest, eventuelt med en middelvei mellom priser for lignende maskiner på listen.

Materialer

Medgåtte materialer innkjøpt av entreprenøren, betales i henhold til faktura fratrukket eventuelle rabatter med 10 % tillegg for administrasjon og fortjeneste.

Byggherrens rett til innsigelse

Selv om byggherren ikke innen 14 dager etter at han mottok oppgavene over arbeidstid og materialforbruk har fremsatt skriftlig innsigelse, er retten til å fremsette innsigelser i behold dersom entreprenøren ved avregningen ikke har overholdt reglene i NS 8406 pkt. 23.4.

21 Parter i tvister (se NS 8406 pkt. 31)

For tvister som gjelder fylkesveg og som entreprenøren vil forfølge ved klage eller søksmål, er vedkommende fylkeskommune ved fylkesordføreren rett part. Det samme gjelder søksmål som vedkommende fylkeskommune måtte ha mot entreprenøren.

22 Tillatelser, løyver og dispensasjoner

Entreprenøren må selv sørge for å skaffe seg nødvendige tillatelser, løyver og dispensasjoner for de maskiner, personell og utstyr som skal brukes til utførelse av kontraktsarbeidet.

23 Midlertidige avtaler med grunneiere

Hvis entreprenøren inngår midlertidige avtaler med grunneiere i tilknytning til gjennomføring av kontraktsarbeidet, skal byggherren informeres med kopi av avtalen.

24 Uttalelser til media

Entreprenøren skal ikke uttale seg til media om forhold vedrørende kontraktsarbeidet uten på forhånd å ha konferert med byggherren. Generelt skal det henvises til byggherren i slike saker.

25 Registrering i datasystem

I forbindelse med oppfølgingen av kontraktsarbeidet vil Nordland fylkeskommune registrere entreprenøren med kontaktperson, adresse og telefonnummer i byggherrens eget elektroniske verktøy. Opplysninger om sine registrerte data, kan entreprenøren få ved henvendelse til byggherren. Disse opplysningene blir ikke utlevert til andre.

26 Helse, miljø og sikkerhet (HMS) - generelt

Med HMS menes her summen av ivaretagelse av både sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) samt ivaretagelse av ytre miljø (YM). Disse behandles temavis nedenfor.

Entreprenøren skal drive et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, jf. forskrift av 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften).

Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) gjøres gjeldende for denne kontrakten.

Alle avtaler med underentreprenører skal inneholde bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på arbeidsstedet, oppfølging og rapportering som anvendt i denne kontrakten. Byggherren utpeker HMS-koordinator innenfor sin byggherreorganisasjon.

Entreprenøren skal uten ugrunnet opphold informere byggherren dersom Arbeidstilsynet eller andre tilsynsmyndigheter har foretatt kontroll eller gitt pålegg om å stoppe arbeidet, utbedre systemfeil eller liknende som gjelder gjennomføring av kontraktsarbeidet.

27 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

27.1 Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø - SHA-plan

Før kontrahering utarbeider byggherren en SHA-plan (plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø) for kontrakten. Entreprenøren skal utarbeide plan og tiltaksbeskrivelser for håndtering av risikofylte arbeider, som omtalt under Risikovurdering. Disse skal knyttes til SHA-planen som definert etter Byggherreforskriften.

SHA-planen ajourføres av byggherren, og ajourført SHA-plan skal til enhver tid være tilgjengelig for begge parter. Entreprenøren skal levere relevant informasjon om sin virksomhet (risikovurderinger, sikkerjobbanalyser, endringer og andre relevante dokumenter) til byggherren slik at byggherren kan ajourholde SHA-planen.

SHA-plan skal oppdateres og lagres som en perm, alternativt kan den oppdateres og lagres i ELRAPP eller WEB-hotell.

27.2 HMS-kort og føring av oversiktsliste

Entreprenøren skal sørge for at alle som utfører arbeid på kontrakten har gyldig HMS-kort fra og med første dag på arbeidsplassen. Som gyldig HMS-kort regnes kort som beskrevet

i "Forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser". Byggherren har krav på innsyn og kopi av HMS-kort.

Byggherre kan bortvise personer uten gyldig HMS-kort.

Ved unntak skal personens identitet bringes på det rene, sammen med annen dokumentasjon som gir grunnlag for unntak. Med unntak menes:

- Nyansatte og ansatte som bytter arbeidsgiver og kan fremvise en ordrebekreftelse fra utgiver av HMS-kortet
- Personer på tiltak fra NAV som kan fremvise en bekreftelse fra NAV
- Elever som har praksis som kan fremvise en bekreftelse fra skole
- Flyktninger med introduksjonsprogram som kan fremvise en bekreftelse fra kommune
- Utenlandske arbeidstakere på engangs kortvarige arbeidsoppdrag, dersom det kan fremvises kopi av RF 1199 eller utskrift fra Altinn.no hvor lengde av oppdrag fremgår
- Ferievikarer som kan fremvise dokumentasjon på arbeidsforholdets lengde

HMS-koordinatoren skal til enhver tid ha oversikt over alle som utfører arbeid på arbeidsstedet. For at byggherren skal kunne ivareta denne oppgaven på en tilfredsstillende måte, skal entreprenøren gjennom ELRAPP daglig føre oversiktsliste med navn og organisasjonsnummer på alle arbeidsgivere som utfører kontraktsarbeid. For hver av disse spesifiseres navn, fødselsdato og nasjonalitet på alle arbeidstakere som utfører kontraktsarbeid.

Entreprenøren skal også registrere arbeidstakernes «Kort nummer» samt dato for «Gyldighet til» som framgår av HMS-kortet.

Personer som leverer varer, og andre som i kortere perioder befinner seg innenfor arbeidsområdet uten å delta i kontraktsarbeidet, omfattes ikke av disse bestemmelsene.

27.3 Opplæring og kompetanse

Entreprenøren skal sørge for at det gis opplæring i risiko og helsefarer ved utførelse av kontraktsarbeidet.

Entreprenøren skal utarbeide instruks og om nødvendig gi opplæring i bruk av personlig verneutstyr.

Kvalifikasjoner og gjennomført opplæring skal dokumenteres. Slik dokumentasjon skal være tilgjengelig for hovedbedrift.

Følgende krav til dokumentert opplæring gjelder:

1. Sikkerhetsopplæring tilpasset kontrakten
2. Kurs i henhold til håndbok N301 Arbeid på og ved veg, vedlegg 2 Opplæring

- 2.1 Kurs for alle som skal utføre arbeid på veg
- 2.2 Kurs for ansvarshavende
- 2.3 Kurs i manuell trafikkdirigering for de som dirigerer 3. Praktisk førstehjelpskurs

Dokumentasjon på opplæring i førstehjelp har en gyldighet på tre år. For øvrig opplæring hvor gyldighetstid evt. ikke framgår av dokumentasjonen, er gyldighetstid fem år.

27.4 Arbeidstid

Byggherren skal til enhver tid holdes orientert om arbeidstidsordninger og vaktplaner som benyttes. Alle arbeidstakere som skal utføre arbeid som inngår i disse planene, skal underlegges samme krav tid arbeidstid. Dette gjelder også arbeid som utføres av enmannsbedrifter, arbeidstakere i ledende stillinger og arbeidstakere i særlig uavhengig stilling som utfører kontraktsarbeid.

Arbeidstidsordninger godkjent av Arbeidstilsynet eller fagforening med innstillingsrett, skal umiddelbart sendes byggherren sammen med forsvarlighetsvurdering.

Det er ikke tillatt å ta i bruk en arbeidstidsordning før ordningen er formelt godkjent.

27.5 Risikovurdering

Byggherrens risikovurdering er en del av SHA-planen.

Entreprenøren skal utføre risikovurdering med utgangspunkt i byggherrens risikovurdering. Entreprenøren skal også vurdere om det er andre risikoforhold enn de byggherren har beskrevet som kan være av betydning, og disse skal eventuelt meldes byggherren så snart som mulig.

Entreprenøren skal sørge for at det finnes arbeidsinstruks for aktiviteter som medfører særlig fare for liv og helse. Nordland Fylkeskommune har utarbeidet instruksjoner, for eksempel i håndbøker. Disse skal følges med mindre entreprenørens egne instruksjoner er strengere enn Nordland Fylkeskommune.

Arbeidsinstrukser skal forelegges byggherren senest en uke før oppstart av de aktuelle arbeidsoppgavene. Hvilke vurderinger som er gjort skal kunne fremlegges skriftlig. Entreprenøren kan ikke påberope fremleggelse for byggherren som begrensende for sine forpliktelser etter dette punktet. Arbeidsinstrukser for relevante risikoutsatte arbeidsoperasjoner skal oppbevares hos hovedbedrift. Den enkelte virksomhet skal oppbevare alle aktuelle arbeidsinstrukser, gjennomgå og informere alle aktuelle arbeidstakere om hvordan disse arbeidsoppgavene utføres på en sikker måte.

Sikker jobbanalyse skal skje så tett opp til utførelse som mulig og involvere de som deltar i arbeidet, og signeres av disse.

27.6 Arbeidsvarsling

Arbeidsvarsling skal utføres i overensstemmelse med Nordland Fylkeskommunes håndbøker N301 Arbeid på og ved veg og R511 Sikkerhetsforvaltning av vegtunneler.

Entreprenøren skal sørge for at arbeidsvarslingsplan utarbeides og sendes til Nordland Fylkeskommunes skiltmyndighet for godkjenning.

Entreprenøren skal utpeke ansvarlig for varslingen. Iverksatt og utført arbeidsvarsling skal i hvert tilfelle dokumenteres av entreprenøren.

Arbeidet skal foregå på en slik måte at trafikken forbi arbeidsområdet blir opprettholdt samtidig som arbeidernes og alle trafikantgruppers sikkerhet blir ivaretatt. Eventuell stengning skal ikke skje uten samtykke fra byggherren.

27.7 Personlig verneutstyr

Entreprenør skal utarbeide instruks for personlig verneutstyr og vernetøy, og gi opplæring i bruk.

Minstekrav til vernetøy

- Lang vernebukse og verne-vest eller -jakke. Alternativt kan kjeledress benyttes. □
Synbarhetstøy i klasse 3 etter NS-EN ISO 20471:2013 Svært synlig vernetøy – Prøvetakingsmetoder og krav.

Krav til vernetøy - synbarhetstøy kan ikke fravikes.

Minstekrav til verneutstyr

- Hjelm (NS-EN 397)
- Vernesko
- Vernehansker
- Vernebriller eller øyevern
- Hørselvern skal alltid benyttes ved støy over 80 dB

Alt verneutstyr skal være CE-merket.

Minstekrav til verneutstyr skal ikke fravikes utenom helt spesielle forhold.

Dersom bruk av en gitt type verneutstyr medfører økt risiko, kan kravet fravikes under forutsetning av at det er gjennomført en dokumentert risikovurdering.

Dersom det er åpenbart unødvendig med verneutstyr, kan kravet også fravikes i enkelte, spesifiserte situasjoner. Fravik skal dokumenteres i en risikovurdering og være samstemt med entreprenørens instruks.

Omvisning for eksterne

Besøkende skal følge kravene til verneutstyr og vernetøy for området de skal besøke. Kravene til verneutstyr og synbarhetsbuks kan fravikes for besøkende når det er iverksatt tiltak som fjerner aktuell risiko. Vurdering og tiltak dokumenteres.

27.8 Kjemiske produkter

Det skal brukes kjemiske produkter som er så lite helse- og miljøskadelige som mulig. Entreprenøren skal utarbeide rutiner som sikrer substitusjonsplikten og korrekt håndtering av alle kjemiske produkter som skal benyttes, fra inntransport fra underleverandør, mottak, håndtering og intern transport, lagring, uttak fra lager og bruk.

Entreprenøren skal ha sikkerhetsdatablad for de kjemiske produkter som blir oppbevart eller brukt. Oversikten skal være ajourført.

Sikkerhetsdatablad for de kjemikalier som er i bruk skal være tilgjengelig på brukerstedet. Verneombudet skal ha tilgang til et ajourført stoffkartotek for sitt ansvarsområde.

27.9 Orden, renhold og sikring av arbeidsstedet

Hovedbedriften skal innarbeide rutiner som sikrer at uønskede hendelser ikke skjer på grunn av arbeider som omfattes av denne kontrakten. Det skal tas spesielt hensyn til barn, naboer og myke trafikanter.

Rengjøring av utstyr skal kun skje på en måte og på et sted som ikke utsetter trafikanter, naboer, arbeidere eller andre for fare eller er til sjenanse/ skade for omgivelsene.

27.10 Vernerunder, kontrollrutiner og merking

Entreprenøren skal gjennomføre vernerunder minst en gang hver 14. dag i kontraktsperioden. Byggherren skal ha innkalling til vernerunder og skal ha anledning til å delta på disse. Byggherren skal ha kopi av alle protokoller fra slike vernerunder.

Entreprenøren skal innen 5 hverdager etter at vernerunden er gjennomført, oversende referatet til byggherren.

Alt teknisk utstyr som kreves å være CE-merket, skal være merket. Alt sertifikatpliktig utstyr skal være sertifisert og kontrollert iht. gjeldende bestemmelser og være utstyrt med oblat og dokumentasjon for årlig kontroll. Alle samsvarserklæringer, sertifikater, kontroll- og instruksjonsbøker skal foreligge før utstyret tas i bruk, og fremlegges på forespørsel eller kontroll.

27.11 Undersøkelse av K4- og K5-hendelser

Denne bestemmelsen gjelder ved dødsulykker (K5-hendelser) eller uønskede hendelser som etter byggherrens vurdering har stort risikopotensiale (K4-hendelser). Etter slike hendelser, hvor det er involvert personer som deltar i kontraktsarbeidet eller er tredje part, kan byggherren iverksette undersøkelser i samsvar med byggherrens prosedyrer. I slike tilfeller skal entreprenøren stille personell og øvrige ressurser til disposisjon for byggherrens undersøkelser, samt sørge for at det samme gjøres av alle som faller inn under samordningsansvaret for kontraktsarbeidet.

28 Ytre miljø

28.1 Plan for ytre miljø - YM-plan

Før kontrahering utarbeider byggherren en YM-plan (plan for ytre miljø) for kontrakten.

Entreprenøren skal utarbeide plan og tiltaksbeskrivelser for håndtering av ytre miljøforhold. Entreprenøren skal levere relevant informasjon om sin virksomhet til byggherren slik at byggherren kan ajourholde sin YM-plan.

28.2 Hensyn til omgivelsene

Entreprenøren skal under arbeidets gang ta hensyn til omgivelsene, slik at ikke naboer og berørte parter sjeneres unødig av støv, støy, rystelser, utslipp og avfall etc. I samarbeid med byggherren skal entreprenøren bidra til løpende informasjon til berørte parter.

Entreprenøren skal sikre at omgivelser og tilstøtende vegnett ikke påføres ulemper i form av støv og tilsøling av veger som følge av kontraktsarbeidene.

Entreprenøren skal følge retningslinjer fra Klima- og Miljødepartementet T-1442 pkt. 4.2 som setter støygrenser for større arbeider og pkt. 4.3 som setter støygrenser for mindre arbeider, og om nødvendig kontakte ansvarlig myndighet (kommunelege e.l.), og eventuelt søke om tillatelser og dispensasjoner.

Der det finnes andre, lokale retningslinjer enn de som framgår, og som er strengere enn T1442 og/eller T-1520, skal disse følges.

Det kan være samspilleffekter mellom støy og luftforurensning som øker plager og helserisiko. Dersom området er utsatt for støynivåer over grenser, som er satt i tabell i støyretningslinje T-1442, bør det derfor tas ekstra hensyn i planleggingen.

Det skal tas forholdsregler for å unngå spredning av uønskede fremmede organismer og smittestoffer, både gjennom flytting av vann eller jord samt bruk av utstyr eller masser som kan ha vært i kontakt med uønskede arter og smittestoffer.

28.3 Trematerialer

Entreprenøren skal sørge for at tømmer og treprodukter som benyttes i kontraktsarbeidene ikke er tilknyttet ulovlig hogst eller treprodukter.

28.4 Avfallshåndtering

1. Alt avfall* skal leveres til avfallsmottak godkjent av forurensningsmyndighetene eller disponeres på annen lovlig måte. Frest eller oppgravd asfalt som ikke gjenbrukes i kontraktsarbeidet skal leveres til mottak registrert under Kontrollordningen for asfaltgjenvinning – KFA.
2. Avfallsplan* og sluttrapport* skal utarbeides av entreprenøren og leveres byggherren.
3. Sorteringsgrad for entreprenørens eget produksjonsavfall skal være minimum 80 %.Sorteringsgrad er andel kildesortert avfall (i vekt) av alt avfall. Avfallet skal sorteres på arbeidsstedet. Normalt skal det sorteres i følgende fraksjoner; farlig avfall, metall, betong, treverk, plast, papp og papir og EE – avfall med mindre annet er angitt i kontrakten. Asfalt, forurenset masse og overflødige rene naturlige masser skal holdes utenfor ved beregning av sorteringsgraden.

4. Ved innlevering av farlig avfall* der avfallet er en del av produksjonsarbeidene, skal byggherrens organisasjonsnummer benyttes i forurensningsmyndighetenes deklarasjonsskjema. Entreprenøren leverer farlig avfall på vegne av byggherren i Miljødirektoratets portal for avfallsdeklarerer. Øvrig farlig avfall (f.eks. spillolje fra entreprenørens maskiner) leveres med entreprenørens, eventuelt underentreprenørens, organisasjonsnummer.

5. For avfall produsert gjennom kontraktsarbeidet skal det gjennomføres enbasiskarakterisering* før deponering finner sted.

6. Levert avfall dokumenteres i månedsrapport og føres i R15-skjemaet i ELRAPP. Byggherren rapporterer videre til Statistisk sentralbyrå.

*For definisjoner, se avfallsforskriften og byggteknisk forskrift (TEK-10) til Plan- og bygningsloven.

28.5 Gjenbruk av materialer

Entreprenøren skal i størst mulig grad gjenbruke materialer fra samme vegarbeid, bl.a. gravemasser, asfalt, betong, kantstein, skiltfundamenter, skiltmateriell og lignende. Så langt det er praktisk mulig skal entreprenøren benytte gjenbruksmaterialer fra andre kilder (slik som gjenvunnet asfalt eller behandlede betongmasser), under forutsetning av at de er dokumentert fri for miljøgifter.

28.6 Miljøledelsestandarder eller –systemer

Entreprenøren skal framlegge attester på miljøledelsestandarder eller-systemer ved forespørsel, dersom dette følges. Dersom det ikke følges et system for miljøledelsestandarder eller –systemer, skal entreprenøren følge et tilsvarende system.

28.7 Oppfølging av ytre miljø i kvalitetsplanen

Entreprenøren skal i sin kvalitetsplan redegjøre for prosedyrer som dekker:

- Oppfølging av gjeldende regelverk for sin virksomhet
- Hindre utilsiktede utslipp

29 Rapportering, dokumentasjon og sanksjoner for SHA og YM

29.1 Plan for håndtering av uønskede hendelser

Målet med planen er at alle skal være best mulig forberedt til å håndtere en uønsket hendelse på arbeidsstedet. Planen skal være gjort kjent blant alle som utfører arbeid på kontrakten, og være tilgjengelig for disse.

Entreprenøren skal utarbeide en plan som minst skal inneholde:

- Beredskapsrutiner for ulykker, brann, forurensning og andre uønskede miljøhendelser inklusive hyppighet av øvelser
- Ressurser og materiell til bruk ved ulykker, brann og utslipp
- Varslingsplan

Beredskapsrutiner skal bygge på kontraktens risikovurdering, Transportevakuering samt avsperring i forbindelse med en uønsket hendelse skal framgå spesielt.

Planen skal gi oversikt over nødvendige ressurser, det vil si førstehjelpsutstyr og beredskapsmateriell (brannslukningsapparat, oppsugingsmiddel osv.), samt oversikt over tilgjengelige telefoner. Alle som utfører arbeid på kontrakten, skal ha tilgang til egnet kommunikasjonsutstyr.

Varslingsplanen inngår i kontraktens SHA-plan, og skal også inkludere varsling for uønskede hendelser knyttet til ytre miljø. Varslingsplanen skal skjematisk vise hvem som skal varsle og hvem som skal varsles.

Plan for håndtering av uønskede hendelser skal inneholde en oversikt over hvem som skal delta i og lede gjennomgangen med berørt personell etter en alvorlig hendelse (debrifing).

Rutinene for beredskap, som omtalt i dette punktet, skal gjennomgås grundig i forbindelse med et byggemøte tidlig i kontraktsperioden. For større eller risikofylte kontrakter skal det i tillegg holdes minst en beredskapsøvelse tidlig i kontraktsperioden. Beredskapsøvelsen skal tilpasses en tenkelig uønsket hendelse for kontraktsarbeidet.

Etter en alvorlig hendelse, skal det gjennomføres debrifing for berørt personell.

29.2 Rapportering og varsling av ulykker, brann, forurensning og andre uønskede hendelser

Entreprenørens rapportering av arbeidsulykker, yrkesskader og andre uønskede hendelser skal skje etter følgende retningslinjer:

Hva Rapporteres	Når rapporteres	Til hvem	Rapportform til byggherren
Alvorlige ulykker i forbindelse med arbeid (konsekvensklasse K5 og K4)	Når det skjer	Politi Arbeidstilsynet Byggeleder DSB ved sprengningsulykker og elektrisitetsulykker Brannvesenet ved brann og forurensningsulykker Verneombud Pårørende (politiet varsler ved dødsulykke)	Muntlig i første omgang, deretter skriftlig ³⁾
Øvrige ulykker (konsekvensklasse K3, K2 og K1)	Senest innen 48 timer	Byggeleder DSB i tillegg til Arbeidstilsynet ved sprengningsulykker og elektrisitetsulykker Verneombud	Skriftlig ³⁾
Nestenulykker	Senest innen 14 dager	Byggeleder	Skriftlig ³⁾
Alvorlige nestenulykker (konsekvensklasse K5 og K4)	Når det skjer	Byggeleder	Muntlig i første omgang, deretter skriftlig ³⁾

Yrkessykdom/ yrkesskade	Når det blir konstatert ¹⁾	Arbeidstilsynet Byggeleder ²³⁾	Skriftlig
----------------------------	--	--	-----------

DSB: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Nestenulykke: Uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha resultert i skade på personer, miljø eller materielle verdier

Ulykke: Uønsket hendelse som resulterer i utilsiktet skade på personer, miljø eller materielle verdier, eller fører til produksjonstap

Konsekvensklasse: Nordland Fylkeskommunes klassifisering av skader som vist nedenfor

Konsekvensklasse	Personskade
K5	Død
K4	Alvorlig personskade med mulig varig mén
K3	Personskade med fravær over 10 dager
K2	Personskade med fravær inntil 10 dager
K1	Personskade uten fravær
Konsekvensklasse	Materiell skade
K5	> NOK 10 mill
K4	> NOK 5 mill
K3	> NOK 1 mill
K2	> NOK 250.000
K1	> NOK 50.000
Konsekvensklasse	Miljøskade
K5	Katastrofal miljøskade. Svært alvorlige og langvarige miljøskader. Regionale og/eller lokale konsekvenser med restaureringstid over 10 år.
K4	Kritisk miljøskade. Alvorlige og langvarige miljøskader. Lokale konsekvenser med restaureringstid 5-10 år.
K3	Alvorlig miljøskade. Betydelige miljøskader. Restaureringstid 1-5 år.
K2	Moderat miljøskade. Registrerbar skade. Restaureringstid inntil 1 år.
K1	Minimal miljøskade. Ikke registrerbar i resipient.

¹⁾ Benyttes til forebyggende arbeid

²⁾ Bare når arbeidstaker samtykker og sykdommen er relevant for arbeid i denne kontrakten.

³⁾ Rapportering gis ved bruk av ELRAPP skjema R18.

Ved alvorlige ulykker i forbindelse med arbeid (konsekvensklasse K5 og K4) skal byggherrens byggeleder varsle sin prosjektleder som skal varsle videre gjennom linjen i henhold til varslingsplan. Prosjektleder skal også varsle byggherrens HMS-koordinator og HMS-rådgiver.

29.3 Dokumentasjon av lønns- og arbeidsvilkår, SHA og YM

All krevd dokumentasjon vedrørende lønns- og arbeidsvilkår, SHA og YM skal overleveres byggherren i henhold til de krav og frister som er gitt i de enkelte punkter.

29.4 Avviksbehandling, rapportering og debriefing

For å forhindre ulykker er det viktig at alles ansvar i HMS-arbeidet er klarlagt.

Brudd på gjeldende HMS-bestemmelser regnes som avvik og skal registreres og gjennomgå for å forhindre gjentatte avvik og ulykker.

Ved uønskede hendelser skal det minimum gis den informasjon som etterspørres i skjema "Melding om uønsket hendelse/farlig forhold innen HMS".

Rapporten føres i ELRAPP (R18). Årsaksanalyse og hvilke tiltak som gjøres for å unngå gjentakelse av hendelsen, skal også sendes byggherren.

Byggherren krever i tillegg en sammenstilling i Månedssrapport-HMS i ELRAPP (R19).

Etter en alvorlig hendelse, skal det gjennomføres debriefing for berørt personell.

Entreprenøren skal reagere på brudd på sikkerhetsbestemmelsene.

29.5 Byggherrens sanksjonsrett

Ved manglende bruk av påbudt personlig verneutstyr, eller andre brudd den enkelte arbeidstaker svarer for, vil det først bli gitt skriftlig advarsel, deretter skriftlig bortvisning fra arbeidsstedet.

Byggherrens økonomiske krav knyttet til entreprenørens kontraktsbrudd, jf. NS 8406 pkt. 23.3 siste avsnitt, begrenses ikke til kontraktens gjenstand, men omfatter også brudd på kontraktsbestemmelser knyttet til SHA og YM.

Dersom entreprenøren eller underentreprenører unnlater å utarbeide sikkerhetsrutiner eller å etterkomme anvisninger for å ivareta SHA eller YM, kan byggherren iverksette følgende tiltak:

1. Stanse arbeidet inntil forholdet er brakt i orden. Dette gir ikke entreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.
2. Fastsette kort frist for iverksetting av tiltak. Byggherren kan selv sørge for å få tiltak gjennomført eller iverksatt for entreprenørens regning hvis ikke entreprenøren selv gjennomfører tiltaket innen gitt frist.
3. Ved konstatert brudd på kontraktsbestemmelsene om HMS, og entreprenøren ikke har rettet opp forholdet innen en gitt tidsfrist, kan byggherren heve kontrakten.

Ved gjentatte brudd på kontraktsbestemmelsene om HMS kan entreprenøren bli utelukket fra fremtidige kontrakter med Nordland fylkeskommune. Der entreprenøren er et

arbeidsfellesskap (leverandørgruppe) gjelder utelukkelsen begge deltagerne eller alle der det er flere enn to.

C Kontraktsbestemmelser

C3 Spesielle kontraktsbestemmelser

Innhold

1	Mål og arbeidsform i kontrakten	3
2	Samhandlingsprosess	3
3	Ledelsessystem med tilhørende planer	3
3.1	Utgår	3
3.2	Planer med tidsfrister for framdrift og utførelse.....	3
3.3	Kontroll og kvalitetsoppfølging	4
3.3.1	Generelt	4
3.3.2	Sjekklister	4
3.3.3	Avviksmelding	4
3.3.4	Teknisk avklaring	5
3.3.5	Rapportering	5
3.3.6	Entreprenørens produksjonskontroll	5
3.3.7	Garantibefaring.....	5
3.3.8	Kontroll og prøving	5
3.4	Miljø	6
3.4.1	Rive- og rehabiliteringsarbeider	6
3.4.2	Spesielle krav knyttet til ytre miljø.....	6
3.4.3	Avfallsplan	6
3.5	Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA).....	6
3.5.1	Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan).....	6
3.5.2	Hovedbedrift og samordningsansvar	6
3.5.3	Arbeidsvarsling.....	7
3.5.4	Myndighetskrav, tillatelser og supplerende bestemmelser om arbeidstakere og underentreprenører	7
3.6	Rutiner ved varsling og oppfølging av hendelser, ulykker, brann og forurensning	8
4	Ferdigstillelsesfrister	8
4.1.	Frister for vegoppmerking etter dekkefornyelse	8
4.2.	Reparasjon og vedlikehold av vegoppmerking på eksisterende vegdekker	9
4.2.1	Frister for ferdigstilling av vegoppmerking på eksisterende vegdekker	9
4.2.2	Overholdelse av tidsfrister	10
4.3	Forsinkelser etter merkesesongens slutt og Byggherrens medvirkning	10
4.4	Uforutsette forhold og forsinkelser	10
5	Funksjonskrav – kontroll og dokumentasjon	10
6	Prisregulering	12
7	Faktura	13
8.	Avvik.....	14
8.1	Generelt	14
8.2	Rapportering av avvik	14
8.3	Avvik i utførelse	14
8.4	Avvik i vedheftningsegenskaper	15
8.5	Avvik i materialforbruk	15
8.6	Avvik fra linjelengde, linjebredde og mellomrom	15
8.7	Avvik fra funksjonskravene	15

9	Utgår	15
10	Mangler og sanksjoner	15
10.1	Mangel ved kontraktsarbeidene og sanksjoner	15
10.2	Mangel som gjelder administrasjon av kontraktsarbeidene	16
10.3	Mangel i ledelsessystem for kvalitet, miljø og arbeidsmiljø	16
10.4	Mangel knyttet til krav til framdrift	17
10.5	Mangel knyttet til utført arbeide	17
10.6	Mangel knyttet til automatisk mengdekontroll	17
10.7	Mangel knyttet til miljødeklarasjon for vegoppmerkingsmateriale	18
11	Spesielle krav	18
11.1	Automatisk mengdekontroll	18
11.2	Miljødeklarasjon vegoppmerkingsmateriale	18
11.3	Lærlinger	19
12	Krav mot tredjemann	19
13	Krav mot Byggherren eller Entreprenøren. Opplysningsplikt	19
14	Riggplass	19
15	Heving på grunn av mislighold av frister eller utført mengde	19
16	Entreprenørens sikkerhetsstillelse	20
17	Forbedringer, utviklingsarbeider, forskning og utvikling (FOU)	20
18	Delovertakelse etter hver merkesesong	20
19	Utgår	20
20	Endringer og avbestilling	20
21	Forlengelse av kontrakt	21
21.1	Generelt	21
21.2	Regulering av prosesser og kontraktsfestet omfang	21
21.2.1	Rundsumprosesser i kap. E3	21
21.2.2	Øvrige prosesser i kap. E3 og timepriser i kap. E4	21
21.3	Øvrige bestemmelser	21
22	CoVid-19	21

1 Mål og arbeidsform i kontrakten

Kontrakten skal sikre effektiv gjennomføring av kontrakten samt optimal bruk av de midlene som settes av til dette.

Arbeidet skal utføres med gjensidig respekt og aksept mellom partene mht. partenes verdier, rammer og mål samt deres ulike roller og interesser.

Byggherren og Entreprenøren skal i dialogen om kontraktsarbeidet være samarbeidsorienterte og løsningsorienterte. Samarbeidet skal være i tråd med det omforente resultatet av samhandlingsprosessen, jf. kap. C2 pkt. 8 og kap. C3 pkt. 2.

2 Samhandlingsprosess

Byggherren skal til enhver tid ha anledning til å gjennomføre revisjoner i en kontrakt. Byggherren skal varsle entreprenøren om revisjon minimum 14 dager på forhånd.

Som grunnlag for Entreprenørens planlegging av den aktuelle merkesesongen, skal Byggherren legge fram sine planer. Her gis det en oversikt over samtlige strekninger som inngår i planene med tilhørende arbeidstype. Hver planlagt merkestrekning som Byggherren har planlagt, er identifisert med et «ID nr» med opplysninger om vegstrekning med vegreferanse, veglengde, linjetype med tilhørende beskrivelse, kvantum i hht oppgjørsform i kap. D1 og antatt «tonnasje» beregnet som antall kg (alt. tonn) for det aktuelle ID nummeret. Entreprenøren ansvarlig for å utarbeide alle planer og opplegg for all dokumentasjon som følger av kontraktens krav, herunder framdriftsplaner med milepæler som er knyttet opp til kontraktens bestemmelser om frister for ferdigstilling, jf kap. C3 pkt. 3.2 og 4. Byggherren vil gjennomgå Entreprenørens planer og prosedyrer, og gi sine kommentarer til innholdet. Denne gjennomgangen reduserer ikke Entreprenørens ansvar for resultatet ved gjennomføring av kontraktsarbeidet.

I flerårige kontrakter skal samhandlingen gjentas før oppstart av hver merkesesong. Byggherren utarbeider en skriftlig oppsummering i et samhandlingsdokument fra disse møtene. Dette dokumentet behandles slik som bestemt i kap. C2 pkt. 8.

Partene kan avtale at samhandlingen forlenges før oppstart av hver merkesesong.

I samhandlingen skal partene være representert med den som er pekt ut etter bestemmelsene i kap. C1 pkt. 5.

3 Ledelsessystem med tilhørende planer

3.1 Utgå

3.2 Planer med tidsfrister for framdrift og utførelse

Byggherren skal utarbeider leggeplaner/leggelister for hvor vegoppmerking skal legges i området som omfattes av kontrakten iht. følgende tidskrav.

- 60 % av strekningene innen 1. mai.

- 100 % av strekningene innen 15. juni.

Det tas forbehold om justering av mengder i leggelister forløpende – bl.a. i forbindelse med asfalterings i sesesong som på gi endringer/behov.

Før hver merkesesong og gjennom samhandlingsprosessen, skal partene komme fram til en felles forståelse av leggeplaner/leggelister med tilhørende ID-nr for hver strekning som inngår i kontraktsarbeidene.

Byggherren vil gjennomføre registrering av merkebehov før merkesesongen starter. Entreprenøren må planlegge sin fremdrift iht. prioritert opplisting i leggeplan som utarbeides av Byggherren. Entreprenøren må kunne håndtere endringer på kort varsel som følge av uforutsette endringer i asfalteringsprogrammet. Entreprenøren plikter å planlegge sine arbeider ut fra opplysninger om andre pågående arbeider på eller langs vegen.

Byggherren krever ikke detaljert fremdriftsplan. Fremdrift drøftes i oppstartsmøte og i byggemøter. Milepæler, tidskritiske avhengigheter og aktiviteter som innebærer risiko for forsinkelser, skal fortløpende behandles i byggemøter.

Partene skal før oppstart av hver merkesesong anslå «tonnasjen» for mengdene som skal utføres i den samme sesongen. Mengden skal oppdateres etter hvert som planene bearbeides og fastlegges for merkesesongen. Denne mengden er grunnlaget for å ta stilling til situasjonene som er beskrevet i kap. C3 pkt. 15 om vesentlig mislighold av kontrakten.

Begge parter skal påse at krav i Arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter, som Byggherreforskriften og Internkontrollforskriften, ivaretas i planene.

3.3 Kontroll og kvalitetsoppfølging

3.3.1 Generelt

Kvalitetsplanen skal være så enkel og kortfattet som mulig og ikke være i strid med bestemmelsene i NS-ISO 9000 serien.

Regelverk som er fastsatt i NA-Rundskriv 2006/11 gjelder for denne kontrakten, jf. dok. nr. 11 i kap. A1. Funksjonskontroll skal gjennomføres slik det fremgår av rundskrivet og i dok. nr. 12 i kap. A1, «Metode for funksjonskontroll av vegoppmerking - Vedlegg til NA-rundskriv 2006/11». Dessuten gjelder de supplerende kravene som er angitt under.

3.3.2 Sjekklist

Kvaliteten på utførelsen skal dokumenteres ved sjekklist. Entreprenøren utarbeider sjekklisten. Sjekklisten skal inneholde plass for kontrollsignatur og skal undertegnes av den person som har utført kvalitetssikringsarbeidet samt Entreprenørens ansvarlige representant. Entreprenøren skal fremlegge kopi av sjekklist ved viktige milepæler, før videre arbeider kan startes. Alle sjekklist legges fram av Entreprenøren på byggemøter.

Sjekklist skal om mulig utfylles med måleverdier og dokumentere krav gitt i kontrakten.

3.3.3 Avviksmelding

Avvik behandles i hht kap. C3 pkt. 8. Avviksmelding sendes slik det fremgår av kap. C3 pkt. 8.2 om rapportering av avvik.

3.3.4 Teknisk avklaring

Teknisk avklaring skal inneholde: Entydig merking, Entreprenørens beskrivelse av problemet med forslag til løsning og Entreprenørens dato og underskrift. Skjemaet skal ha plass for Byggherrens svar samt Byggherrens dato og underskrift.

Det skal benyttes standard skjema fra håndbok R760 Trafikksikkerhetsutstyr.

3.3.5 Rapportering

Utover krav i NA-Rundskriv 2006/11, skal Entreprenøren levere en statusrapport for hver kalendermåned. Denne skal omfatte en redegjørelse for fremdriftsmessig status iht. gjeldende fremdriftsplan. Dokumentasjonen skal også omfatte status i forhold til økonomi, kvalitet, miljø og arbeidsmiljø slik det er bestemt i Entreprenørens ledelsessystem.

Statusrapporten skal også inneholde samleskjema på utført material- og massekontroll, geometrisk kontroll, og "som bygget"-målinger.

Dokumentasjon på geometrisk kvalitet leveres Byggherren underveis på digitalt format etter nærmere avtale.

3.3.6 Entreprenørens produksjonskontroll

Resultater av Entreprenørens egenkontroll overleveres Byggherren på byggemøter. Den skal omfatte løpende kontroll av utlagt vegoppmerking og skal som minimum inneholde:

1. Kontroll av retrorefleksjon
2. Kontroll av geometri i forhold til toleranser gitt i R310

Arbeidsrapporter (leggeplaner med dagrapporter) oversendes som bilag til faktura. Kopi av arbeidsrapporter sendes byggeleder på e-post hver 14. dag.

Det skal også føres dagrapporter. Her skal følgende opplysninger i tillegg til mengder og leggeførhold, føres:

- dato, måned, år og klokkeslett (tilsvare opplysningene i loggbok)
- vegreferanse og leggestrekning (strekning, delstrekning og meter innenfor delstrekning)
- prosjektnummer
- ID-nr
- værforhold, dekke- og massetemperatur samt batchnummer ved oppstart hver dag

3.3.7 Garantibefaring

Senest 30. juni året etter utførelsen kan Byggherren kreve at det gjennomføres garantibefaring for å konstatere at kravene til nødvendig vedheft er tilfredsstillt. Garantibefaringen utføres av Byggherren og Entreprenøren i fellesskap.

3.3.8 Kontroll og prøving

Jf. kap. C1 pkt. 14 og NA-rundskriv nr. 2006/11 pkt. 2.3 Byggherrens stikkprøvekontroll. Tredje avsnitt i rundskrivets pkt. 2.3 settes ut av kraft. Når Byggherren gjennom sin kontroll

oppdager avvik som kan representere en mangel, behandles dette slik det er bestemt i kap. C3 pkt. 10 Mangler og sanksjoner.

3.4 Miljø

3.4.1 Rive- og rehabiliteringsarbeider

Utgår

3.4.2 Spesielle krav knyttet til ytre miljø

Alle maskiner skal være utstyrt med absorpsjonsmiddel, slik at trafikkfarlig søl som oljelekkasjer og lignende kan samles opp umiddelbart.

3.4.3 Avfallsplan

Se kap. C2 pkt. 28.4.

Gjeldende definisjoner for avfall finnes i Byggteknisk forskrift, TEK 17.

Ved innlevering av farlig avfall og utfylling av forurensningsmyndighetenes deklarasjonsskjema, skal Byggherre skal ha kopi av skjemaet.

3.5 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

3.5.1 Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan)

Entreprenøren skal i samhandlingen og ellers når det er påkrevd informere Byggherren om hvordan krav i ISO 45001 kap. 7.5.2 og 7.5.3 er oppfylt. Dette gjelder spesielt oppdatert SHA plan og rutiner hvor det foreligger en «Sikker jobb analyse – SJA» som grunnlag.

3.5.2 Hovedbedrift og samordningsansvar

Entreprenøren er hovedbedrift med ansvar for samordningen av de enkelte virksomheters helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i henhold til Arbeidsmiljøloven og Internkontrollforskriften.

Hovedbedrift med samordningsansvar har ansvaret for inntakskontroll på arbeidsstedet. Dette ansvaret kan ikke delegeres. Ved inntakskontrollen skal det som minimum foretas en utsjekk av nødvendig dokumentasjon eksempelvis kompetansebevis og sertifikater for maskinførere, byggebransjens HMS-kort og lovpålagt HMS-opplæring. Det skal gis informasjon om SHA-planen, samt resultatet av samhandlingsprosessen. Dessuten skal hovedbedriften og underentreprenør levere skjema «Inntakskontroll - Erklæring ved bruk av underentreprenør eller virksomhet som foretar utleie av personell». Skjemaet omhandler blant annet SHA og lønns- og arbeidsvilkår, og videreføring av kontraktens krav til neste ledd. Arbeid som skal utføres av underentreprenører kan ikke startes opp før erklæring av inntakskontroll er levert byggherre. Brudd på entreprenørens plikt til å levere skjema for inntakskontroll gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

Dersom Byggherrens egne arbeidstakere i perioder oppholder seg innenfor kontraktens naturlige arbeidsområde, er Entreprenøren ansvarlig for samordning av verne- og miljøarbeidet.

Dersom det oppstår tilfeller med flere samtidige entrepriser på samme sted, vil en av Entreprenørene i de aktuelle entreprisene bli utpekt til hovedbedrift etter Arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften. Dette innebærer at hovedbedriften sørger for at det tas hensyn til andre virksomheter på eller i nærheten av bygge- eller anleggsplassen.

3.5.3 Arbeidsvarsling

Arbeidsvarsling skal utføres i overensstemmelse med Statens vegvesens håndbøker N301 Arbeid på og ved veg og R511 Sikkerhetsforvaltning av vegtunneler.

Entreprenøren skal sørge for at arbeidsvarslingsplan utarbeides og sendes til skiltmyndighet for godkjenning i god tid før oppstart på veg. Godkjente arbeidsvarslingsplan skal gjennomgås på byggemøte.

Entreprenøren skal utpeke ansvarlig for varslingen. Iverksatt og utført arbeidsvarsling skal i hvert tilfelle dokumenteres av entreprenøren.

Arbeidet skal foregå på en slik måte at trafikken forbi arbeidsområdet blir opprettholdt samtidig som arbeidernes og alle trafikantgruppers sikkerhet blir ivaretatt. Eventuell stengning skal ikke skje uten samtykke fra byggherren.

Arbeidet skal foregå på en slik måte at trafikken forbi arbeidsområdet blir opprettholdt. Eventuell stengning skal ikke skje uten samtykke fra Byggherren. Hvis det av hensyn til gjennomføringen av arbeidet er nødvendig å stanse trafikken i kortere perioder, gjøres følgende restriksjoner gjeldende:

<i>Veg med 2 kjørefelt og ÅDT:</i>	<i>Veg med 4 kjørefelt og ÅDT:</i>	<i>Akseptabel forsinkelse:</i>
<i>< 5 000</i>		<i>15 min</i>
<i>5 000 – 10 000</i>	<i>< 30 000</i>	<i>10 min</i>
<i>> 10 000</i>	<i>> 30 000</i>	<i>5 min</i>

Tidsrom hvor ett kjørefelt er tillatt sperret er som vist i tabellen under dersom ikke annet fremkommer av andre bestemmelser i kontrakten:

<i>ÅDT</i>	<i>Tidsrom hvor sperring er tillatt:</i>
<i>< 5 000</i>	<i>Hele døgnet</i>
<i>5 001 – 10 000</i>	<i>09:00 – 14:00 og 19:00 – 06:00</i>
<i>> 10 000</i>	<i>21:00 – 06:00</i>

3.5.4 Myndighetskrav, tillatelser og supplerende bestemmelser om arbeidstakere og underentreprenører

Entreprenøren skal på egen bekostning i rett tid innhente, opprettholde og dokumentere informasjon, godkjenninger og tillatelser som er nødvendig for utførelsen av

kontraktsarbeidet og som må eller kan innhentes i entreprenørens navn. Byggherren skal på entreprenørens anmodning yte nødvendig medvirkning i denne forbindelse.

Entreprenøren skal gi byggherren informasjon om kontraktsarbeidet, om firmaet og eventuelt underentreprenører som byggherren på ordinært vis er forpliktet til å gi myndighetene.

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underentreprenører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Underleverandør behandles kontraktsmessig på samme måte som underentreprenør.

Alle former for innleie av personell regnes som eget ledd i forhold til bestemmelsen om antall ledd i kap. C2, pkt. 15.

Entreprenøren skal i tillegg fremlegge fullmakt for innhenting av utvidet skatteattest fra alle sine underentreprenører, jf. kap. B2, pkt. 3.3.

3.6 Rutiner ved varsling og oppfølging av hendelser, ulykker, brann og forurensning

Ved alvorlige hendelser på vegnettet skal Byggherren varsles umiddelbart.

Entreprenøren skal uten ugrunnet opphold varsle Byggherren om alvorlige skader på objekter, enten de inngår i kontraktsarbeidet eller ikke.

Entreprenøren skal uten ugrunnet opphold varsle Byggherren om feil, mangler og andre forhold som har eller kan komme til å få betydning for fremkommelighet og trafikksikkerhet selv om disse forholdene ikke har direkte tilknytning til Entreprenørens ansvarsområde gitt i kontrakten. Dette inkluderer også forhold knyttet til andre aktørers aktiviteter på eller langs vegene.

For skader på objekter som inngår i kontrakten påført av kjent eller ukjent motorvogn vil Byggherren søke om å få dekket sine omkostninger fra forsikringsselskap eller Trafikkforsikringsforeningen. Entreprenøren skal derfor utarbeide en rapport til Byggherren om forholdet.

4 Ferdigstillelsesfrister

Utenom særskilte ferdigstillelsesdatoer som er fastsatt for kontraktsarbeidene, gjelder følgende tidsfrister for utførelse av vegoppmerking:

4.1. Frister for vegoppmerking etter dekkefornyelse

Når Byggherren gir skriftlig melding til Entreprenøren om at formerking er utført, gjelder fristene under for ferdigstilling av arbeid som omfatter demarkering og/eller fresing etter dekkefornyelse:

- 1 uke på vegger med ÅDT > 5 000
- 2 uker på vegger med ÅDT < 5 000
- 1 uke ved dekkefornyelse i tunneler.

Lengde under 250 m gis automatisk 2 ukers

frist.

Fra det tidspunktet hvor fristen for arbeidene som omfatter demarkering og/eller fresing utløper, gjelder en ny og tilsvarende frist som i oversikten over for å fullføre gjenstående arbeider med vegoppmerking etter dekkefornyelse.

4.2. Reparasjon og vedlikehold av vegoppmerking på eksisterende vegdekker

4.2.1 Frister for ferdigstilling av vegoppmerking på eksisterende vegdekker

Følgende frister gjelder for utførelse av vegoppmerking som omfattes av prosess 77.3 *Vegoppmerking, manuelt med termoplast* og prosess 77.4 *Vegoppmerking, maskinelt*, inkludert alle forarbeider. Disse fristene gjelder også når arbeider som omfattes av prosess 77.2 *Fresing og rengjøring før vegoppmerking* i kap. D1, inngår.

Langsgående vegoppmerking	Ferdigstilling innen
Midtlinjer på vegger uten fysisk midtdeler (inkludert kanalisering der denne er utført kun med vegoppmerking)	10. juli
Midtlinjer på vegger med fysisk midtdeler	Innen merkesesongens utløp
Delelinjer og skillelinjer	15. august
Kantlinjer	Innen merkesesongens utløp
Øvrig langsgående vegoppmerking	Innen merkesesongens utløp

Tverrgående vegoppmerking, symboler og tekst	Ferdigstilling innen
Vikelinje	10. juli
Vikesymbol	
Sjakkemønster, fartshump	
Gangfelt	15. august
Sykkelkryssing	
Gangsymbol	
Sykkelsymbol	
Stopplinje ved trafikklys	
Stopplinje ved stoppskilt	Innen merkesesongens utløp
Øvrig tverrgående vegoppmerking, symboler og tekst	

Vegoppmerking med maling skal ferdigstilles i henhold til frister gitt over, men ikke seinere enn 15 september.

Byggherren kan fastsette spesielle frister for ferdigstilling av langsgående og tverrgående vegoppmerking som avviker fra de generelle fristene gitt over. Oversikt over vegstreknings med spesielle frister for ferdigstilling er gitt i kap. D2-Spesielle frister og kap. D2-Hovedplan.

Kontraktsbestemmelser

C3 Spesielle kontraktsbestemmelser

2022-03-21

Oppmerkingsarbeider som skulle vært ferdig innen disse fristene, men ikke er utført, kan ikke utføres etter 1. november uten etter spesiell avtale, jf. også pkt. 4.3.

Spesielt for gangfelt

Gangfelt i nærheten av barne- og/eller ungdomsskole skal ferdigstilles innen 15. august. Se vedlegg «oversikt over gangfelt knyttet til skoler».

Oppmerkingsarbeider som skulle vært ferdig innen disse fristene, men ikke er utført, kan ikke utføres etter 1. november uten etter spesiell avtale, jf. også pkt. 4.3.

4.2.2 Overholdelse av tidsfrister

Dersom deler av kontraktsarbeidet ikke er utført innen avtalt tidsfrist, skal Entreprenøren få et skriftlig varsel med pålegg om å utføre arbeidet innen en gitt rimelig tidsfrist. Dersom arbeidet ikke utføres innen denne fristen, kan Byggherren bestille arbeidet utført av annen utførende for Entreprenørens regning. Entreprenøren må også betale for Byggherrens ekstrakostnader i denne sammenheng.

Hvis Entreprenøren har fått en tidsfrist som er etter merkesesongens slutt, har han ikke krav på vederlag etter pkt. 4.3 under.

4.3 Forsinkelser etter merkesesongens slutt og Byggherrens medvirkning

Når merkingen må utføres etter at merkesesongen er slutt, og Byggherren har ansvar for forsinkelsen, skal det gjennomføres en vederlagsjustering som kompensasjon på 25 000 kr. pr. virkedag for termoplast (ekstruder og spray) og 12 500 kr. pr. virkedag for tverrgående vegoppmerking (håndlegging) fram til 1. november.

Når slik kompensasjon gis, skal Entreprenøren være i beredskap for Byggherren. Kompensasjonen gis bare én gang til en maskin/beredskapslag.

Vegmerking som må utføres etter 1. november, skal avtales gjennom egen endringsordre.

4.4 Uforutsette forhold og forsinkelser

Dersom værforhold eller tidsmessige årsaker gjør det nødvendig å utføre f.eks. opptørking eller ekstra rengjøring, eller det oppstår ventetid pga. fremdriften på asfaltarbeidene, håndteres dette som en endring etter kontraktens bestemmelser, jf. kap. C1 pkt. 19 og 22.

5 Funksjonskrav – kontroll og dokumentasjon

Funksjonskrav som stilles til vegoppmerking er:

- Retrorefleksjonskoeffisient RL
- Luminanskoeffisient, QD
- Fargekoordinater, x og y
- Friksjon, SRT

Funksjonene skal dokumenteres i entreprenørens leveranse og garantikontroller som angitt i NA-rundskriv nr. 2006/11.

De tekniske kravene er nærmere angitt i håndbok R310 Trafikksikkerhetsutstyr, kapittel 6 Vegoppmerking. Funksjonskravene framgår av håndbok R310 både for ny vegoppmerking

Kontraktsbestemmelser

C3 Spesielle kontraktsbestemmelser

2022-03-21

på nylagt vegdekke og for reparasjon og vedlikehold av vegoppmerking på eksisterende vegdekker.

Følgende tekniske krav erstatter og supplerer beskrivelser i håndbok R310:

1. $RL_{tørr}$ i ny tilstand (figur 6.1) – Minimumskrav til retrorefleksjonskoeffisient i ny tilstand utgår.
2. $RL_{våt}$ i våt tilstand (figur 6.3) – Krav til våtfunksjon RW 3 (50 mcd/lx/m^2) gjelder for hvite type II linjer utformet som Dråpeflex, lagt i frest spor.
3. Friksjon (figur 6.7) - Langsgående vegoppmerking
 $SRT \geq 50$
 $PFT \geq 0,52$
4. Friksjon (figur 6.7) – Krav til oppmerking 1024 Gangfelt.
 $SRT \geq 60^*$
 $PFT \geq 0,65^*$
*ikke krav til RL på oppmerking 1024 gangfelt
5. Friksjon (figur 6.7) – All øvrig oppmerking
 $SRT \geq 55$
 $PFT \geq 0,58$
6. For profilerte linjer er kravet til dekningsgrad minimum 60 %.

Kontroll og kvalitetsoppfølging av funksjonsnivå skal gjennomføres slik som bestemt i entreprenørens ledelsessystem, kap. C3 pkt. 3, NA-rundskriv nr. 2006/11 med vedlegg og øvrige kontraktsbestemmelser.

Kontroll og kvalitetsoppfølging som Entreprenøren utfører iht. krav i NA-rundskriv nr. 2006/11, skal utføres tidligst 14 dager etter utførelse, og senest innen to måneder etter utførelse. Entreprenøren skal rapportere resultatene uten ugrunnet opphold til Byggherren.

Følgende bestemmelser skal erstatte pkt. 5.2 og 6 i NA-rundskriv nr. 2006/11:

Kontrollomfang og utvalgelse (5.2)

K-faktor 0,5 (medium metode) skal gjelde for alle veger. Klassifisering i vegtyper og vegoppmerkingsklasser utgår. Alle dekkeparseller (objekter) stilles likt med hensyn til utvalgelse for leveranse og garantikontroll.

Vegoppmerkingens funksjonsegenskaper skal følges opp som nylagt (leveransekontroll) og hvert år gjennom garantitiden (garantikontroll). Kontrollen skal omfatte målinger utført på maskinlagte langsgående linjer:

1. Kantlinjer maling og midtlinjer spray: Leveransekontroll
2. Kantlinje sprayplast: Leveransekontroll og garantikontroll
3. Midtlinjer, kantlinjer sperrefelt o.a. ekstrudert termoplast: Leveransekontroll og garantikontroll

Kontroll skal utføres som leveransekontroll på nye vegdekker og medfølgende garantikontroll med følgende prinsipplagt til grunn:

- Hver utleggingsmetode (maling, spray og ekstrudert termoplast) skal omfattes av kontroll utført på 4 dekkeparseller (kontrollparseller - steder) i gjeldende kontraktsområde.
- Dersom alle utleggingsmetodene inngår i kontrakten, vil antall objekter/kontrollparseller omfatte følgende:

	Ekstruder termoplast	Kantlinjer sprayplast	Maling kantlinjer og spray midtlinjer
--	----------------------	-----------------------	---------------------------------------

	Antall objekter/ kontrollparseller	Antall objekter/ kontrollparseller	Antall objekter/ kontrollparseller
Leveranse kontroll	4	4	4
Garanti kontroll 1 år	4	4	
Garanti kontroll 2 år	4		

Følgende garantitider gjelder:

1. Oppmerking utført med maling: Garanti i leveransesesong.
2. Midtlinjer utført med termoplastisk spray: Garanti i leveransesesong.
3. Kantlinjer utført med termoplastisk spray: Garanti i leveransesesong + 1 år
4. Midt- og kantlinjer utført med ekstrudert termoplast:
Garanti i leveransesesong + 2 år.
5. All annen maskinlagt vegoppmerking utført med ekstrudert termoplast:
Garanti i leveransesesong + 2 år

Måling (6)

For garantikontroller gjelder at målinger ikke skal utføres tidligere enn 15. juni. For hvert delobjekt aksepteres maks 20 % underkjente måleplasser, uavhengig av om kontroll utføres på riksveg eller fylkesveg. Dette gjelder både for gul og hvit vegoppmerking. For ikke godkjent delobjekt skal kvalitetsavviket håndteres i henhold til gjeldende Trekkregler for vegoppmerking.

6 Prisregulering

Endringer i prisnivå etter tilbudsfristens utløp, gir rett til tillegg til eller fradrag fra kontraktens priser.

Grunnlag for beregning av reguleringsbeløpet skal være den del av kontraktsarbeidet som er utført.

Avregning skal finne sted kvartalsvis og etter at de nødvendige statistikker for vedkommende kvartal er blitt offentliggjort.

Reguleringsbeløpet "e" for avregningsperioden beregnes etter formelen:

$$e = A \times (T/T_0 - 1)$$

der

A = Summen av avdragsnotaer for avregningskvartalet basert på kontraktens priser (ekskl. mva.). I verdien for A inkluderes også tilleggsnotaer for utført arbeid basert på kontraktens prisgrunnlag.

T₀ = Indekstallet for det kvartalet tilbudsfristens utløp faller i. Dette tallet er et aritmetisk gjennomsnitt av månedsverdiene for kvartalet.

T = Indekstallet for avregningskvartalet. Dette tallet er et aritmetisk gjennomsnitt av månedsverdiene for kvartalet.

Verdi av T og T0 beregnes ut på basis av følgende delindekser fra Statistisk sentralbyrå, med andel i prosent:

Tabell 03675: Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands

Hjemme- og importmarked i alt		
SITC33 Mineralolje og mineraloljeprodukter	5	
SITC51 Organiske kjemiske produkter	40	
SITC52 Uorganiske kjemiske produkter	12	
SITC53 Farge- og garvestoffer	13	
SITC57 Plastråstoffer	5	
SITC66 Varer av ikke-metalliske mineraler	25	
	100	40

Tabell 12535: Totalkostnadsindeks for lastebiltransport 10

Tabell 08662: Byggekostnadsindeks for veganlegg

Veganlegg, i alt, maskiner	10
Veganlegg, i alt, arbeidskraft	30

Tabell 03013: Konsumprisindeks, totalindeks 10
100

7 Faktura

Fakturering skal skje elektronisk.

Faktura skal sendes iht. oppgitte informasjon.

Be om faktura i EHF-format (Elektronisk faktura) Vårt Organisasjonsnummer er 964 982 953

[Fakturainformasjon - Nordland fylkeskommune \(nfk.no\)](https://nfk.no)

Hvert punkt i kontrakten skal faktureres for seg.

A-kontofakturering godtas ikke. Et kontraktpunkt skal normalt ikke faktureres før arbeidene på punktet er avsluttet, men avdragsfakturaer tillates etter avtale med byggherren for kontraktpunkt der arbeidene skjer over lang tid eller i flere faser. Eventuelle avdragsfakturaer skal ikke sendes oftere enn en gang per uke. På eventuelle avdragsfakturaer skal tidligere fakturert beløp på kontraktpunktet fremgå av hver faktura.

Av hensyn til regnskapsføring kreves at entreprenøren vedlagt hver avdragsnota og sluttnota leverer oppdatert "Konteringsskjema for avdrags- og slutfaktura for veganlegg".

Endringer skal faktureres enkeltvis slik at hver endring faktureres i egen faktura. Ved endringsarbeider og regningsarbeider av lengre varighet kan entreprenøren kreve avdrag på grunnlag av det som er utført, men ikke oftere enn hver måned.

Fakturaene skal sendes minimum den 1. og 16. i hver måned, etter 1. august senest hver uke. Med fakturaen skal det vedlegges vegmerkerapport for utført vegoppmerking. Det skal utarbeides en faktura for hvert enkelt produkt, dvs. en faktura for ekstrudert, en faktura for spray og en faktura for tverrgående. Fakturaen skal fremstå med detaljert summering for hver: linjetype, tverrgåendeobjekt etc. i samsvar med fakturaens underbilag.

For å kunne behandle en faktura fra en entreprenør må den være merket med følgende informasjon:

fakturaadresse

navn på byggherrens representant eller byggeleder

ansvarskode

prosjektnummer

kontraktsnummer

bestillingsnummer (Bestillingsnummer meddeles fra byggherren ved hver konkrete delbestilling.)

tidligere fakturerte beløp på kontraktspunktet (gjelder ved bruk av avdragsfaktura)

Denne informasjonen vil bli lagt frem på oppstartmøte. Faktura som ikke er tilstrekkelig merket vil bli sendt tilbake til leverandøren.

8 Avvik

8.1 Generelt

Avvik er tilstand/situasjon som ikke er i samsvar med kravene i kontrakten og som Entreprenøren har ansvar for. Når avvik oppstår, skal disse styres i samsvar med kravene i ISO 9001, se bl.a. pkt. 8.7 og 10.2.

Se supplerende bestemmelser om avvik i de etterfølgende punktene 8.2 tom 8.7 i kap. C3.

8.2 Rapportering av avvik

Ved utførelse av vegoppmerking plikter Entreprenøren umiddelbart å rapportere til Byggherren alle avvik i kontraktsarbeidene. Skjema for «Avviksmelding» skal brukes til rapportering, jf. kap. A1 og dok. nr. 18 i dokumentlisten. Som vedlegg til alle avviksmeldinger skal det vedlegges bilder hvor avviket og vegreferansen fremgår.

8.3 Avvik i utførelse

Oppmerking som er utført galt i forhold til formerking, koding eller retningslinjer, skal rettes eller gjøres om. Dersom Entreprenøren oppdager feil i koding eller formerking, skal Byggherre kontaktes før videre arbeid utføres.

Avvik som er trafikkfarlige, skal rettes umiddelbart eller eventuelt overmales midlertidig inntil en permanent løsning avtales med Byggherren.

Oppstår andre feil, tilsmussing, søl e.l. forårsaket av Entreprenøren, skal dette rettes eller fjernes umiddelbart.

8.4 Avvik i vedheftningsegenskaper

Vegoppmerking som på grunn av dårlige vedheftningsegenskaper har forsvunnet, skal legges på nytt innen rimelig tid. En slik utbedring endrer ikke Entreprenørens garantiansvar i reklamasjonsperioden.

8.5 Avvik i materialforbruk

Er materialforbruket lavere enn kravet skal ny oppmerking utføres. Det kan alternativt avtales prisavslag etter bestemmelsene i kap. C1 pkt. 27.3.

8.6 Avvik fra linjelengde, linjebredde og mellomrom

For avvik større enn det som er beskrevet i toleransegrensene, jf. håndbok R310 kapittel 6 Vegoppmerking, kan Byggherren kreve utbedring eller fjerning og nylegging av linjene innen rimelig tid. Det kan alternativt avtales prisavslag etter bestemmelsene i kap. C1 pkt. 27.3.

8.7 Avvik fra funksjonskravene

Ved avvik fra funksjonskravene avdekket ved Leveransekontroll (jf. kap. C3 pkt. 3.3.6) kan Byggherren innen rimelig tid kreve utbedring eller fjerning og nylegging av de delene av kontrollobjektet som har avvik. Slik utbedring skal avtales og fremgå i referat fra byggemøte.

9 Utgår

10 Mangler og sanksjoner

10.1 Mangel ved kontraktsarbeidene og sanksjoner

Byggherren kan foreta trekk i oppgjøret som representerer prisavslag iht. kap. C1 pkt. 27.3 etter dokumentert mangel ved følgende forhold:

- Administrasjon av kontraktsarbeidene
- Ledelsessystemene – kvalitet, miljø og arbeidsmiljø
- Krav til framdrift
- Utført arbeide

Byggherren skal varsle Entreprenøren om forholdet, og Entreprenøren skal få anledning til å gi sin forklaring.

Når en mangel oppstår, skal det dokumenteres at denne følges opp i henhold til forpliktelsene i ISO 9001, se kap. 10 i standarden. Krevd dokumentert informasjon slik det fremgår av pkt. 10.2.2 skal sendes Byggherren innen rimelig tid.

Når annet ikke er bestemt, skal størrelsen på trekket skal være minimum kr 10.000,- og maksimalt kr 200.000,- for hvert besluttet trekk. Verdien på trekket skal være større enn besparelsen som entreprenøren har oppnådd.

Når Entreprenøren gir tilbakemelding om at det vil bli lagt fram dokumentert informasjon som bevis på gjennomføring av egnede tiltak etter kap. 10.2 i ISO standardene, kan Byggherren utsette sin beslutning om gjennomføring av trekk når Entreprenøren forplikter seg til å legge fram dokumentert informasjon som bevis på at egnede tiltak er gjennomført og at resultatene av disse tiltakene er vurdert, jf. pkt. 10.2.2 i ISO 9001 og pkt. 10.2 i ISO 14001 og 45001 innen en nærmere avtalt tidsfrist. Når denne fristen er utløpt, kan Byggherren beslutte om og evt. i hvilket omfang trekket skal gjennomføres basert på en vurdering av alvorlighetsgraden ved mangelen og hvor egnet de aktuelle forbedringstiltakene fremstår basert på dokumentert informasjon som Entreprenøren har lagt fram.

Gjentakelse av tidligere påvist mangel og manglende forbedringer i Entreprenørens ledelsessystem etter at mangler har oppstått, kan føre til ytterligere skjerpet sanksjon.

Byggherren skal ikke illegge Entreprenøren flere sanksjoner for samme forhold selv om forholdet kan knyttes til flere sanksjonsbestemmelser i kontrakten, men Byggherren har rett til å velge hvilken sanksjonsbestemmelse som skal nyttes for tilfeller som rammes av flere sanksjonsbestemmelser.

Trekk i form av sanksjon er ikke begrensende for Byggherrens håndtering av mangler i henhold til kapittel C1.

Trekk i oppgjøret skal meddeles på byggemøte og Entreprenøren skal utstede kreditnota innen neste byggemøte.

10.2 Mangel som gjelder administrasjon av kontraktsarbeidene

En slik mangel behandles etter bestemmelsene i pkt. 10.1 over.

10.3 Mangel i ledelsessystem for kvalitet, miljø og arbeidsmiljø

For mangel knyttet til krav angitt i kap. C3 pkt. 3.1 vedrørende Entreprenørens ledelsessystem for kvalitet, miljø og arbeidsmiljø, vil det bli trukket kr 50.000,- for hver hele måned hvor krav i disse bestemmelsene ikke er oppfylt. Trekk gjennomføres fra den påfølgende måneden regnet fra det tidspunktet Byggherren har varslet at trekk vil bli gjennomført fram til tidspunktet når Entreprenøren leverer dokumentert informasjon om at mangelen/mangler er korrigert. Når dokumentert informasjon på korrigering foreligger, opphører trekket fra og med den påfølgende måneden.

Hvis Entreprenøren leverer dokumentert informasjon om at forholdet med mangel er korrigert innen 14 dager fra tidspunktet for varsling, vil det ikke bli gjennomført trekk.

Spesielt om mangler innen miljø og arbeidsmiljø med bestemmelser i kap. C2 pkt. 27

Ved brudd på bestemmelsene i kap. C2 pkt. 27.6 og 27.7, gjennomføres det et trekk på kr. 20.000 i tillegg utover sanksjoner angitt i kap. C2 pkt. 29.5. Dette gjelder selv om det ikke pålegges stans av arbeidet.

Spesielt om kvalitetsrapportering og rapportering av avvik

Dersom Entreprenørens dokumentasjon av kvalitet i henhold til krav i kap. C3 pkt. 3.3 er mangelfull, og Entreprenøren ikke framskaffer den avtalte dokumentasjonen innen 14 dager

etter å ha blitt gjort oppmerksom på forholdet, vil det bli trukket kr. 10.000,- og deretter kr. 2.000 per hverdag for hvert forhold inntil dokumentasjonen foreligger.

Entreprenøren trekkes kr. 10.000 kr dersom Byggherrens stikkprøvekontroll avdekker vesentlige avvik i utførelsen som forringer kvaliteten og som ikke er meldt inn til Byggherren innen 2 dager etter at avviket inntraff, når Entreprenøren visste om eller burde ha visst om avviket.

10.4 Mangel knyttet til krav til framdrift

Utover det som er bestemt i pkt. 10.1 over, kan Byggherren foreta trekk gjennom dagmulkt slik det fremgår under, når Entreprenøren ikke overholder frister i planene som er fastsatt etter bestemmelsene i kap. C3 pkt. 3.2 og pkt. 4:

- Ved overskridelse av hver enkelt av alle ferdigstillelsesfrister dagmulkten kr. 10.000 for ekstrudert termoplast og kr. 5.000 for spray, maling og tverrgående vegoppmerking pr. arbeidsdag (6 dager pr. uke). Etter 1. november løper ingen dagmulkt.
- For vegoppmerking etter dekkefornyelse beregnes dagmulkt pr asfalteringspunkt. Dagmulkten er kr. 5.000 pr. arbeidsdag (6 dager pr. uke).

Akseptert fristforlengelse av en delfrist medfører ikke tilsvarende eller annen fristforlengelse av senere frister uten at dette uttrykkelig fremgår av Entreprenørens krav om fristforlengelse og Byggherrens skriftlige aksept.

Dagmulkt for overskridelse av en delfrist fortsetter å løpe også om andre, senere dagmulktbelagte delfrister overskrides.

10.5 Mangel knyttet til utført arbeide

Mangler omtalt i dokumentet om trekkregler for vegoppmerking

Ved mangler som er omtalt i dokumentet «Trekkregler for vegoppmerking datert 2017.12.06.», gjennomføres trekk slik det fremgår i dette dokumentet.

Spesielt om avvik fra funksjonskravene

Jf. kap. C3 pkt. 8.7. Ved manglende gjennomføring av en avtalt utbedring, har Byggherren rett til å foreta trekk etter bestemmelsene i kap. C3 pkt. 10.1.

Ved avvik fra funksjonskravene avdekket gjennom Garantikontroll, kan det avtales økonomisk kompensasjon iht. «Trekkregler for vegoppmerking».

10.6 Mangel knyttet til automatisk mengdekontroll

Det vises til krav om automatisk mengdekontroll i kap. 11.1.

Når det oppstår avvik i leveransen av data fra automatisk mengdekontroll slik at det ikke leveres egnet dokumentasjon som entreprenøren har planlagt, gjennomføres det trekk på kr. 2.000,- for hver kalenderdag med avvik. Når det gjelder krav til planlagt og faktisk dokumentasjon av mengder, vises det bl.a. til krav i NS-EN ISO 9001:2015 pkt. 8.1, bokstav

e), 2. ledd, om å «bevise at produkter og tjenester er i samsvar med sine krav», pkt. 8.5.1 om «leveranse under styrte forhold» og pkt. 8.5.2 om «Identifikasjon og sporbarhet».

Når et slikt trekk gjennomføres, er dette ikke begrensende i forhold til andre sanksjoner som kan ilegges slik som bestemt i øvrige deler av kontrakten.

10.7 Mangel knyttet til miljødeklarasjon for vegoppmerkingsmateriale

Det vises til krav om miljødeklarasjon i kap. 11.2.

Når det oppstår avvik i leveransen miljødeklarasjon slik som bestemt i pkt. 11.2, gjennomføres det trekk på kr. 1.000,- for hver kalenderdag med avvik.

Når et slikt trekk gjennomføres, er dette ikke begrensende i forhold til andre sanksjoner som kan ilegges slik som bestemt i øvrige deler av kontrakten.

11 Spesielle krav

11.1 Automatisk mengdekontroll

Entreprenøren skal anvende utstyr som er egnet for automatisk mengdekontroll og dokumentere materialforbruk under produksjon på veg for all merking som inngår i prosess 77.4 med tilhørende underprosesser.

Entreprenøren skal under oppstartsmøte framvise ovennevnte utstyr og hvordan dette brukes.

Utstyr som er vist i dokument nr. 19 i kap. A1 «Lærebok vegoppmerking», kap. 10.2.3 eller med tilsvarende egenskaper, er inntil videre å anse som egnet for automatisk mengdekontroll. Når det foreligger en godkjenningsordning hos en nøytral 3. part som er akseptert av Byggherren og vegoppmerkingsbransjen, er kun godkjent utstyr etter en slik ordning å anse som egnet.

11.2 Miljødeklarasjon vegoppmerkingsmateriale

Entreprenøren skal legge fram dokumentert informasjon som viser materialets miljøprofil basert på en livsløpsanalyse (LCA) for miljøytelsen fastlagt etter en metode som er relevant for vegoppmerkingsmaterialer og iht. de underliggende standardene ISO 14040, ISO 14044 og NEN-EN 15804.

Den dokumenterte informasjonen skal bekreftes av en nøytral 3. part med relevant kompetanse, som EcoReview ([ecoreview.nl](https://www.ecoreview.nl)) eller tilsvarende.

Av den dokumenterte informasjonen skal det fremgå at det er gjennomført en LCA for de leverte vegoppmerkingsmaterialene tilsvarende en EPD (Environmental Product Declaration). Dokumentasjonen skal fremstå som relevant for vegoppmerkingsmaterialene (termoplasten) som inngår i leveransen etter ISO-standard 14025 Environmental Labels and Declarations Type III.

Innholdet i dokumentasjonen skal være i samsvar med krav og retningslinjer i ISO 14020 (Miljømerker og deklarasjoner - Generelle prinsipper).

11.3 Læringer

Jf. kap. C2 pkt. 16.1, første avsnitt.

Bestemmelsen om læringer i kap. C2 pkt. 16 gjelder for kontrakter med en kontraktssum på 1,3 mill.kr eller over.

12 Krav mot tredjemann

Hvis en av partene lider tap som følge av erstatningsbetingende forhold hos tredjemann, må han selv rette kravet mot vedkommende tredjemann og bære risikoen for om kravet lar seg inndrive. Begge parter plikter i rimelig grad å bistå hverandre hvis slik bistand er nødvendig for å dokumentere grunnlaget for kravet, tapets størrelse og andre forhold som er nødvendig for å kunne reise kravet.

13 Krav mot Byggherren eller Entreprenøren. Opplysningsplikt

Partene plikter i rimelig grad å bistå hverandre med opplysninger om saken når tredjemann retter krav mot Byggherren, Entreprenøren eller begge.

Entreprenøren skal i sine kontrakter med underentreprenører ta inn en tilsvarende bestemmelse om underentreprenørenes plikt til å bidra til sakens opplysning.

Tilgrising av biler etc. er sak mellom Entreprenør og tredjemann.

14 Riggplass

Entreprenøren holder selv nødvendig riggplass, tomt, nødvendig lagerplass og bygninger. Riggplass på vegområde kan normalt ikke påregnes og skal avtales særskilt med Byggherren.

Entreprenøren må selv besørge innkvartering av sine folk.

15 Heving på grunn av mislighold av frister eller utført mengde

Følgende situasjoner anses som vesentlig mislighold og gir Byggherren rett til å heve kontrakten, jf. NS 8406 pkt. 29.1:

1. Entreprenøren ligger så mye etter kontraktens delfrister som er avtalt for den aktuelle merkesesongen, at dagbøtene som er ilagt som trekk etter kap. C3 pkt. 10.3 utgjør mer enn 25% av «tonnasje» som er bestilt for den samme merkesesongen. Jf. kap. C3 pkt. 3.2 og planer hvor delfrister fremgår.
2. Entreprenøren har ved sesongslutt (når all merking er avsluttet) utført mindre enn 75% av «tonnasjen» som er bestilt for den samme merkesesongen.

Med sesongslutt menes når all legging er stanset av Byggherren, (15. oktober for langsgående vegmerking med ekstrudert termoplast og spray samt tverrgående vegoppmerking, 1. september for langsgående vegoppmerking med maling.)

16 Entreprenørens sikkerhetsstillelse

Det kreves ikke sikkerhetsstillelse i utførelsestiden.

Sikkerheten i garantitiden for produksjonen utført den enkelte merkesesong, skal utgjøre 3 % av fakturert beløp ekskl. merverdiavgift for den delen av leveransen hvor Byggherren kan kreve at en mangel gjøres gjeldende.

17 Forbedringer, utviklingsarbeider, forskning og utvikling (FOU)

Partene kan avtale å gjennomføre endrings- og utviklingsprosjekter når begge parter ønsker dette. En slik avtale gjøres skriftlig og behandles ellers som en endringsordre etter kap. C1 pkt. 19.2.

Avtalt verdi for et slikt arbeide har ingen virkning ved beregning av verdien for endringer ut over 15% netto tillegg til kontraktssummen, jf. kap. C1 pkt. 19.1.

18 Delovertakelse etter hver merkesesong

Det skal gjennomføres delovertakelse for alle utførte arbeider etter hver merkesesong, jf. kap. C1 pkt. 24.5.

Ved delovertakelse inntreffer alle virkningene som fremgår av kap. C1 pkt. 24.4 for arbeidene som inngår her.

19 Utgår

20 Endringer og avbestilling

Kap. C1 pkt. 19.1 - 3. avsnitt, og pkt. 28 - 3. avsnitt, har bestemmelser knyttet til 15% av kontraktssummen.

I tillegg til det som er bestemt i kap. C1, skal bestemmelsene ha samme virkning for hver enkelt av de 2 gruppene av prosesser med tilhørende underprosesser i kontrakten som er angitt i tabellen under. For hver av disse gruppene vil bestemmelsene i kap. C1 pkt. 19.1, 3. avsnitt og pkt. 28, 3. avsnitt, ha virkning for hver av disse delene målt i forhold til aktuell del av kontraktssummen i stedet for hele kontraktssummen.

Prosess	Grunnlag
77.2 Fresing og rengjøring før vegmerking	Del av Kontraktssum for prosessene
77.3 Vegoppmerking, manuelt med termoplast	Verdi Tonnasje for prosessen i
77.4 Vegoppmerking, maskinelt	kap. D2Tonnasje

21 Forlengelse av kontrakt

21.1 Generelt

Dersom begge parter er enige om dette, kan kontraktens forlenges slik det går fram av kap. A3 pkt. 2. En forlengelse innebærer at kontrakten videreføres i henhold til kontraktens bestemmelser, og at tidspunkt og frister for overtagelse og sluttoppgjør flyttes tilsvarende fram i tid.

Eventuell avtale om forlengelse av kontraktsperioden skal være inngått senest 2 måneder før kontraktsperiodens slutt.

21.2 Regulering av prosesser og kontraktsfestet omfang

21.2.1 Rundsumprosesser i kap. E3

Når en kontrakt forlenges etter denne bestemmelsen, reguleres alle priser med rundsum i kap. E3 slik at prisen økes tilsvarende økningen i forlengelse av kontraktsperioden. Kontraktsfestet omfang av rundsumprosessene for perioden med forlengelse av kontrakten, justeres tilsvarende økningen i disse prisene.

21.2.2 Øvrige prosesser i kap. E3 og timepriser i kap. E4

For øvrige prosesser i kap. E3, og timepriser i kap. E4, legges 33 % av mengdene i konkurransegrunnlaget for disse prisene til grunn for fastsettelse av økningen i kontraktsfestet omfang i perioden med forlengelse av kontrakten.

21.3 Øvrige bestemmelser

Kontrakten har flere bestemmelser som er relatert til kontraktssummen. Dersom kontrakten forlenges iht. bestemmelsen i dette punktet, gjelder følgende tillegg og endringer til kontraktens øvrige bestemmelser:

- Kap. C1, pkt. 19.1, tredje avsnitt og kap. C1, pkt. 28, tredje avsnitt:
«kontraktssummen» endres til «summen av kontraktssummen, total pris iht. kap. C3, pkt. 21.2, og omfang iht. samme bestemmelse».
- Kap. C2, pkt. 4.4, siste avsnitt:
Hjemmelen omtalt i dette avsnittet gjelder også fakturerte beløp knyttet til forlengingsperioden.
- Kap. C2, pkt. 18, siste avsnitt:
Bestemmelsen i dette avsnittet gjelder også for utbetalinger knyttet til forlengingsperioden.

22 CoVid-19

Situasjonen med CoVid-19 kan påvirke gjennomføring av denne kontrakten. Når det oppstår en situasjon hvor kontraktsarbeidet påvirkes av dette, skal forholdene omtalt under håndteres og reguleres på følgende måte:

- Byggemøter
Status vedrørende CoVid-19 skal omfattes av listen over punkter på agendaen.

- Oppstartsmøte med tilhørende samhandlingsprosess
Håndtering av situasjonen med CoVid-19 skal inngå som tema.
- Samarbeidsmøter
CoVid-19 skal være tema.
- Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan) med tilhørende rapportering, jf. kap. C2 pkt. 27 og kap. 29.2 samt kap. C3 pkt. 3.5.1
I risikovurdering av SHA -tiltak og månedsrapportering skal CoVid-19 inngå.
- Rapportering
I perioder hvor gjennomføringen påvirkes av CoVid-19, skal partene daglig oppdatere hverandre kort om status, tiltak og konsekvenser. Partene har ansvar for å utarbeide en skriftlig oppsummering med oversikt over den daglige rapporteringen.
- Partenes krav på fristforlengelse på grunn av CoVid-19 (se NS 8406 pkt. 20)
Partene har krav på fristforlengelse dersom fremdriften hindres av CoVid-19 utover det som kunne legges til grunn på tilbudstidspunktet, med mindre partene med rimelighet kunne ventes å unngå eller overvinne følgene. Blir fremdriften hindret av en kontraktsmedhjelper, har parten krav på fristforlengelse dersom kontraktsmedhjelperen hindres av slike forhold.

En part har krav på fristforlengelse dersom fremdriften hindres som følge av at den andre parten har krav på fristforlengelse etter denne bestemmelsen.

C Kontraktsbestemmelser

C4 Avtaledokument

Mellom Nordland fylkeskommune som byggherre foretaksnr. Xxx xxx xxx

og XXXXXX som entreprenør foretaksnr. xxx xxx xxx

er inngått følgende avtale:

- 1 Entreprenøren påtar seg å levere arbeidene som er beskrevet i konkurransegrunnlaget, slik det foreligger i samsvar med sitt tilbud av åååå-mm-dd.
- 2 Kontraktsarbeidet skal leveres for:

Kontraktssum (eks. mva)
(tilbud av åååå-mm-dd korrigert etter kontrollregning) kr

Kontrakten kan forlenges iht. kap. C3 pkt. 21.
- 3 Opplysninger om og betingelser for arbeidet er gitt i konkurransegrunnlaget og de dokumenter dette henviser til.
- 4 Entreprenøren skal levere byggherren garantierklæring for riktig oppfyllelse av entreprenørens forpliktelser i reklamasjonsperioden ved overtakelse, jf. NS 8406, punkt 8 med suppleringer i kapittel C2, punkt 12, og kapittel C3, punkt 16.
- 5 Entreprenøren skal levere byggherren kopi av forsikringsbevis før kontraktsarbeidenes start og ikke senere enn 28 dager etter at kontrakt er inngått, jf. NS 8406, punkt 9 med suppleringer i kapittel C2, punkt 13.
- 6 Manglende oppfyllelse av punkt 4 og 5 kan medføre heving av kontrakten på grunn av vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelse.
- 7 Dette avtaledokument er signert elektronisk.

D2 Supplerende dokumenter D2-Fresing

Innhold

Jf. kap. A1 – Dokument nr. 8:

Kravspesifikasjon til fresespor for vegoppmerking – 2016-11-02

Kravspesifikasjon til fresespor for vegoppmerking

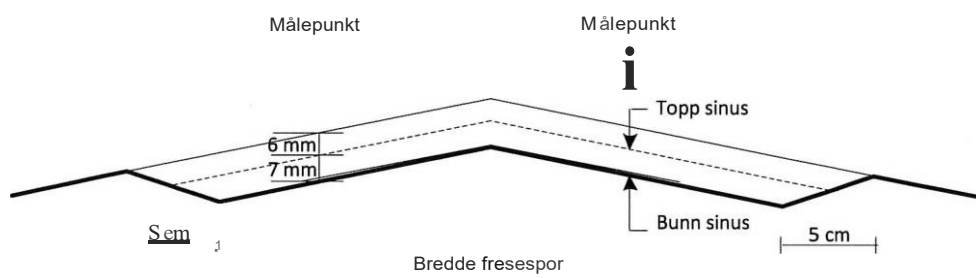
1. Forsterket vegoppmerking

1. Generelle krav til fresespor:

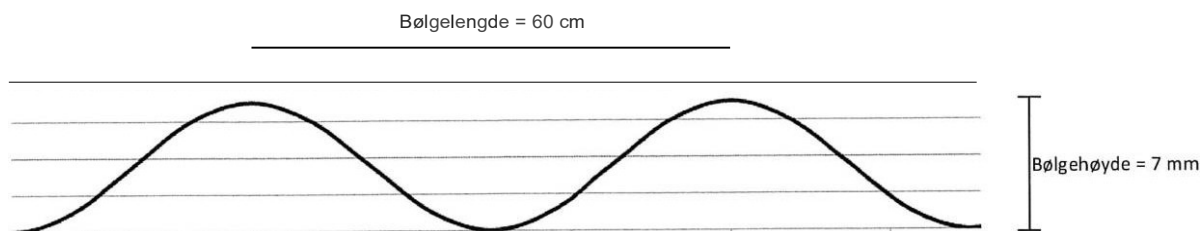
- Ved forsterket vegoppmerking skal det benyttes nedfrest sinus.
- I tunneler kan det benyttes sinusriller uten nedfresing.
- Dekkets tverrprofil. Ved fresing for forsterket midtoppmerking skal en beholde dekkets takfall på rettlinjer og i slake kurver og ensidig fall i krappere kurver.
- Ved fresing av parallelle spor aksepteres det at sinuskurvene kan være faseforskjøvet.
- Forhøyninger og rygger mellom parallelt freste spor aksepteres ikke. Parallele spor skal freses med overlapping.
- Det skal ikke være vesentlig steinslipp i spor etter fresing. Overflatestrukturen bør bære mer preg av en slipt enn en grov flate. For å få til dette må sammenhengen mellom fresehastighet, trommelhastighet og tannavstand være tilpasset.

2. Nedfreste sinusspor utformes slik:

- bredde 55 eller 100 cm ved midtoppmerking (avhengig av vegens asfalterte bredde), jf. N302 Vegoppmerking kapittel 6.2
- bredde 35 cm ved kantoppmerking på 2-feltsveg
- bredde 50 cm inn mot midtdeler og langs høyre kantlinje på motorveg
- bølgelengde sinuskurve 60 cm
- bølgehøyde sinuskurve 7 mm
- nedfresing 6 mm
- bredde skråkant 5 cm (målt til bunn av sinuskurve)

Figur 1: Fres spor med takfall

Figur 2: Sinuskurve

3. Tillatte avvik fra utformingen beskrevet ovenfor:

- bredde ± 2 cm
- bølgelengde ± 2 cm
- bølgelhøyde ± 3 mm
- nedfresing $+3/-1$ mm
- bredde skråkant ± 1 cm

Dybde på fresespor (fra topp asfaltdekke til bunn sinusspor) skal ikke være større enn 16 mm.

Bølgehøyde, dybde og nedfresing skal måles midt i fresespor, jf. Figur 1. Det skal kontrolleres for begge kjøreretninger.

Toleransekrav til sinusspor uten nedfresing er tilsvarende, med følgende unntak:

- Krav til nedfresing faller bort
- Bredde på skråkant skal ligge innenfor 2,0-3,5 cm (målt til bunn av sinuskurve)
- Dybde på fresespor (fra topp asfaltdekke til bunn sinusspor) skal ikke være større enn 10 mm.

4. Dekkekvalitet

Kravspesifikasjonene gjelder for nye dekker med god kvalitet. Med god kvalitet forstås:

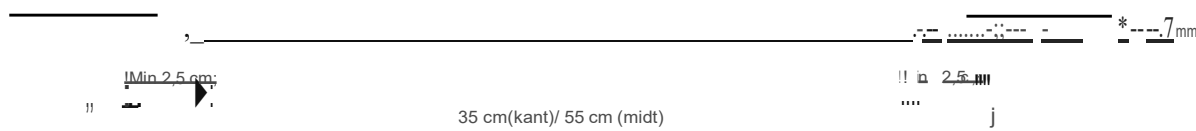
- at asfaltskjøt ligger i vegmidte, slik at eventuelt takfall følger midten av vegen
- at det ikke er høydeforskjell i asfaltskjøt
- at komprimering i området for fresespor er i henhold til krav
- at det ikke er ujevnheter i vegens lengderetning

Når entreprenør ved oppstart på en parsell ser at dårlig dekkekvalitet vil påvirke freseresultatet skal han ta dette opp med byggherren før fresing fortsett er. Det kan da ev. avtales alternative krav til fresespor.

2. Planfreste spor

2-felts veger

Ved planfresing på vegkant skal det freses et 35 cm bredt spor som vist i Figur 3. Ved planfresing i midt skal sporbredden være 55 cm. Ved takfall på vegen skal sporet følge takfallet. Forhøyninger og rygger mellom parallelt freste spor aksepteres ikke. Parallelle spor skal freses med overlapping.

Figur 3: Utforming av planfrest spor på 2-felts veg

4-felts vegger (motorveger)

Ved planfresing på motorveger freses det et 50 cm bredt spor som vist i Figur 4. Planfresing kan benyttes både for både venstre og høyre kantlinje.

Figur 4 : Utforming av planfrest spor på motorveg

Avvik og øvrige krav

Tillatte avvik for planfreste spor:

- bredde ± 2 cm
- nedfresing $+3/0$ mm

Det skal ikke være vesentlig steinslipp i spor etter fresing. Overflatestrukturen bør bære mer preg av en slipt enn en grov flate. For å få til dette må sammenhengen mellom fresahestighet, t rommelhastighet og tannavstand være tilpasset.

Kravspesifikasjonene gjelder for nye dekker med god kvalitet. God dekkekvalitet er beskrevet under punktet om forsterket vegoppmerking.

D2 Supplerende dokumenter D2-Koder

Det er henvist til dette dokumentet i kap. B3 og D1 som et supplerende dokument.

Prosess	HB N302 Nr	Kode	Areal pr. enhet, m2	Enhet	Beskrivelse	Bredde, cm	Materialtype	Tykkelse, mm	Vekt/enhet kg	Farge	Profil
77.221		FSM-55		m	Fres, sinus midtlinje 55 cm.	55					
77.222		FSM-100		m	Fres, sinus midtlinje 100 cm.	100					
77.223		NFSM-55		m	Nedfrest, sinus midtlinje 55 cm.	55					
77.224		NFSM-100		m	Nedfrest, sinus midtlinje 100 cm.	100					
77.225		FSK-35		m	Fres sinus kantlinje 35 cm.	35					
77.226		FSK-50		m	Fres sinus kantlinje 50 cm.	50					
77.227		NFSK-35		m	Nedfrest sinus kantlinje 35 cm, også rundt trafikkøy	35					
77.228		NFSK-50		m	Nedfrest, sinus kantlinje 50 cm.	50					
77.231		NFPM-35		m	Nedfrest plan midtlinje 35 cm.	35					
77.232		NFPM-50		m	Nedfrest plan midtlinje 50 cm.	50					
77.233		NFPK-35		m	Nedfrest plan kantlinje 35 cm.	35					
77.234		NFPK-50		m	Nedfrest plan kantlinje 50 cm.	50					
77.241		FB10-15K		m	Fjerning langs kant kjørebane	10-15					
77.242		FB10-15M		m	Fjerning langs midt kjørebane	10-15					
77.243		FB20-30K		m	Fjerning langs kant kjørebane	20-30					
77.244		FB20-30M		m	Fjerning langs midt kjørebane	20-30					
77.245		FTV		m2	Fjerning tverrgående vegoppmerking						

77.251		DFB10-15K		m	Delvis fjerning langs kant kjørebane	10-15					
77.252		DFB10-15M		m	Delvis fjerning langs midt kjørebane	10-15					
77.253		DFB20-30K		m	Delvis fjerning langs kant kjørebane	20-30					
77.254		DFB20-30M		m	Delvis fjerning langs midt kjørebane	20-30					
77.255		DFTV		m2	Delvis fjerning tverrgående vegoppmerking						
77.261		RK		m	Rengjøring kant						
77.262		RM		m	Rengjøring midt						
77.3211		H10	0,10	m	Håndlegging 10 cm HVIT	10	Termoplast	3,00	0,60	Hvit	Plan
77.3212		H10G	0,10	m	Håndlegging 10 cm GUL	10	Termoplast	3,00	0,60	Gul	Plan
77.3213		H15	0,15	m	Håndlegging 15 cm HVIT	15	Termoplast	3,00	0,90	Hvit	Plan
77.3214		H15G	0,15	m	Håndlegging 15 cm GUL	15	Termoplast	3,00	0,90	Gul	Plan
77.3215		H10-5	0,10	m	Rumlefelt 10 cm.	10	Termoplast	5,00	1,00	Hvit	Plan
77.3216	1014	H14-25	0,25	m	Skravur 25 cm HVIT	25	Termoplast	3,00	1,50	Hvit	Plan
77.3217	1014	H14-25G	0,25	m	Skravur 25 cm GUL	25	Termoplast	3,00	1,50	Gul	Plan
77.3218	1014	H14-50	0,50	m	Skravur 50 cm HVIT	50	Termoplast	3,00	3,00	Hvit	Plan
77.3219	1014	H14-50G	0,50	m	Skravur 50 cm GUL	50	Termoplast	3,00	3,00	Gul	Plan
77.3221	1014	H14-G	1,00	m2	Fylt spiss GUL		Termoplast	3,00	6,00	Gul	Plan

Prosess	HB N302 Nr	Kode	Areal pr. enhet, m2	Enhet	Beskrivelse	Bredde, cm	Materialtype	Tykkelse, mm	Vekt/enhet kg	Farge	Profil
---------	------------	------	------------------------	-------	-------------	------------	--------------	-----------------	------------------	-------	--------

77.3222	1014	H14-H	1,00	m2	Fylt spiss HVIT		Termoplast	3,00	6,00	Hvit	Plan
77.3223	1020	H20-25	0,25	m	Stopplinje ved trafikklys 25 cm	25	Termoplast	3,00	1,50	Hvit	Plan
77.3224	1020	H20-50	0,50	m	Stopplinje ved stoppskilt 50 cm	50	Termoplast	3,00	3,00	Hvit	Plan
77.3225	1022	H22	0,15	stk	Vikelinje		Termoplast	3,00	0,90	Hvit	Plan
77.3226	1024	H24	0,50	m	Gangfelt	50	Termoplast	3,00	3,00	Hvit	Plan
77.3227	1026	Chks	0,25	m	Sykkelkryssing	50x50	Termoplast	3,00	1,50	Hvit	Plan
77.3228	1027	Chkf	0,25	m	Sjakkmonster, farsthump	50x50	Termoplast	3,00	1,50	Hvit	Plan
77.3229	1034	1034R	1,40	stk	Kjørefeltspil, rett ≤60		Termoplast	3,00	8,40	Hvit	Plan
77.3231	1034	1034H/V	1,60	stk	Kjørefeltspil, bøyd ≤60		Termoplast	3,00	9,60	Hvit	Plan
77.3232	1034	1034VH	2,45	stk	Kjørefeltspil dobbel ≤60		Termoplast	3,00	14,70	Hvit	Plan
77.3233	1034	1034RV/RH	2,29	stk	Kjørefeltspil dobbel venstre-høyre ≤60		Termoplast	3,00	13,74	Hvit	Plan
77.3234	1034	1034R	1,90	stk	Kjørefeltspil, rett >60		Termoplast	3,00	11,40	Hvit	Plan
77.3235	1034	1034H/V	3,15	stk	Kjørefeltspil, bøyd >60		Termoplast	3,00	18,90	Hvit	Plan
77.3236	1034	1034VH	2,13	stk	Kjørefeltspil dobbel >60		Termoplast	3,00	12,78	Hvit	Plan
77.3237	1034	1034RV/RH	2,93	stk	Kjørefeltspil dobbel venstre-høyre >60		Termoplast	3,00	17,58	Hvit	Plan
77.3238	1034	XH34-S	0,20	stk	Kjørefeltspil sykkeltrafikk rett		Termoplast	3,00	1,21	Hvit	Plan
77.3239	1034	XH34-S2v	0,34	stk	Kjørefeltspil sykkeltrafikk 2-veis		Termoplast	3,00	2,04	Hvit	Plan
77.3241	1034	XH34-SB	0,23	stk	Kjørefeltspil sykkeltrafikk bøyd		Termoplast	3,00	1,38	Hvit	Plan
77.3242	1034	H34-F	2,30	stk	Feltskiftepil		Termoplast	3,00	13,80	Hvit	Plan
77.3243	1034	XH34-M		stk	Minirundkjøring, retningspil		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan

77.3244	1036	XH36	1,07	stk	Vikesymbol		Termoplast	3,00	6,42	Hvit	Plan
77.3245	1037	XH37		stk	Gangsymbol		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3246	1039	XH39		stk	Sykkelsymbol		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3247	1040	XH40		stk	Parkeringssymbol		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3248	1042	XH42		stk	Symbol for forflytningshemmede		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3249	1044	XH44		stk	Skinnekjøretøy		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3251	1050.3	XH50.3	0,40	stk	BUSS, høyde 1,6 m		Termoplast	3,00	2,40	Hvit	Plan
77.3252	1050.4	XH50.4	1,00	stk	BUSS, høyde 4,0 m		Termoplast	3,00	6,00	Hvit	Plan
77.3253	1050.5	XH50.5	0,40	stk	TAXI, høyde 1,6 m		Termoplast	3,00	2,40	Hvit	Plan
77.3254	1050.6	XH50.6	1,00	stk	TAXI, høyde 4,0 m		Termoplast	3,00	6,00	Hvit	Plan
77.3255	1052	1052L		stk	Sambruksfelt 1,6 m		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3256	1052	1052		stk	Sambruksfelt 4,0m		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3257	1050.1	XH50.1		stk	Tekst, generell 1,6 m høyde		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan
77.3258	1050.2	XH50.2		stk	Tekst, generell 4,0 m høyde		Termoplast	3,00	0,00	Hvit	Plan

Prosess	HB N302 Nr	Kode	Areal pr. enhet, m2	Enhet	Beskrivelse	Bredde, cm	Materialtype	Tykkelse, mm	Vekt/enhet kg	Farge	Profil
77.421		Ma40-10	0,10	m	Maling hvit, 0,40 mm, 10 cm	10	Maling	0,40	0,05	Hvit	Plan

77.422		Ma40-15	0,15	m	Maling hvit, 0,40 mm, 15 cm	15	Maling	0,40	0,08	Hvit	Plan
77.4411		Sp10-10	0,10	m	Spray hvit, 1,0 mm, 10 cm	10	Spray	1,00	0,20	Hvit	Plan
77.4412		Sp10-15	0,15	m	Spray hvit, 1,0 mm, 15 cm	15	Spray	1,00	0,30	Hvit	Plan
77.4413		Sp10-20	0,20	m	Spray hvit, 1,0 mm, 20 cm	20	Spray	1,00	0,40	Hvit	Plan
77.4414		Sp10-30	0,30	m	Spray hvit, 1,0 mm, 30 cm	30	Spray	1,00	0,60	Hvit	Plan
77.4415		Sp15-10	0,10	m	Spray hvit, 1,5 mm, 10 cm	10	Spray	1,50	0,30	Hvit	Plan
77.4416		Sp15-15	0,15	m	Spray hvit, 1,5 mm, 15 cm	15	Spray	1,50	0,45	Hvit	Plan
77.4417		Sp15-20	0,20	m	Spray hvit, 1,5 mm, 20 cm	20	Spray	1,50	0,60	Hvit	Plan
77.4418		Sp15-30	0,30	m	Spray hvit, 1,5 mm, 30 cm	30	Spray	1,50	0,90	Hvit	Plan
77.4423		SpG15-10	0,10	m	Spray gul, 1,5 mm, 10 cm	10	Spray	1,50	0,30	Gul	Plan
77.4424		SpG15-15	0,15	m	Spray gul, 1,5 mm, 15 cm	15	Spray	1,50	0,45	Gul	Plan
77.4432		Spsev15-10	0,10	m	Sykkelekspress Spray gul, 1,5 mm, 10 cm	10	Spray	1,50	0,30	Gul	Plan
77.45311		E20-10	0,10	m	Ekstruder hvit, 2 mm, 10 cm	10	Ekstrudert	2,00	0,40	Hvit	Plan
77.45312		E20-15	0,15	m	Ekstruder hvit, 2 mm, 15 cm	15	Ekstrudert	2,00	0,60	Hvit	Plan
77.45314		E20-20	0,20	m	Ekstruder hvit, 2 mm, 20 cm	20	Ekstrudert	2,00	0,80	Hvit	Plan
77.45315		E20-30	0,30	m	Ekstruder hvit, 2 mm, 30 cm	30	Ekstrudert	2,00	1,20	Hvit	Plan

77.45316		E30-10	0,10	m	Ekstruder hvit, 3 mm, 10 cm	10	Ekstrudert	3,00	0,60	Hvit	Plan
77.45317		E30-15	0,15	m	Ekstruder hvit, 3 mm, 15 cm	15	Ekstrudert	3,00	0,90	Hvit	Plan
77.45318		E30-20	0,20	m	Ekstruder hvit, 3 mm, 20 cm	20	Ekstrudert	3,00	1,20	Hvit	Plan
77.45319		E30-30	0,30	m	Ekstruder hvit, 3 mm, 30 cm	30	Ekstrudert	3,00	1,80	Hvit	Plan
77.45321		EG20-10	0,10	m	Ekstruder gul, 2 mm, 10 cm	10	Ekstrudert	2,00	0,40	Gul	Plan
77.45322		EG20-15	0,15	m	Ekstruder gul, 2 mm, 15 cm	15	Ekstrudert	2,00	0,60	Gul	Plan
77.45323		EG20-30	0,30	m	Ekstruder gul, 2mm, 30 cm	30	Ekstrudert	2,00	1,20	Gul	Plan
77.45324		EG30-10	0,10	m	Ekstruder gul, 3mm, 10 cm	10	Ekstrudert	3,00	0,60	Gul	Plan
77.45325		EG30-15	0,15	m	Ekstruder gul, 3mm, 15 cm	15	Ekstrudert	3,00	0,90	Gul	Plan
77.45326		EG30-30	0,30	m	Ekstruder gul, 3mm, 30 cm	30	Ekstrudert	3,00	1,80	Gul	Plan
77.4541		Lf30-10	0,05	m	Longflex hvit, 3 mm, 10 cm	10	Ekstrudert	3,00	0,30	Hvit	Longflex
77.4542		Lf30-15	0,08	m	Longflex hvit, 3 mm, 15 cm	15	Ekstrudert	3,00	0,45	Hvit	Longflex
77.4543		Lf30-20	0,10	m	Longflex hvit, 3 mm, 20 cm	20	Ekstrudert	3,00	0,60	Hvit	Longflex
77.4544		Lf30-30	0,15	m	Longflex hvit, 3 mm, 30 cm	30	Ekstrudert	3,00	0,90	Hvit	Longflex
77.4545		LfG-30-10	0,05	m	Longflex gul, 3 mm, 10 cm	10	Ekstrudert	3,00	0,30	Gul	Longflex
77.4546		LfG-30-15	0,08	m	Longflex gul, 3 mm, 15 cm	15	Ekstrudert	3,00	0,45	Gul	Longflex

Prosess	HB N302 Nr	Kode	Areal pr. enhet, m2	Enhet	Beskrivelse	Bredde, cm	Materialtype	Tykkelse, mm	Vekt/enhet kg	Farge	Profil
77.4547		LfG-30-30	0,15	m	Longflex gul, 3 mm, 30 cm	30	Ekstrudert	3,00	0,90	Gul	Longflex

77.4551		Kf30-15	0,10	m	1/3 hel hvit, 15 cm + 2/3 Longflex hvit, 3 mm, 15 cm	15	Ekstrudert	3,00	0,60	Hvit	Kamflex
77.4552		Kf30-30	0,20	m	1/3 hel hvit, 30 cm + 2/3 Longflex hvit, 3 mm, 30 cm	30	Ekstrudert	3,00	1,20	Hvit	Kamflex
77.4553		KfG30-15	0,10	m	1/3 hel gul, 15 cm + 2/3 Longflex gul, 3 mm, 15 cm	15	Ekstrudert	3,00	0,60	Gul	Kamflex
77.4554		KfG30-30	0,20	m	1/3 hel gul, 30 cm + 2/3 Longflex gul, 3 mm, 30 cm	30	Ekstrudert	3,00	1,20	Gul	Kamflex
77.4561		Dr40-10	0,10	m	Dråpeflex hvit, 10 cm	10	Ekstrudert	4,00	0,55	Hvit	Dråper
77.4562		Dr40-15	0,15	m	Dråpeflex hvit, 15 cm	15	Ekstrudert	4,00	0,83	Hvit	Dråper
77.4563		Dr40-20	0,20	m	Dråpeflex hvit, 20 cm	20	Ekstrudert	4,00	1,10	Hvit	Dråper
77.4564		Dr40-30	0,30	m	Dråpeflex hvit, 30 cm	30	Ekstrudert	4,00	1,65	Hvit	Dråper
77.4565		DrG40-10	0,10	m	Dråpeflex gul, 10 cm	10	Ekstrudert	4,00	0,55	Gul	Dråper
77.4566		DrG40-15	0,15	m	Dråpeflex gul, 15 cm	15	Ekstrudert	4,00	0,83	Gul	Dråper
77.4567		DrG40-30	0,30	m	Dråpeflex gul, 30 cm	30	Ekstrudert	4,00	1,65	Gul	Dråper
77.4581		Esev30-10	0,10	m	Sykkelekspress Ekstruder gul, 3mm, 10 cm	10	Ekstrudert	3,00	0,60	Gul	Plan

D2 Supplerende dokumenter

D2-Tonnasje

Det er henvist til dette dokumentet i kap. C3 pkt. 20 som et supplerende dokument.

Tabellen under viser verdier som Byggherren har beregnet som «Tonnasje» er pr. år.
Dette gjelder også D1, som er mengder pr. år.

Prosess	Beskrivelse	Tonnasje (tonn)
77.32	Tverrgående, symboler, tekst og tall	26,5
77.42	Vegoppmerking, maling	100
77.44	Vegoppmerking med sprayplast	227,5
77.45	Vegoppmerking med ekstrudert termoplast	Ikke planlagt

E Svardokumenter

E2 Svardokument for vurdering av leverandørers kvalifikasjoner

Innhold

1	Dokumentasjon av kvalifikasjoner	2
2	Det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD)	2
3	Leverandørens organisatoriske og juridiske stilling.....	3
3.1	Lovlig etablert foretak – kapittel B2 punkt 2.2	3
3.2	Generell informasjon om leverandøren	3
3.3	Leverandørens struktur.....	3
3.4	Fullmaktserklæring.....	3
3.5	Leverandører som deltar i fellesskap	4
3.6	Støtte fra andre virksomheter for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav	4
4	Leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet – kapittel B2 punkt 2.3.....	5
5	Leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner – kapittel B2 punkt 2.4.....	6
5.1	Relevant erfaring – kapittel B2 punkt 2.4.1	6
5.2	Byggherrers erfaringer – kapittel B2 punkt 2.4.2	7
6	Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og kvalitet – kapittel B2 punkt 2.5.....	7
6.1	SHA system – kapittel B2 punkt 2.5.1	7
7	Vedlegg	7

1 Dokumentasjon av kvalifikasjoner

Herværende skjema skal, sammen med ESPD skjemaet, fylles ut av den enkelte leverandør. Opplysninger om tilbyder skal gis med redigering og struktur som er angitt i dette kapitlet.

2 Det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD)

Leverandørene skal fylle ut det elektroniske egenerklæringsskjemaet for offentlige anskaffelser (ESPD) som er gjort gjeldende i konkurransen, jf. kapittel B2 punkt 6.1.

Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap eller leverandøren støtter seg på et annet foretak for å oppfylle kvalifikasjonskravene skal det, i tillegg til leverandørens eget utfylte skjema, leveres et komplett utfylt ESPD-skjema for hver enkelt av leverandøren i felleskapet eller for hver leverandør som bidrar til oppfyllelse av ett eller flere kvalifikasjonskrav.

ESPD-filen er gjort tilgjengelig via EU-supply.

3 Leverandørens organisatoriske og juridiske stilling

3.1 Lovlig etablert foretak – kapittel B2 punkt 2.2

Her vedlegges firmaattest fra Foretaksregistret. Utenlandske leverandører skal isteden levere tilsvarende attest bestemt ved lovgivningen i den stat leverandøren er etablert.

3.2 Generell informasjon om leverandøren

Leverandøren:

Navn	
Adresse	
Telefon	
Telefaks	
E-post	

Autorisert representant (person) for leverandøren:

Navn	
Adresse	
Telefon	
Telefaks	
E-post	

3.3 Leverandørens struktur

Vennligst kryss av nedenfor for leverandørens struktur.

Enkeltstående
firma:

☐

Konsortium:

☐

Joint Venture:

☐

Annet:

☐

Dersom "Annet" – vennligst spesifiser:

--

3.4 Fullmaktserklæring

Jeg/vi bekrefter herved at representanten angitt ovenfor (punkt 1.1) er autorisert til å representere leverandøren overfor oppdragsgiver.

Navn på aktør	Signatur	Navn (blokkbokstaver)	Tittel

Kapittel E Svardokumenter

Kapittel E2 Svardokumenter for vurdering av leverandørers kvalifikasjoner

2020-03-03

3.5 Leverandører som deltar i fellesskap

Leverandører som deltar i fellesskap må fylle ut følgende informasjon:

Firmanavn	Nasjonalitet	Adresse, organisasjonsnummer	Rolle (arbeidsoppgaver og fagområde) hos i arbeidsfellesskapet

3.6 Støtte fra andre virksomheter for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav

Mal for forpliktelseserklæring er vedlagt dette dokumentet som vedlegg 1.

4 Leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet – kapittel B2 punkt 2.3

Leverandøren skal fylle ut skjemaet inntatt nedenfor. For øvrig vises det til dokumentasjonskravene angitt i kapittel B2 punkt 2.3.

Egenkapital tas fra siste innberettete regnskap. Det tas ikke med egenkapital fra konsern-, mor- eller datterselskaper. Dersom det er vesentlige endringer i tilbyders egenkapital ved tilbudsfrist, skal dokumentasjon av dette også vedlegges her.

Egenkapital	År:	
-------------	-----	--

Det skal gis opplysninger om tilbyders totale omsetning og omsetning i forbindelse med relevante arbeider for hvert av de tre siste regnskapsårene. Med relevante arbeider menes her arbeider av samme type som konkurransegrunnlaget omfatter.

År	Tilbyders totale omsetning	Omsetning i forbindelse med relevante arbeider

Egenkapitalandel	År:	
------------------	-----	--

5 Leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner – kapittel B2 punkt 2.4

5.1 Relevant erfaring – kapittel B2 punkt 2.4.1

Oversikt over de 3-5 siste og mest relevante tilsvarende oppdrag gjennomført eller under gjennomførelse i løpet av de siste 5 år. Opplysninger kan også gis på eget skjema.

	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag
Oppdragets navn					
Sted					
Oppdragsgiver					
Referanseperson (navn, stilling/tittel i referanseprosjektet, telefon og e-post)					
Tid for utførelse (fra-til) åamm					
Verdi i mill. kr. inkl. mva					
Totalt antall årsverk					
Herav egne arbeidstakere					
Herav i underentreprise					
Kort beskrivelse av oppdraget inkl. hvilke arbeider som ble utført av leverandøren selv og hvilke arbeider som ble utført av underleverandører					

5.2 Byggherrers erfaringer – kapittel B2 punkt 2.4.2

Dokumenteres gjennom listen beskrevet ovenfor under punkt 5.1.

6 Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og kvalitet – kapittel B2 punkt 2.5

6.1 SHA system – kapittel B2 punkt 2.5.1

Dokumenteres i tråd med bestemmelsene i kapittel B2 punkt 2.5.1

7 Vedlegg

I dette skjemaet fremgår følgende vedlegg:

Vedlegg 1: Mal forpliktelseserklæring

Vedlegg 1

Der leverandøren eller et felleskap støtter seg på kapasiteten til en annen virksomhet benyttes følgende forpliktelserklæring.

MAL FORPLIKTELSESERKLÆRING

Firma stiller sin kompetanse og kapasitet til rådighet til

firma i [prosjektnavn her].

Dato:

For

... ..
Signatur

E Svardokumenter

E3 Beskrivelse med utfylte priser

2022-03-21

E Svardokumenter

E3 Beskrivelse med utfylte priser

Kap. E3 produseres i henhold til kap. B3, med utgangspunkt i beskrivelsen i konkurransegrunnlagets kap. D1.

E Svardokumenter

E4 Prisskjema: Timepriser for mannskap og maskiner

Timepriser for mannskap og maskiner skal være i henhold til konkurransegrunnlagets krav.

Tabellene fylles ut ved innsending av tilbud.

Timepriser mannskap

Spesifikasjon	Timepris Kkr/time	Timer	Sum pris
Mannskap (unntak er spesifisert nedenfor)		25	
Tørking manuelt inkl. tørkeutstyr		25	
Sum mannskap, eksklusiv overtidstillegg: (overføres til Sum mannskap og maskiner)			

Overtidstillegg i forhold til ordinær timesats for mannskap og i forhold til ordinær timesats for maskiner inkludert fører	Tillegg Kkr/time	Timer	Sum pris
a) for vanlig overtidstid		25	
b) hverdager kl 21.00 – 06.00		25	
c) søn- og helligdager (hele døgnet)		25	
Sum overtidstillegg: (overføres til Sum mannskap og maskiner)			

2022-03-21

Timepriser maskiner

Ønsket maskintype (byggherrens behov)	Vekt Løfte- kapasitet mv	Tilbudt maskin	Årsmodell Årstall	Timepris Kr/time	Timer	Sum pris
Maskiner inklusiv fører:						
Formerking med formerkebil					25	
Ledebil til formerking					25	
Tørking, maskinelt					25	
Maskiner eksklusiv fører:						
Sum maskiner: (overføres til Sum mannskap og maskiner)						

Sum mannskap og maskiner

Sum mannskap, eksklusiv overtidstillegg	
Sum overtidstillegg	
Sum maskiner	
Sum mannskap og maskiner Overføres til kap. E5	

Organisasjonsnummer:

Fullstendig firmanavn:

E Svardokumenter

E5 Tilbudsskjema

Sum i henhold til kapittel E3 kr _

Sum mannskap og maskiner i henhold til kapittel E4 kr _

Total tilbudssum uten merverdiavgift kr _

Tilbyder bekrefter at kostnader forbundet med alle nødvendige sikkerhetstiltak er tatt med i dette tilbudet.

Tilbyder bekrefter at det er iverksatt systematiske tiltak for å oppfylle kravene i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, og aksepterer at oppdragsgiver etter anmodning vil bli gitt rett til å gjennomgå og verifisere virksomhetens system for ivaretagelse av helse, miljø og sikkerhet.

Dato _____

Stempel og underskrift

Organisasjonsnummer: _____

Fullstendig firmanavn: _____

Fullstendig adresse: _____

Postnummer og -sted: _____

Kontaktperson og telefonnummer: _____

Nordland
FYLKESKOMMUNE

SHA-Plan for

WebSak Fokus nr:

Vegmerking - Nordland 2022-2025

SHA plan blir tilpasset på
samhandlings/oppstartsmøte.

Revisjons nr	Endring	Godkjent av Prosjektleder	Dato
1		Bernhard Rottem	21.03.2022

UTARBEIDELSE OG GODKJENNING AV SHA-PLAN

Prosjekt/kontrakt:	Vegmerking 2022-2025
Utarbeidet av:	Bernhard Rottem
Dato:	2021-11-22
Godkjent av:	
Signatur:	

DISTRIBUSJON OG AJOURFØRING AV SHA-PLAN

Byggherren har ansvar for ajourføring, komplettering og distribusjon av SHA-plan. HMS er fast sak på alle byggemøter. Begge parter har plikt til å melde fra om forhold som ikke er i overensstemmelse med planen, eller som bør behandles og innlemmes i planen.

Navn	Initialer	Prosjektrolle (funksjon)	Org. enhet
Odd Inge Bardal	ODDBAR	Byggherre	Nordland fylkeskommune
Lars Petter Kaski	LARKAS	Prosjekteier	Nordland Fylkeskommune
Bernhard Rottem	BERROT	Prosjektleder	Nordland Fylkeskommune
Bernhard Rottem	BERROT	Byggeleder	Nordland Fylkeskommune

Ajourførin			
Dato	Beskrivelse av endring	Utarbeidet av:	Godkjent av:

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Mål for prosjektet	6
2. Organisering av HMS-arbeidet	7
2.1 Generelt	7
2.2 Byggherre og byggherrens representant	7
2.2.1 Byggherre for fylkesveg i kontrakten/prosjektet	7
2.3 Hovedbedrift med samordningsansvar <navn>	7
2.4 Sideentreprenør: Det er flere elektroentreprenører i de ulike avdelingene som er ansvarlig gatelys fendervegg	7
2.5 Organisasjonskart Nordland Fylkeskommune	8
2.6 Hovedentreprenør «Navn»	9
3. Risikovurdering og risikoreduserende tiltak	10
3.1 Mulige farer og tiltak	10
3.2 Oppfølging	10
3.3 Byggherrens innledende risikovurdering	10
3.4 Risikovurdering og risikoreduserende tiltak for utbygging	11
3.4.1 Prosjektspesifikke risikoforhold for utbygging etter BHF § 8 C	11
3.4.2 Potensielle uønskede hendelser	13
3.4.3 Forslag til risikoreduserende tiltak	14
3.4.4 Endringslogg prosjekt Vegmerking 2022-2025	19
4. Tids-, fremdrifts- og aktivitetsplan	20
4.1 Byggherrens vurderingskriterier for fastsettelse av byggetid/arbeid på kontrakten	20
4.2 Byggherrens tidsplan	20
4.3 Entreprenørens fremdriftsplan	20
4.4 Entreprenørens aktivitetsplan ved driftskontrakt (tidl.funksjonskontrakt)	20
5. Avviksbehandling	21
5.1 Avvik fra SHA-planen	21
Entreprenørens plikter	21
Byggherres plikter	21
5.2 HMS-avvik	22
6. Vedlegg	23
Vedlegg 1 Skjema for melding av avvik fra SHA-planen	23
Vedlegg 2 Lover og forskrifter	23
Vedlegg 3 Riggplan, herunder rigg ved bevegelige arbeider	23
Vedlegg 4 Arbeidstidsordninger	23
Vedlegg 5 Ulykkesberedskap, herunder beredskapsplan, - øvelser og debrifing	23
Vedlegg 6 Prosedyre for oppfølging av K4- og K5-hendelser (også potensielle)	23
Vedlegg 7 Prosedyre for stans av farlig arbeid	23
Vedlegg 8 Varslingsplaner	23

Vedlegg 9	Definisjoner	23
Riggplan.....		28
Rigg ved bevegelige arbeider		28
Prosjektilpasset ulykkesberedskapsplan		30
Beredskapsøvelser.....		30
Debriefing.....		30

1. Mål for prosjektet

Nordland Fylkeskommune har som arbeidsgiver og byggherre det mål at all virksomhet i etaten skal gjennomføres uten at mennesker, materiell og miljø påføres skade. For denne kontrakten er det satt følgende mål:

H1-verdi (Fraværsskedefrekvens): $\frac{\text{antall personskader med fravær utover skadedag} \times 1\,000\,000}{\text{utførte timeverk}}$

H2-verdi (Personskedefrekvens): $\frac{\text{antall personskader med og uten fravær} \times 1\,000\,000}{\text{utførte timeverk}}$

F-verdi (Fraværskdefrekvens): $\frac{\text{antall fraværskdefrekvenser som følge av personskader} \times 1\,000\,000}{\text{utførte timeverk}}$

N-verdi (Nestenulykkesfrekvens): $\frac{\text{antall nestenulykker/farlige forhold} \times 1\,000\,000}{\text{utførte timeverk}}$

Begrunnelse dersom H- eller F-verdi settes forskjellig fra 0:

Verdiene som er satt er mål fra Statens vegvesens ledelses- og styringssystem.

For denne kontrakten er det satt følgende mål til entreprisbedriften:

• Fraværsskedefrekvens for entreprisbedriften	(H1-verdi): 0
• Personskedefrekvens for entreprisbedriften	(H2-verdi): 0
• Totalt antall fraværskdefrekvenser	(F-verdi): <50
• Nestenulykkesfrekvens for entreprisbedriften	(N-verdi): >1000

Prosjektets interne mål til entreprisbedriften er i samsvar med de målene som gis gjennom etatens målekort. Prosjektets interne mål tas ikke med i SHA-plan for de enkelte kontraktene.

Andre prosjektmål:

Resultatmål er å få utført alle elementene i prosjektet med riktig kvalitet, til lavest mulig kostnad, og innenfor kontraktstiden. Gjennom hele kontraktsperioden skal det være aktiv oppfølging av helse, miljø og sikkerhet.

Prioritering av mål

Dersom det under gjennomføringen avdekkes at noen av målene ikke vil bli nådd uten å sette inn korrigerende tiltak, vil mål om riktig kvalitet og mål innen HMS prioriteres høyest og søkt opprettholdt.

2. Organisering av HMS-arbeidet

2.1 Generelt

Kontraktstype:	Enhetspriskontrakt
Entrepriseform:	Utførelsesentreprise
Kort informasjon om kontrakten:	Vegmerking 2022-2025

2.2 Byggherre og byggherrens representant

2.2.1 Byggherre for fylkesveg i kontrakten/prosjektet

Fylke: Nordland fylke
Byggherres representant: Bernhard Rottem
Byggeleder Nordland fylkeskommune: Bernhard Rottem

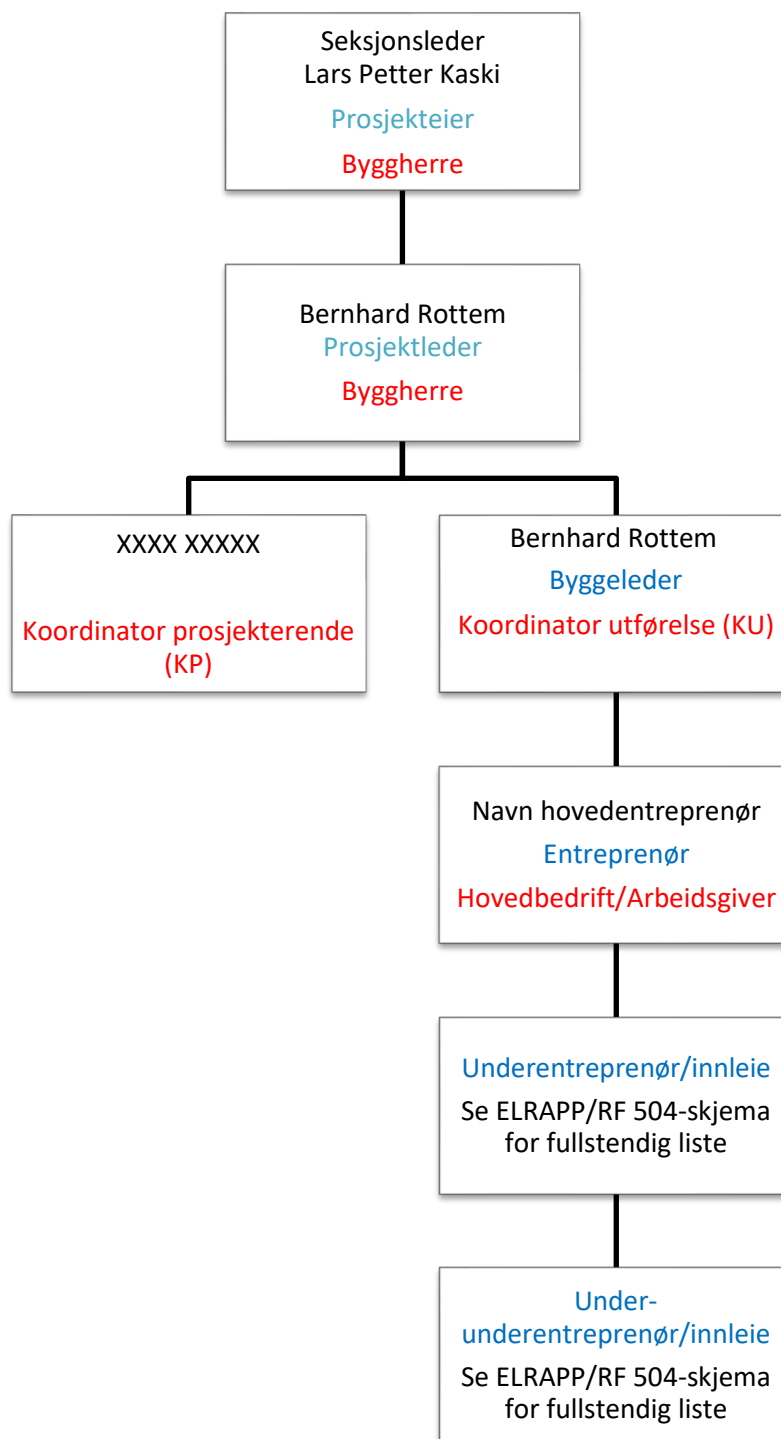
2.3 Hovedbedrift med samordningsansvar <navn>

Prosjektleder:
Leder (navn) for samordningsansvar:
Anleggsleder(e):
Verneombud:
Andre entreprenører/virksomheter tilknyttet kontrakten (underentreprenører): Se ELRAPP <kontrakten> /Oversiktslister/RF 504-skjema
Andre interessenter (teleoperatører, kraftselskaper osv.):

2.4 Sideentreprenør: Det er flere elektroentreprenører i de ulike avdelingene som er ansvarlig gatelys fendervegg.

Byggherrens representant:
HMS-leder:
Anleggsleder(e):
Verneombud:

2.5 Organisasjonskart Nordland Fylkeskommune

2.6 Hovedentreprenør «Navn»

Organisasjonskart hovedentreprenør

3. Risikovurdering og risikoreduserende tiltak

3.1 Mulige farer og tiltak

Byggherren har foretatt innledende risikovurdering for prosjekt Vegmerking 2022-2025. En risikovurdering er alltid beheftet med usikkerhet og er derfor ingen fasit for hva som kan skje. Den inngår som et beslutningsunderlag både under planlegging og utførelse av arbeidet.

Risikovurderingene for prosjekt Vegmerking 2022-2025 er gitt på de neste sidene. Identifiserte farer som krever risikoreduserende tiltak er markert med rødt og farer der tiltak må vurderes er markert med gult. Farer markert med grønt er vurdert til å ha så lav risiko at tiltak vanligvis ikke er nødvendig. Risikoreduserende tiltak er også lagt inn som forutsetning ved risiko- vurderingen før vurdering av konsekvens og sannsynlighet.

Selv om en risikovurdering ender i en grønn kategori skal man alltid vurdere behov for tiltak. Dette basert på usikkerheten som ligger i selve risikovurderingen.

3.2 Oppfølging

Byggherrens innledende risikovurdering med tiltak er ikke nødvendigvis uttømmende. Entreprenøren skal vurdere byggherrens konklusjoner, samt gjøre selvstendige vurderinger av risikofylte arbeidsoperasjoner. Begge parter skal gi løpende tilbakemelding om nye risikoforhold eller endrede forutsetninger i risikovurderingen utover det som er påpekt i tabellen på neste side.

Alle arbeidstakere som skal utføre arbeid eller involveres i de aktuelle arbeidsoperasjonene, skal være med på gjennomgangen av den aktuelle *sikker-jobb-analysen*, samt signere for dette på dokumentet. Deretter skal dokumentet skannes og legges inn i ELRAPP snarest.

Dokumentasjon av entreprenørens egne risikovurderinger og sikker-jobb-analyser (SJA) skal overleveres byggherre løpende i kontraktstiden. Prosedyrer skal leveres senest en uke **før** de aktuelle arbeidsoperasjonene starter.

Iht. arbeidsmiljølovens §3-2 pkt. 3 skal entreprenøren sørge for at det finnes arbeidsinstrukser for aktiviteter som medfører risiko. Spesielt risikofylte arbeidsoperasjoner skal eventuelt avmerkes i fremdriftsplan.

3.3 Byggherrens innledende risikovurdering

På samme måte som den enkelte arbeidsgiver skal kartlegge risiko forbundet med sin virksomhet, jf. AML. § 3-1 andre ledd bokstav c), skal også byggherren kartlegge de risikoforhold som er forårsaket av byggherrens planer.

De risikoforhold som ikke kan fjernes i planleggings- og prosjekteringsfasen, skal medføre spesifikke tiltak som skal inn i SHA-planen. Det vises også til krav nedfelt i kontrakt.

Risikoforhold som krever spesifikke tiltak, er beskrevet av de prosjekterende og risikoreduserende tiltak er meddelt byggherren og tiltak er innarbeidet i tilbudsgrunnlaget, jfr. BHF. §§6 og 17. Dette er gjort for at utførende skal ha et godt vurderingsgrunnlag for å prise de risikoreduserende tiltakene.

Med henvisning til BHF § 5 «Generelle plikter» skal byggherren sørge for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen blir ivarettatt.

Under utførelsen av arbeidene skal byggherren ivareta hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved koordineringen av virksomhetenes arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Ved tilleggsarbeider eller ved behov skal byggherrens innledende risikovurdering revideres.

Om entreprenøren avdekker risikoforhold som ikke inngår i byggherrens innledende risikovurdering, skal disse meldes byggherre umiddelbart for oppdatering og ajourføring av SHA-planen.

Ved endringer/tilføyelser i risikovurderingen skal dette føres i endringsloggen kap. 1.4.4.

3.4 Risikovurdering og risikoreduserende tiltak for utbygging

3.4.1 Prosjektspesifikke risikoforhold for utbygging etter BHF § 8 C

Byggherreforskriftens § 8 presenterer en rekke typer arbeid som kan innebære fare for liv og helse. I denne risikovurdering vurderes alle de forhold med referanse til BHF med begrunnelse for hvorfor de er aktuelle eller ikke for denne entreprisen.

Nr.	Risikoforhold og begrunnelse	Aktuelt for prosjektet?	
		JA	NEI
1.	Arbeid nær installasjoner i grunnen - Vann og avløp - Signalkabler	X	
2.	Arbeid nær høyspentledninger og elektriske installasjoner -	X	
3.	Arbeid på steder med passerende trafikk - Trafikkavvikling E, FV og RV	X	
4.	Arbeid hvor arbeidstakere kan bli utsatt for ras eller synke i gjørme -	X	
5.	Arbeid som innebærer bruk av sprengstoff - -	X	
6.	Arbeid i sjakter, underjordisk masseforflytning og arbeid i tunneler -		X
7.	Arbeid som innebærer fare for drukning - Arbeid på og nær vann	X	
8.	Arbeid i senkekasser der luften er komprimert -		X
9.	Arbeid som innebærer bruk av dykkerutstyr - Fundamentering	X	
10.	Arbeid som innebærer at personer kan bli skadet ved fall eller av fallende gjenstander -	X	

Nr.	Risikoforhold og begrunnelse	Aktuelt for prosjektet?	
		JA	NEI
11.	Arbeid som innebærer riving av bærende konstruksjoner - Rivning av eksisterende konstruksjoner	X	
12.	Arbeid med montering og demontering av tunge elementer	X	
13.	Arbeid som innebærer fare for helseskadelig eksponering for støv, gass, støy eller vibrasjoner - Sveising. - Overflatebehandling av stål. - Pele- og spuntarbeid. - Demolering av betong.	X	
14.	Arbeid som utsetter personer for kjemiske eller biologiske stoffer som kan medføre en belastning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, eller som innebærer et lov- eller forskriftsfestet krav til helsekontroll - Overflatebehandling av stål. - Sveising.	X	
15.	Arbeid med ioniserende stråling som krever at det utpekes kontrollerte eller overvåkede soner - Røntgenkontroll av stålarbeider utføres av personell som ikke er direkte involvert i kontrakten.		X
16.	Arbeid som innebærer brann- og eksplosjonsfare - Sprenging. - Varmearbeid.	X	
17.	Arbeid med nærføring jernbane -		X
18.	Covid-19 - Fellestransport til og fra arbeidssted - Kontraktsarbeidere som havner i karantene - Møtevirksomhet - Bruk av felles utstyr/maskiner - Besøk ved butikker, kontorer, bensinstasjoner o.l - Kontorrutiner, lunsjpause	X	

3.4.2 Potensielle uønskede hendelser

De uønskede hendelsene 1-20 er ansett å kunne inntreffe ved denne entreprisen og skal vurderes videre i denne risikoanalysen.

Hendelsene er videre linket til hvor iht. BHF § 8 c de er vurdert til å kunne inntreffe, se tabell.

Nr.	Uønsket hendelse-utførelsesfase	BHF § 8 C
1.	Skade på installasjon i grunn	1)
2.	Påkjørsel av anleggskjøretøy	3)
3.	Påkjørsel av 3. person	3)
4.	Påkjørsel av arbeider	3)
5.	Utforkjøring av anleggskjøretøy	3) 4)
6.	Kollisjon av arbeidskjøretøy	3)
7.	Kollisjon med tredjepart	3)
8.	Maskinvelt	3) 4) 7) 11) 12)
9.	Arbeider fall grunnet ras/grunnbrudd	4) 7) 11) 12)
10.	Materiellskade ved sprenging	5) 11)
11.	Personskade ved sprenging	5) 11)
12.	Fall i vann	4) 7) 10) 11) 12)
13.	Fallskade	4) 7) 10) 11)
14.	Materiellskade grunnet fallende objekter	4) 10) 11) 12)
15.	Personskade grunnet fallende objekter	4) 10) 11) 12)
16.	Materiellskade grunnet kabelbrudd	2) 11) 12)
17.	Personskade grunnet kabelbrudd	2) 11) 12)
18.	Klemskade	3) 4) 10) 11) 12)
19.	Støtskade ved kontakt fra objekt	11) 12)
20.	Eksposering av støv, gass, støy og vibrasjon	3) 4) 5) 11) 12) 13) 14) 16)
21.	Eksposering for kjemiske stoffer	14)
23.	Brannskader	5) 13) 14) 16)
24.	Eksplasjonsskader	5) 16)
25.	Helseskadelig ergonomisk belastning	Gjelder alle punkter
26.	Covid-19	Gjelder alle punkter

3.4.3 Forslag til risikoreduserende tiltak

Risikonivået for hver hendelse indikerer hvor alvorlig situasjonen er vurdert i forhold til å opprettholde og ivareta sikre forhold i anleggsperioden for denne entreprisen.

Risikonivået er vurdert ut fra sannsynlighet og konsekvens, se risikomatriksen under.

Konsekvens	Sannsynlighet		
	Liten	Middels	Stor
Kritisk: Personskade, død eller varige men Miljøskade, alvorlig			
Alvorlig: Personskade, fravær utover 10 dager Miljøskade, moderat			
Mindre alvorlig: Personskade uten fravær Miljøskade, liten			

Det er identifisert, gjennomført og planlagt flere risikoreduserende tiltak i tillegg til lovpålagte og forskriftsmessige krav. Tiltakene er listet opp i rubrikken «Risikoreduserende tiltak» og er hensynstatt i vurdering av risikonivået for de ulike hendelsene.

Identifiserte farer som krever risikoreduserende tiltak er markert med rødt og farer der tiltak må vurderes er markert med gult. Farer markert med grønt er vurdert til å ha så lav risiko at tiltak vanligvis ikke er nødvendig av byggherren å beskrive som spesifikke tiltak i SHA-planen.

Risikonivået er synliggjort før og etter risikoreduserende tiltak. Det forutsettes at de risikoreduserende tiltakene blir utført og at dette følges opp av koordinator utførelse.

Rødt indikerer stor risiko, gult middels og grønt liten risiko.

Risikomatriksen kan også brukes for å gi en visualisering og en samlet oversikt over risikoforhold slik at en får et mest mulig komplett bilde av risikotilstanden på prosjektet. Dette fås ved å føre nr. av uønsket hendelse inn i risikomatriksen.

Denne risikovurderingen har i hovedsak tatt for seg risiko og risikoreduserende tiltak knyttet opp mot arbeidsulykker og personskader.

Nr.	Uønsket hendelse	Risikoreduserende tiltak	Risiko nivå	
			Før	Etter
1.	Fallskade.	- Der hvor kollektiv godkjent sikring ikke kan benyttes skal fallsikringsutstyr brukes. - Nødvendig opplæring skal gis og dokumenteres. - Korger og lifter skal være godkjent for personløft.	Rød	Gul
2.	Klemskade.	- Styreline skal alltid benyttes ved tunge kranløft. - Rømningsmulighet skal alltid dokumenteres ved hjelp av SJA ved arbeidsoperasjoner med fare for klemskade. - Ryddig og sikker oppbevaring av all utstyr på anleggsområde. - Kommunikasjon og sikt ved kranløft.	Rød	Gul
3.	Støtskade ved kontakt fra objekt.	- Styreline skal alltid benyttes ved tunge kranløft. - Rømningsmulighet skal alltid dokumenteres ved hjelp av SJA ved arbeidsoperasjoner med fare for klemskade. - Kommunikasjon og sikt ved kranløft.	Rød	Gul
4.	Eksposering av støv, gass, støy og vibrasjon.	- Godkjent verneutstyr skal til enhver tid brukes ved arbeidsprosesser som medfører eksposering av støv, støy, gass eller vibrasjoner	Rød	Gul
5.	Eksposering for kjemiske stoffer.	- Godkjent verneutstyr skal til enhver tid brukes ved arbeidsprosesser som medfører eksposering av kjemiske stoffer. - Stoffkartotek skal utarbeides for alle kjemiske stoffer som er på anleggsområde og til enhver tid være tilgjengelig for arbeidere. - Førstehjelpsutstyr skal være tilgjengelig på arbeidsstedet.	Rød	Gul
6.	Fall i vann.	- Fangline skal være på kai. - Redningsbåt og -bøyle skal være tilgjengelig på anleggsområde under hele byggeperiode. - Bruk av redningsvest skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA.	Rød	Grønn

Nr.	Uønsket hendelse	Risikoreduserende tiltak	Risiko nivå	
			Før	Etter
		- Bruk av fallsikring skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA.		
8.	Ekspljosjonsskader.	- All sprengstoff skal sikres etter lover og forskrifter. - For gjennomføring av sprengningsarbeide henvises til NA-Rundskriv 2013/4 «Tiltak for å unngå sprengningsulykke».	Rød	Grønn
9.	Påkjørsel av anleggskjøretøy.	- Godkjent skilt og arbeidsvarslingsplan skal være på plass, tilgjengelig på arbeidsplass og være kjent før arbeidet starter. - Manuelltrafikkdirigering eller bruk av hjelpemann skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA.	Gul	Gul
10.	Materiellskade grunnet fallende objekter.	- Kun godkjente løfteanordninger skal benyttes, godkjenning skal dokumenteres. - Løse gjenstander skal alltid sikres i høyden. - Tette arbeidsplattformer med fangenett som sikrer objekter fra å falle til nivå under skal benyttes rundt tårn. -	Gul	Gul
11.	Personskade grunnet fallende objekter.	- Entreprenør kreves å legge fram plan som sikrer at tredjeperson ikke kan befinne seg på anleggsområdet. - Kun godkjente løfteanordninger skal benyttes, godkjenning skal dokumenteres. - Løse gjenstander skal alltid sikres i høyden. - Tette arbeidsplattformer med fangenett som sikrer objekter fra å falle til nivå under skal benyttes rundt tårn.	Gul	Gul
12.	Brannskader.	- Godkjent verneutstyr skal benyttes ved varmearbeid. - Brannslukningsutstyr skal til enhver tid være tilgjengelig på arbeidsstedet. - Varmearbeiderkurs skal være dokumentert der det benyttes varmearbeid.	Gul	Gul

Nr.	Uønsket hendelse	Risikoreduserende tiltak	Risiko nivå	
			Før	Etter
		- Førstehjelpsutstyr skal være tilgjengelig på arbeidsstedet.		
13.	Påkjørsel av 3. person.	- Godkjent skilt og arbeidsvarslingsplan skal være på plass, tilgjengelig på arbeidsplass og være kjent før arbeidet starter. - Ledegjerde for myketrafikanter i henhold til faseplan. - Manuelltrafikkdirigering eller bruk av hjelpemann skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA.	Gul	Grønn
14.	Påkjørsel av arbeider.	- Synlighetsklær – verneklasse 3. - Ryggealarm på alle anleggskjøretøy. - Manuelltrafikkdirigering eller bruk av hjelpemann skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA.	Gul	Grønn
15.	Maskinvelt.	- Tipp-plass skal være jevn (ikke tippe over kant). - Unngå motbakkehelling ved tipping. - Tipp-mann eller fører av tippmaskin gir signal ved stopp før tipping. - Geoteknisk rapport skal være gjort kjent. - Entreprenør kreves å dokumentere kapasitet på innfesting av tårnkran i henhold til lov og forskrifter.	Gul	Grønn
16.	Materiellskade ved sprenging.	- For gjennomføring av sprengingsarbeide henvises til NA-Rundskriv 2013/4 «Tiltak for å unngå sprengningsulykke». - Salve skal alltid være under oppsyn. - Varsling skal være gjort og sikkerhetssone skal være fritt for materiell.	Gul	Grønn
17.	Personskade ved sprenging.	- For gjennomføring av sprengingsarbeide henvises til NA-Rundskriv 2013/4 «Tiltak for å unngå sprengningsulykke». - Salve skal alltid være under oppsyn. - Varsling skal være gjort og sikkerhetssone skal være fritt for personer.	Gul	Grønn

Nr.	Uønsket hendelse	Risikoreduserende tiltak	Risiko nivå	
			Før	Etter
18.	Helseskadelig ergonomisk belastning	- Manuelt løft av utstyr skal skje på en minst mulig belastnende måte for kroppen. - Det skal brukes godkjent hørselsvern i omgivelser med høy støy.	Rød	Gul
19.	Covid-19	- Folkehelseinstituttets anbefalinger skal til enhver tid overholdes. - Det skal finnes tilgang på egnet rengjørings- og desinfeksjonsmiddel. - Det skal utarbeides en prosedyre for smitteverntiltak før kontraktsarbeidet starter.	Rød	Gul
20.	Skade på installasjon i grunn.	- Kabelpåvisning av ledningsnett skal være på plass og være kjent før arbeidet starter.	Grønn	Grønn
21.	Utforkjøring av anleggskjøretøy.	- Manuelltrafikkdirigering eller bruk av hjelpemann skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA. - Tungsikring skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA.	Grønn	Grønn
22.	Kollisjon av arbeidskjøretøy.	- Blinkende lys på alle anleggskjøretøy. - Manuelltrafikkdirigering eller bruk av hjelpemann skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA. - Ved trange arbeidsveger skal det være møteplasser.	Grønn	Grønn
23.	Kollisjon med tredjepart.	- Godkjent skilt og arbeidsvarslingsplan skal være på plass, tilgjengelig på arbeidsplass og være kjent før arbeidet starter. - Manuelltrafikkdirigering eller bruk av hjelpemann skal kontinuerlig vurderes, dokumenteres ved hjelp av SJA.	Grønn	Grønn
24.	Arbeider fall grunnet ras/grunnbrudd.	- Entreprenør utarbeider prosedyrer/restriksjon for ferdsel nær kant/skråning. Alle arbeidere skal være gjort kjent.	Grønn	Grønn

NB!

Byggherren skal sørge for å oppdatere SHA-planen fortløpende dersom det oppstår endringer som har betydning for sikkerhet, samt at SHA-planen er kjent for den enkelte arbeidsgiver.

3.4.4 Endringslogg prosjekt Vegmerking 2022-2025

Dato	Endringsbeskrivelse	Årsak
09.01.18	Mindre endringer	Tatt ut uaktuelle hendelser(stråling).
18.01.21	Helsemessig ergonomisk belastning	Manglet
18.01.21	Covid-19	Ny
22.11.21	Oppdatert organisering	Ny kontrakt

4. Tids-, fremdrifts- og aktivitetsplan

4.1 Byggherrens vurderingskriterier for fastsettelse av byggetid/arbeid på kontrakten

Kontrahering av kontrakt utføres høsten 2016.

Kontrakten skal gjelde i 4 år. Kontrakten ilegges 1. års opsjon.

4.2 Byggherrens tidsplan

Byggherren utarbeider ikke tidsplan

4.3 Entreprenørens fremdriftsplan

Utarbeides for å omfatte de systematiske inspeksjonene og servicene.
Se E-Room

4.4 Entreprenørens aktivitetsplan ved driftskontrakt (tidl.funksjonskontrakt)

5. Avviksbehandling

5.1 Avvik fra SHA-planen

Endringer i SHA-planens forutsetninger skal håndteres som avvik. Med avvik er her å forstå:

- endringer i organisasjon, både byggherres og entreprenørens organisasjon,
- endringer i tidsplanen, fremdriftsplanen ved forhold som har betydning for samordningen av arbeidsoperasjoner mellom de ulike entreprenørene
- forhold som krever spesielle tiltak. Når det avdekkes nye forhold som ikke allerede er beskrevet i SHA-planen og som er av betydning for arbeidstakernes liv og helse

Entreprenørens plikter

Representant fra hovedentreprenør/sideentreprenør skal straks melde til byggherren når det avdekkes eller oppstår avvik i forhold til organisasjon, fremdrift og når nye forhold som krever spesielle tiltak oppstår. I avviksmeldingen skal det fremlegges for byggherren forslag til løsninger som bidrar til å lukke avviket-/ene.

Byggherres plikter

Byggherren skal vurdere avvikene, eventuelle drøfte forslag til løsninger før beslutning om tiltak tas.

Byggherren skal fortløpende oppdatere SHA-planen når det oppstår endringer i planforutsetningene som har betydning for arbeidstakernes liv og helse.

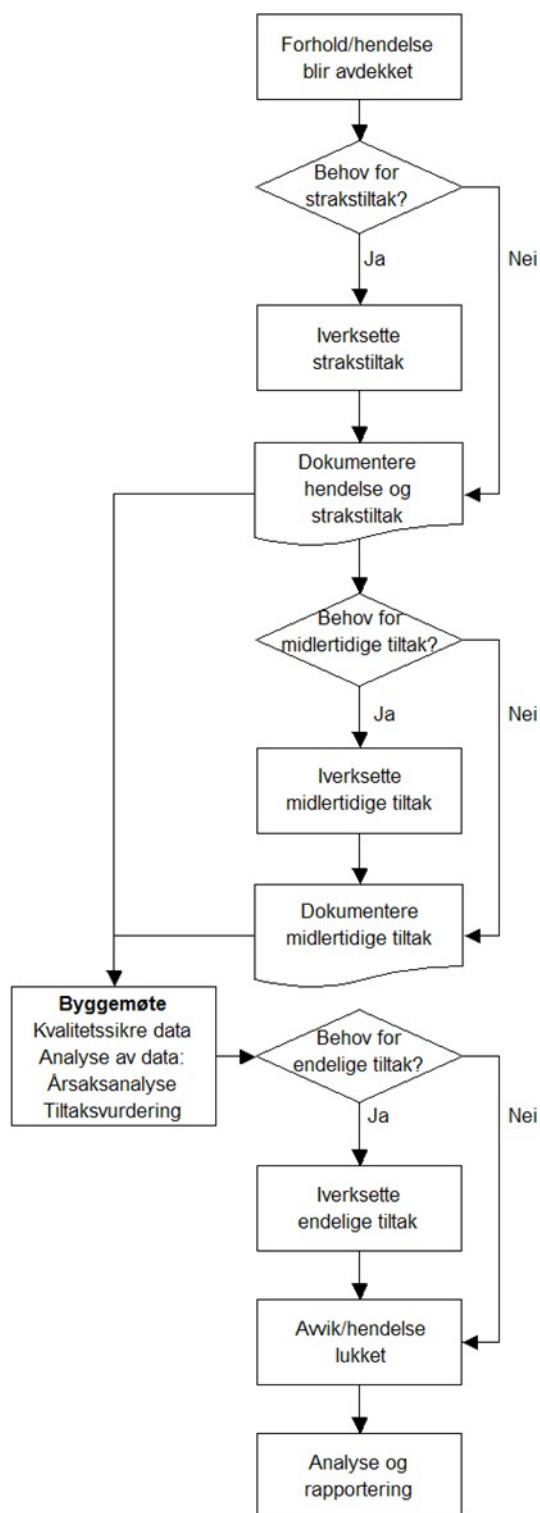
Entreprenøren skal umiddelbart orientere sine ansatte og underentreprenører om endringer og oppdateringer av SHA-planen.

5.2 HMS-avvik

HMS avvik (både ulykker, nestenulykker/farlige forhold) skal rapporteres i henhold til byggherrens gjeldende skjema og rutiner. Alle avvik skal behandles i byggemøte med sikte på å klarlegge årsaksforhold og fastsette tiltak for å hindre gjentakelse.

Entreprenøren skal sørge for at informasjon og erfaringsoverføring fra avviksbehandlingen blir gitt til alle som jobber på det aktuelle prosjektet.

Flytskjemaet til høyre viser prosessen for avviksbehandling.

6. Vedlegg

- Vedlegg 1 Skjema for melding av avvik fra SHA-planen**
- Vedlegg 2 Lover og forskrifter**
- Vedlegg 3 Riggplan, herunder rigg ved bevegelige arbeider**
- Vedlegg 4 Arbeidstidsordninger**
- Vedlegg 5 Ulykkesberedskap, herunder beredskapsplan, - øvelser og debriefing**
- Vedlegg 6 Prosedyre for oppfølging av K4- og K5-hendelser (også potensielle)**
- Vedlegg 7 Prosedyre for stans av farlig arbeid**
- Vedlegg 8 Varslingsplaner**
- Vedlegg 9 Definisjoner**

Vedlegg 1 Skjema for melding av avvik fra SHA-planen

Nordland fylkeskommune Drift og vedlikehold nord		Prosjekt/kontraktnr:	PROFnr:	Arkivref.:
MELDING OM AVVIK FRA SHA-PLANEN			Løpenummer:	
Dok. dato:	Rev. dato:		Dok.ansv.:	

Prosjekt:	Prosjekt Vegmerking 2022-2025.
Kontrakt:	Enhetspriskontrakt
Entreprenør:	«Navn entreprenør»
Byggherre:	Nordland Fylkeskommune
Avviket gjelder:	

Beskrivelse av avvik: <i>(fylles ut av byggherren eller entreprenøren)</i>
Konsekvenser for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø:

Levert av byggherre/entreprenør		Akseptert av entreprenør/byggherre	
Dato	Signatur	Dato	Signatur

Informasjon om bruk av skjemaet:

1. Skjemaet skal benyttes til å melde avvik fra SHA-planen som har betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, jf. byggherreforskriftens § 8, bokstav d.
2. Et avvik skal meldes av den som først blir oppmerksom på det - enten entreprenør eller byggherre.
3. Begge parter har ansvar for å melde avvik.
4. Byggherren skal behandle avviket og innarbeide det i SHA-planen.
5. Byggherren beholder originaldokumentet, kopi kan beholdes av entreprenøren.

Vedlegg 2 Lover og forskrifter

Lover og forskrifter er rammebetingelser som enhver arbeidsgiver må forholde seg til. Det er enhver arbeidsgivers plikt å sette seg inn i aktuelle lover og forskrifter, drive opplæring og etterleve bestemmelsene i praksis.

Denne oversikten er veiledende og det/den enkelte prosjekt/kontrakt må selv vurdere hvilke lover og forskrifter som gjelder for den aktuelle SHA-planen. Det kan gjøres endringer i forskriftene og det er derfor viktig at det kontrolleres at det arbeides etter siste utgave.

Lover og forskrifter	BEST.NR. *)
Allmenngjøringsloven	
Arbeidsmiljøloven	
Forurensningsloven	
Brann- og eksplosjonsvernloven	
Forhåndsmelding av midlertidig eller skiftende arbeidsplass, skjema	369 e
Forskrift om maskiner	522
Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)	544
Forskrift om identitetskort (id-kort) på bygge- og anleggsplasser	589
Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for byggeplasser i Norge	591
Forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett	592
Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherre-forskriften)	599
Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning	701
Forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften)	702
Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)	703
Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grense-verdier)	704
Forskrift om konstruksjon, utforming og fremstilling av tekniske innretninger som ikke dekkes av forskrift om maskiner (produsentforskriften)	705
Forskrift om administrative ordninger på Arbeidstilsynets område (forskrift om administrative ordninger)	706
Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff	
Veiledning om førstehjelpsutstyr	
Sett inn eventuelle andre aktuelle forskrifter/lover	

*) Best. nr. gjelder Arbeidstilsynets publikasjoner

Opplistingen er ikke uttømmende.

I Arbeidstilsynets best.nr. 1 *Publikasjonskatalogen* finner en oversikt over alle forskrifter og veiledninger som er utgitt med hjemmel i Arbeidsmiljøloven. I publikasjonskatalogen finnes et stikkordsregister som gjør det lett å søke på hvilke forskrifter som gjelder for ulike typer arbeid.

Det henvises også til www.lovdata.no, www.regelhjelp.no eller www.arbeidstilsynet.no.

Riggplan

Rigg ved bevegelige arbeider

Vedlegg 4 Arbeidstidsordninger

For byggherre: Se veiledning til SHA-plan, vedlegg 4

Prosjektilpasset ulykkesberedskapsplan

Beredskapsøvelser

Debriefing

Statens vegvesen		VEDLEGG ETATSPROSEDYRE			
KVALITETSSYSTEM		DOKUMENT NR	SIDE	AV	UTGAVE
			1	1	1

STANS AV FARLIG ARBEID

Formål: Sikre korrekt framgangsmåte ved stans av farlig arbeid.

Omfang: All stans av farlig arbeid. Gjelder overfor entreprenører/utførende i kontraktsforhold med Statens vegvesen som byggherre.

Referanser: Byggherreforskriften §§ 6 og 8 c) Risikoforhold og Byggherrens sanksjonsrett iht. kontrakten C2, kap. 29.5.

Definisjon: Med farlig arbeid menes, arbeidsaktivitet som umiddelbart eller ved fortsettelse kan medføre fare for liv og helse, og/eller betydelig skade på materiell eller miljø.

Gjennomføring:		
Ansvarlig:	Aktivitet:	Referanser /Henvi sning Resnltatdoknmentasjon
Egen representant som først blir klar over forholdet	1. Motta beskjed om/oppdage farlig arbeid/kreve midlertidig stans: 1.1. Straks varsle byggeleder/HMS-koordinator eller prosjektleder. 1.2. Dersom byggeledelsen ikke nås straks, varsles Vegtrafikksentralen (175). Dersom situasjonen tilsier det, kreves stans i det pågående arbeidet.	
Egen byggeleder eller prosjektleder	2. Vurdere situasjonen og stanse arbeidet: 2.1. Foreta en rask vurdering av situasjonen. 2.2. Dersom situasjonen krever det; pålegg umiddelbar stans av arbeidet å varsle entreprenørens stedlige ledelse og hovedbedrift iht. AML. 2.3. Føre dagbok eller dokumenter situasjonen på eget skjema, evt. suppl er med skisse og/eller foto.	
Egen byggeleder	3. Oppfølging av pålagt stans: 3.1. Når entreprenøren har gjennomført nødvendige tiltak, bl.a. risiko-vurdering, skal beskjed gis om at arbeidet kan fortsette. 3.2. Føre logg på eget skjema, se side 2. 3.3. Ta opp stansen på første hyggemøte. Etterlys entreprenørens dokumentasjon, både planer og rapporter, og etterspør hvorfor entreprenøren (ledelse/verneombud) selv ikke har stoppet arbeidet. 3.4. Vurder om det skal gjennomføres revisjon hos entreprenøren.	
	Intern oppfølging av hendelsen: - Vurder om svikt i planlegging, prosjektering, kontraktsmessige forhold eller oppfølging kan ha vært en medvirkende årsak til hendelsen. - Gjennomfør eventuelle korrigerende tiltak.	

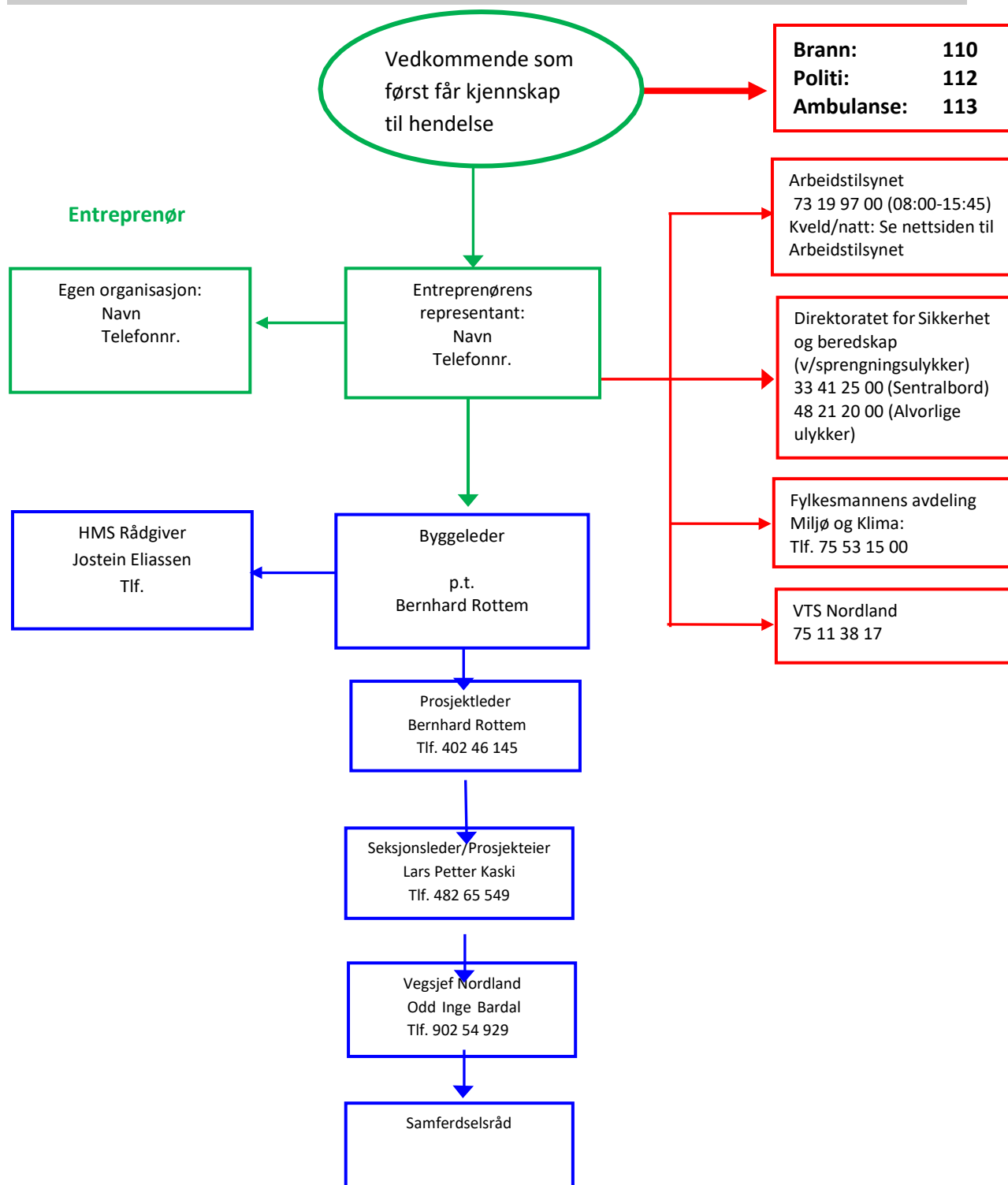
UTGIVELSE OG GODKJENNING

1	2011-05-05	Enhetlig opplegg for stans av farlig arbeid i entrepris evirksomheten	JANLIE	EIRIKO
Utaave nr.:	Utarb. Dato:	Grunn for utai velse/reviderina:	Utarbeidet av:	Godkjent:

VARSLINGSPLAN

Nordland Fylkeskommune

Driftskontrakter tilknyttet fylkesveg

Heltrukket rød linje: Varslingslinje til redningstjeneste og tilsynsmyndigheter.

Heltrukket grønn linje: Varslingslinje til entreprenør egen organisasjon og byggeleder.

Heltrukket blå linje: Ordinær varslingslinje i byggherreorganisasjonen.

Grovstiplet blå linje: Alternativ varslingslinje (tilleggsvarslingslinje) via VTS i byggherreorganisasjonen

VARSLINGSPLAN

Alminnelig arbeidstid: Den arbeidstid man etter loven kan jobbe hver dag og i løpet av sju dager uten at arbeidstiden blir definert som overtid.

Arbeidstid: Den tid arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiver, summen av alminnelig arbeidstid og overtid.

Arbeidstimer: Timeverk som utføres av entreprenør eller innleide hos entreprenør i forbindelse med den praktiske gjennomføringen av kontrakten

F-verdi: Fraværshfrekvens – antall fraværshdager som følge av skade per million arbeidstimer

Fraværshdag: Ukedag, unntatt lørdager, søndager og helligdager, som arbeidstaker blir fraværende som følge av fraværshskade. Ved beregning av H- verdi medregnes gjenstående arbeidsdager av kalenderåret dersom fraværet går utover inneværende kalenderår. Dersom kontrakten avsluttes før kalenderårets utløp beregnes gjenstående arbeidsdager av kontraktsperioden. Dersom fraværshskaden medfører død innen et år fra hendelsesdatoen beregnes dette til 7500 fraværshdager uansett om kontrakten er avsluttet eller ikke.

Fraværshskade: Fraværshfrekvens – Uønsket hendelse som involverer tilsatte tilsatte/innleide hos entreprenør, som har medført 100 % fravær utover skadedagen, og hvor vedkommende ikke er tilbake i alternativt arbeid

H1-verdi: Fraværshskadefrekvens – antall personshkadeulykker med fravær utover ulykkesdagen per million arbeidstimer

H2-verdi: Personshkadefrekvens – totalt antall personshkadeulykker både med og uten fravær per million arbeidstimer

Materiell skade: Uønsket hendelse som har medført skade på materielt utstyr over NOK 10.000

HMS-avvik: Mangel på oppfyllelse av krav iht HMS, både juridiske, kontraktsmessige og som angitt i SHA planen eller arbeidsgivers egne prosedyrer. Omfatter både reelle og potensielle avvik.

Miljøskade: Uønsket hendelse som har medført utslipp av kjemialkalier til jord/luft/vann, hvor det fremgår av stoffets sikkerhetsdatablad at dette kan medføre skade på omgivelsene

N-verdi: Nestenulykkesfrekvens – antall nestenulykker per million arbeidstimer.

Nestenulykke/farlig forhold: Uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha resultert i skade på personer, miljø og/eller materiell, eller som kunne ha ført til produksjonstap

Overtid: Arbeid som varer ut over lovens grenser for den alminnelige arbeidstid, regnes det overskytende som overtid.

Personskade: Uønsket hendelse som rammer tilsatte/innleide hos entreprenør, byggherre eller tredjepart (publikum), som har medført legebehandling og/eller fravær utover skade dagen, herunder også dødsulykker.

Risiko: Kombinasjon av sannsynligheten for en hendelse og konsekvensen av den.

Risikoanalyse: Systematisk framgangsmåte for å beskrive eller beregne risiko. Risikoanalysen utføres ved kartlegging av uønskede hendelser samt konsekvenser og årsaker til disse.

Risikoevaluering: Prosess for å sammenligne estimert risiko med gitte akseptkriterier for å bestemme risikoens betydning.

Risikovurdering: Samlet prosess som består av planlegging, risikoanalyse og risikoevaluering.

SJA (Sikker jobb analyse): Identifisering av farer forbundet med hvert enkelt trinn i en jobbsekvens med beskrivelse av tiltak.

Ulykke: Uønsket hendelse som resulterer i utilsiktet skade på personer, materielle verdier, miljø, eller som fører til produksjonstap. Grensen for å definere materiell skade som en ulykke er satt til 10 000 kroner.

Uønsket hendelse: Hendelse som resulterer i, eller kunne ha ført til skade på personer, materiell eller miljø, eller som kunne ha ført til produksjonstap

Utsendt arbeidstaker: Arbeidstaker som i et begrenset tidsrom arbeider i et annet land enn det arbeidsforholdet vanligvis er knyttet til.

Varslingsplan

Vedlegg til SHA-plan: Varslingsplan

Tallene 1-5 i varslingsplanen på neste side viser i hvilken rekkefølge varslingen skal skje. Dersom byggeleder ikke nås, må man varsle neste ledd i varslingsplanen.

Varslingsplan må tilpasses det enkelte prosjekt. Røde bokser skal ikke fjernes.

Varslingsplanen skal gjelde for alle kritiske hendelser (skader, nesten-ulykker og farlige forhold). Varslingsplan må henges opp på naturlige plasser, som HMS-tavler og prosjektkontor.

VTS

VTS skal alltid varsles ved alvorlige ulykker på vegprosjekt. I varslingsplan er det laget to varslingslinjer til VTS. Primært skal den som oppdager hendelsen informere VTS. Byggeleder må sikre at VTS er varslet.

Arbeidstilsynet og politi

Arbeidstilsynet og nærmeste politimyndighet skal alltid varsles ved alvorlige personskader eller dødsfall i forbindelse med arbeid.

Selv om hendelser ikke medfører personskader, bør man alltid vurdere å kontakte både politi og Arbeidstilsyn. Det kan være relevant for nevnte etater å ha kunnskap om hendelsen. Det kan også være noen som har observert hendelsen og kontakter offentlige etater.

Arbeidstilsynet skal alltid varsles ved alvorlige faresituasjoner ved bergarbeid.

Strømulykker:

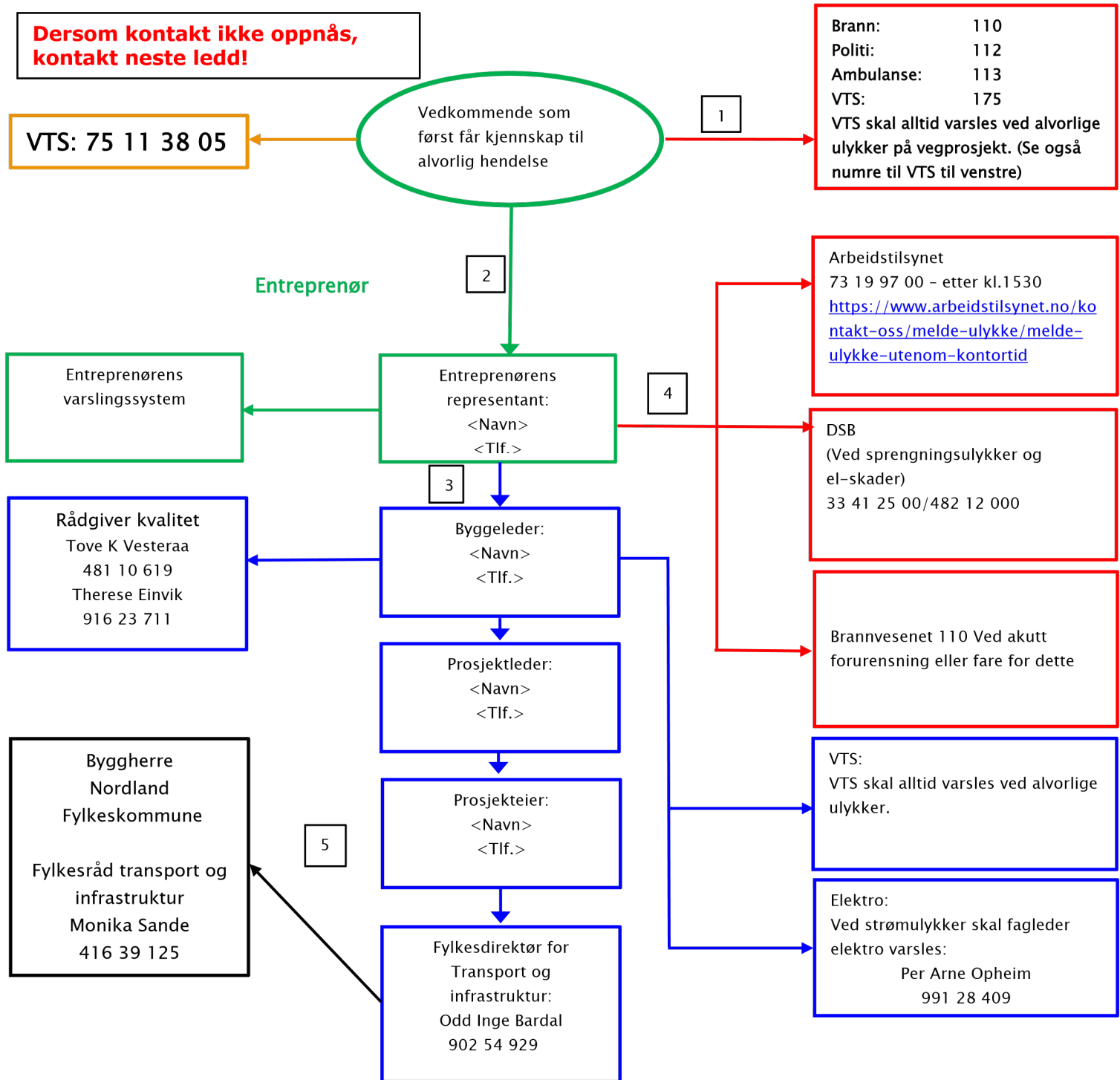
Ved strømulykke skal følgende skjema benyttes til DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap): <https://www.dsb.no/lover/elektriske-anlegg-og-elektrisk-utstyr/artikler/elulykker-ogstromskader/>.

Alvorlige strømulykker skal i tillegg meldes per telefon til DSB på 33 41 25 00 (sentralbord) eller til DSB vakt på telefon 482 12 000.

Oppfølging av K4-K5 hendelser

Byggherre skal følge «Prosedyre for oppfølging av K4-K5 hendelser».

HMS varslingsplan

Heltrukket rød linje: Varslingslinje til redningstjeneste, VTS og tilsynsmyndigheter.

Heltrukket grønn linje: Varslingslinje til entreprenør egen organisasjon og byggeleder.

Heltrukket blå linje: Ordinær varslingslinje i byggherreorganisasjonen.

Heltrukket sort linje: Varslingslinje Transport og infrastruktur.

YM-plan

Ytre miljøplan

Prosjekt Vegmerking 2022-2025

NB: Blir endret på oppstarts- og samhandlingsmøte.

UTARBEIDELSE OG GODKJENNING AV YM-PLAN

Prosjekt/kontrakt:	Vegmerking 2022-2025
Utarbeidet av:	Bernhard Rottem
Dato:	21. mars 2022
Godkjent av:	
Signatur:	

DISTRIBUSJON OG AJOURFØRING AV YM-PLAN

Byggherren har ansvar for ajourføring, komplettering og distribusjon av YM-plan. Alle parter involvert i prosjektet/kontrakten har plikt til å melde fra om forhold som ikke er i overensstemmelse med planen, eller som bør behandles og innlemmes i planen.

YM-plan er et levende dokument som ajourføres underveis i takt med prosjektets gjennomføring, jf. veileder for utarbeidelse av YM-plan.

Navn	Initialer	Prosjektrolle (funksjon)	Org. enhet
		Prosjekteier	Drift og vedlikehold
		Avdelingsdirektør	
		Seksjonssjef	
		Seksjonssjef	
		Byggeleder	
		Kontrollingeniør	
		Prosjekterende	

Revisjoner

Revisjonsnr.	Endring	Utført	Godkjent

Ajourføring			
Dato	Beskrivelse av endring	Utarbeidet av:	Godkjent av:

INNHALDSFORTEGNELSE

Innhold

UTARBEIDELSE OG GODKJENNING AV YM-PLAN	2
DISTRIBUSJON OG AJOURFØRING AV YM-PLAN.....	2
Revisjoner	3
INNHALDSFORTEGNELSE.....	4
1 PROSJEKTET/KONTRAKTEN.....	5
1.1 <i>Beskrivelse av prosjektet</i>	<i>5</i>
1.2 <i>Miljøforhold</i>	<i>5</i>
1.3 <i>Prosjektets miljømål.....</i>	<i>5</i>
1.4 <i>Forankring av YM-plan.....</i>	<i>5</i>
1.5 <i>Andre systemer for ivaretagelse av miljø</i>	<i>5</i>
2 ORGANISERING	5
2.1 <i>Byggherre</i>	<i>5</i>
2.2 <i>Prosjekterende.....</i>	<i>6</i>
2.3 <i>Entrepriser</i>	<i>6</i>
2.4 <i>Samarbeidspartnere</i>	<i>6</i>
2.5 <i>Organisasjonskart for prosjektorganisasjonen – prosjekteringsfasen.....</i>	<i>6</i>
3 MILJØFAGLIGE KVALITETSKRAV	7
3.1 <i>Støy.....</i>	<i>7</i>
3.2 <i>Vibrasjoner.....</i>	<i>7</i>
3.3 <i>Forurensning jord og vann</i>	<i>8</i>
6 TILTAK.....	11
6.0 <i>Mangler ved inngående prosjektgrunnlag</i>	<i>11</i>
6.1 <i>Permanente løsninger og tiltak</i>	<i>11</i>
6.2 <i>Midlertidige løsninger og tiltak for entreprisen.....</i>	<i>12</i>
6.3 <i>Krav og restriksjoner for entreprisearbeidet</i>	<i>12</i>
6.4 <i>Kontroll av miljømessig kvalitet: Opplegg/krav</i>	<i>12</i>
6.5 <i>Kontroll av miljømessig kvalitet: Utførende prosedyrer.....</i>	<i>12</i>
6.6 <i>Overlevering.....</i>	<i>12</i>
7 TIDS- OG FRAMDRIFTSPLAN.....	12
8 FORHOLD PÅ KONTRAKTSOMRÅDET	13
8.1 <i>Hendelsesberedskap</i>	<i>13</i>
8.2 <i>Varslingsplan</i>	<i>13</i>
9 AVVIKSBEHANDLING	14
10 DOKUMENTASJON	15
11 BEGREPER/DEFINISJONER	16

1 PROSJEKTET/KONTRAKTEN

1.1 Beskrivelse av prosjektet

Kontrakten omfatter arbeid med Vegmerking 2022-2025 i Nordland. Kontraktstiden gjelder fra

1.2 Miljøforhold

1.3 Prosjektets miljømål

Prosjektets miljømål er at all virksomhet i etaten skal gjennomføres uten at mennesker og miljø påføres skade.

H1<15, H2=0, F=0, N=1000.

1.4 Forankring av YM-plan

YM-plan er et krav i SVV's håndbok R760. Temaer behandlet i denne skal være i tråd med bestemmelser og føringer i håndboka.

Og innarbeides / resultere i

- Beskrivelse i konkurransegrunnlag
- Kontrakts bestemmelser

1.5 Andre systemer for ivaretagelse av miljø

- SHA-plan

2 ORGANISERING

2.1 Byggherre

Navn	Initialer	Prosjektrolle (funksjon)	Org. enhet
		Prosjekteier	Drift og vedlikehold

2.2 Prosjekterende

Interne ressurser		
Enhet	Oppdrag	Kontaktperson

Eksterne ressurser		
Firma	Oppdrag	Kontaktperson

2.3 Entrepriser

Firma	Entreprise	Kontaktperson

2.4 Samarbeidspartnere

Samarbeidspartner	Samarbeidsforhold	Kontaktperson

2.5 Organisasjonskart for prosjektorganisasjonen – prosjekteringsfasen

3 MILJØFAGLIGE KVALITETSKRAV

3.1 Støy

Miljøfaglig tema: Støy			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:			
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	- Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet - Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Nattarbeid og ved større arbeid		Unngå nattarbeid i bebodde områder	

3.2 Vibrasjoner

Miljøfaglig tema: Vibrasjoner			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:	Vibrasjoner kan gi søvnforstyrrelser og helseplager og vurderes i forhold til støyfølsom bebyggelse ved/langs veganlegget. Vibrasjoner i utførelsesfasen (f. eks. sprenginger) kan gi setningsskader på bygg, samt føre til forstyrrelser, sjenanse og virke skremmende på berørte naboer. Hovedutfordring: Ingen spesielle.		
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	- Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet - Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Pelearbeider		Unngå nattarbeid i bebodde områder	

3.3 Forurensning jord og vann

Miljøfaglig tema: Forurensning jord og vann			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:	Utslipp som for eksempel fra vaske-, oppstillings og reparasjonsområder for maskiner, uhellsutslipp av for eksempel kjemikalier og oljer, sprengstoffrester, partikler, høy pH og andre forurensninger fra sprengningsarbeid etc. Ulykkesutslipp Endring av vannstrømmer som medfører erosjon og/eller frigjøring av forurensninger		
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	• Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet • Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Utslipp av olje	Ved drift og vedlikehold av hydrauliske system ved utførelse av service på anlegg	Drenering rundt området. Andre tiltak for å hindre lekkasjer og ukontrollerte utslipp.	
Rigg- og veg	Plassering Rensetiltak Beredskap Forurensningsutslipp (oljesøl, pH osv.)	Drenering, rundt disse? Andre tiltak? Få oversikt over hvilken forurensning vi i tilfelle snakker om. For eksempel hvilken såpe, område hvor diesel skal lagres, hydrolikk olje, kjemikalietyper skal benyttes?	

3.4 Landskapsbilde

Miljøfaglig tema: Landskapsbilde			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:			
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	- Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet - Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Unngå forstyrrende elementer		Opprettholde standard, og ryddige omgivelser	

3.5 Nærmiljø og friluftsliv

Miljøfaglig tema: Nærmiljø og friluftsliv			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:	Tilgang til områdene.		
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	- Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet - Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Opprettholde standard		Opprettholde standard	

3.6 Naturmiljø

Miljøfaglig tema: Naturmiljø			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:			
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	- Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet - Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik

3.7 Materialvalg og avfallshåndtering

Miljøfaglig tema: Materialvalg og avfallshåndtering			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:	• forhindre forurensning, • redusere avfallsmengde, • øke varigheten på konstruksjonene som følge av godt materialvalg • forebygge framtidige forurensninger		
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	• Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet • Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Gjenvinning	Brukt materiell	Skal tas vare på og benyttes ett annet sted i regionen.	
Gjenbruk		Gjenbruk av asfalt og andre materialer der det er aktuelt og mulig.	
Avfall og farlig avfall		Avfall må kildesorteres. Farlig avfall må håndteres og deklarerer i henhold til gjeldende bestemmelser.	

3.8 Kulturmiljø

Miljøfaglig tema: Kulturmiljø			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:	• Ingen spesielle • Ukjente kulturminner som kan dukke opp i kontraktperioden.		
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	• Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet • Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Veg	Ingen	• Ingen.	
	Ingen	• Ingen.	

4 RIVING AV EKSISTRENDE KONSTRUKSJONER

Miljøfaglig tema: Riving av eksisterende konstruksjonen			
Hovedproblemstilling(er) for prosjekt:			
Vegelement	Forhold som har betydning for miljøtemaet Grunnlag for kvalitetskrav	• Miljøfaglige kvalitetskrav for prosjektet • Begrunnelse for kvalitetskrav	Godkjente fravik
Betong	Tidspunkt og metode for å fjerne disse	Pigging av betong bør ikke utføres på et tidspunkt på døgnet som kan medføre sjenanse for naboer.	
Stålkonstruksjoner	Metode for å demontere disse	Dersom det skal brukes støyende utstyr for å demontere stålkonstruksjoner bør slikt arbeid ikke foregå på et tidspunkt på døgnet det kan sjenere naboer.	
Miljøfarlige bestanddeler skal ikke falle ned i sjøen.	Dersom det er miljøfarlige komponenter i konstruksjonene.	Gjennomføre demontering/riving kontrollert.	
Gjenbruk		Gjenbruk av asfalt og andre materialer der det er aktuelt og mulig.	

5 RISIKOVURDERING

I forbindelse med utarbeidelsen av ny kontrakt for Vegmerking 2022-2025 ble det utarbeidet en risikoanalyse (Mimenr: xx. Rapporten ble utarbeidet i 2020 xx.)

6 TILTAK

6.0 Mangler ved inngående prosjektgrunnlag

- Ingen

6.1 Permanente løsninger og tiltak

- Støy – skal ikke overskride normale støygrenser.
- Forurensning – skal etableres vedlikeholdsrutiner og systemer som minimaliserer sjanser for ukontrollerte utslipp og lekkasjer.
- Landskapsbilde/bybilde - unngå at det plasseres avfall og søppel på fylkesveier
- Nærmiljø/friluftsliv – oppretthold standard.
- Naturmiljø – hindre erosjon.
- Energiforbruk – beskrive energibesparende tiltak.
- Materialvalg og avfallshåndtering – gode prosedyrer og ordninger for håndtering, avtale med godkjent renovatør.

6.2 Midlertidige løsninger og tiltak for entreprisen

- Utarbeide avfallsplan
- Gjenbruksplan av materialer
- Tiltak for sikring av avrenning fra veg
- Tiltak for å hindre utslipp av olje eller andre forurensningsstoffer på veg.
- Støy – ingen.
- Forurensning – utslipp skal samles opp og fjernes.
- Landskapsbilde/bybilde – kort oppbevaringstid for avfall og søppel.
- Nærmiljø/friluftsliv – hindre oppsamling av avfall.
- Naturmiljø – forebyggende tiltak for å forhindre erosjon.
- Energiforbruk – ingen.
- Materialvalg og avfallshåndtering – sortering av avfall.

6.3 Krav og restriksjoner for entreprisearbeidet

- All utførelse skal foregå innenfor fylkesveg. Entreprenør skal under arbeidets gang ta hensyn til omgivelsene, slik at ikke naboer og berørte parter sjeneres unødig av støy, støy, rystelser, utslipp og avfall etc.
- I samarbeid med byggherren skal entreprenør bidra til løpende informasjon til berørte parter. (Se kontraktens bestemmelser)
- Ingen farlige utslipp til ytre miljø.
- Miljøvennlig avfallshåndtering. Avfallsplan.

6.4 Kontroll av miljømessig kvalitet: Opplegg/krav

- Kontrollplan utarbeides.
- Kontinuerlig kontroll og oppfølging mens arbeidet pågår. Føring av dagbok/kontrollplaner.
- Sjekklistes.
- Uønskede hendelser.

6.5 Kontroll av miljømessig kvalitet: Utførende prosedyrer

- Kontrollplan utarbeides.
- Entreprenørens system for å ivareta ytre miljø. Kontroll/prosedyrer.
- Kontroll av miljømessig kvalitet skal utføres og dokumenteres ihht. Håndbok R760.

6.6 Overlevering

- Kontrollplan utarbeides.
- Orden og ryddighet i kontraktperiodene og ved overlevering.

7 TIDS- OG FRAMDRIFTSPLAN

- For tids- og framdriftsplan viser vi til vedlegg i prosjektstyringsplanen.
- Utarbeides dersom partene finner det hensiktsmessig.

8 FORHOLD PÅ KONTRAKTSOMRÅDET

8.1 Hendelsesberedskap

- Utarbeides i forbindelse med SHA-plan.
- Entreprenøren skal utarbeide en beredskapsplan for uønskede hendelser som skal omfatte ulykker, brann, ras, eksplosjon m.m.
- Planen skal foreligge ved alle arbeidssteder(maskiner) og skal være gjort kjent blant alle arbeidstakere og underentreprenører.
- Beredskapsplanen skal inneholde følgende elementer. (listen er ikke utfyllende)
- Førstehjelpsutstyr, redningsbåre, sikkerhetsutstyr
- Varslingsrutiner ved ulykker, viktige telefonnummer.
- Planen skal være tilgjengelig for alle ansatte. Plan for varsling skal være tilgjengelig for alle ansatte.
- Alle maskiner skal utstyres med mobiltelefoner med telefonlister / nødtelefon nr.

8.2 Varslingsplan

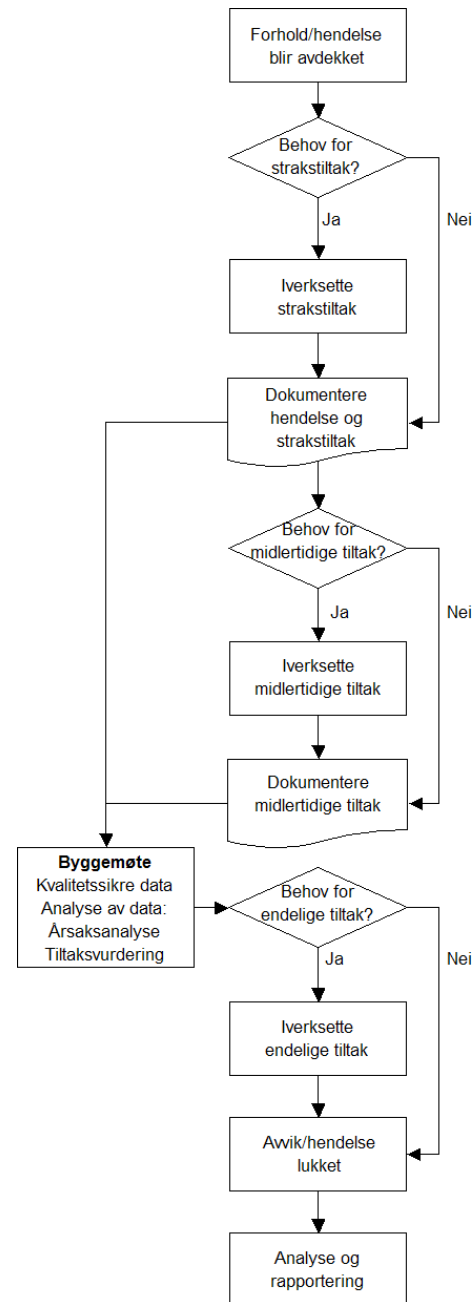
- Utarbeides i forbindelse med SHA-plan.

9 AVVIKSBEHANDLING

Avvik i forhold til krav i YM-plan og kontrakt samt uønskede ytre miljøhendelser skal rapporteres skriftlig til byggeleder og behandles i byggemøter.

Entreprenøren skal sørge for at informasjon og erfaringsoverføring fra avviksbehandlingen kommer fram til alle som arbeider på prosjektet/kontrakten.

Flytskjemaet til høyre viser prosessen for avviksbehandling.

Strakstiltak: Tiltak som gjennomføres umiddelbart etter hendelse for å fjerne et avdekket avvik (hjelp, sikre skadested, begrense skadeomfang, mm)

Midlertidig tiltak: Tiltak som gjennomføres i nær tid etter hendelse, men før full analyse av hendelse er foretatt, for å muliggjøre videre arbeid på stedet og hindre tilsvarende hendelser (opprydding, reparasjoner, informasjon, mm)

Endelige tiltak: Endelige tiltak som gjennomføres på grunnlag av analyse av hendelsen (analyse av data) for å fjerne avvik (eventuelt sikre kontroll med produkt med avvik), samt bidra til kontinuerlig forbedring (korrigerende tiltak og forebyggende tiltak, dvs endre prosess og metode, endre system for å ivareta ytre miljø, informasjon, mm)

10 DOKUMENTASJON

Plan for dokumentasjon knyttet til ytre miljøforhold skal inngå i prosjektets/kontraktens samlede dokumentasjons- og arkiveringsplan. Dokumentet utarbeides i forbindelse med utarbeiding av konkurransegrunnlag.

11 BEGREPER/DEFINISJONER

Begrep	Definisjon	Referanse
Miljø	Omgivelsene for en organisasjons virksomhet, inklusive luft, vann, jord, naturressurser, planteliv, dyreliv, mennesker og deres innbyrdes forbindelse	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøaspekt	Den av en organisasjons aktiviteter eller produkter eller tjenester som kan innvirke på miljøet	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøegenskap	Målbart resultat av et prosjekts miljøpåvirkning	NS 3644:2009
Miljømål	Overordnet mål i samsvar med miljøpolitikken som en organisasjon har pålagt seg selv å oppnå MERKNAD: <i>Miljømålet kan gjelde egen virksomhet eller et prosjekt.</i>	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøoppfølgingsplan	Plan som fastsetter hvordan prosjekter skal følge opp miljøprogrammets miljømål i prosjektets ulike faser MERKNAD: <i>Miljøoppfølgingsplanen omhandler temaer som organiseringen av miljøoppfølgingen hos prosjekteier og hvilke handlinger, prosedyrer, løsninger og tiltak som til sammen skal gi måloppnåelse.</i>	NS 3644:2009
Miljøpolitikk	Overordnede intensjoner og retningslinjer for en organisasjon i forhold til miljøprestasjon som på forhånd er uttrykt av toppledelsen MERKNAD: <i>Miljøpolitikk danner rammen for handling og fastsettelse av miljømål og miljødelt mål.</i>	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøprogram	Program som er utformet på et strategisk, overordnet nivå og som fastsetter miljømål for et bygg-, anleggs- eller eiendomsprosjekt	NS 3644:2009
Miljøpåvirkning	Enhver endring i miljøet, enten den er ugunstig eller fordelaktig, som helt eller delvis skyldes en organisasjons miljøaspekter	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøtema	Tema som underinndeler begrepet miljø	NS 3644:2009
Prosjekt	Alt som er et resultat av bygge- og anleggsvirksomhet MERKNAD: <i>Termen dekker både bygg og anlegg. Den refererer til hele byggverket, innbefattet bærende og ikke-bærende deler samt geotekniske arbeider mm.</i>	NS 3644:2009
Risiko	Kombinasjon av sannsynligheten for en hendelse og konsekvensen av den. MERKNAD: <i>Risiko kan uttrykkes med ord (kvalitativt) eller være tallfestet (kvantitativt).</i>	NS 5815
Risikoanalyse	Systematisk framgangsmåte for å beskrive eller beregne risiko. Risikoanalysen utføres ved kartlegging av uønskede hendelser samt konsekvenser av og årsaker til disse. MERKNAD: <i>Risikoanalyse er første del av risikovurdering.</i>	NS 5814

--	--	--

Risikoevaluering	Prosess for å sammenligne estimert risiko med gitte akseptkriterier for å bestemme risikoens betydning. MERKNAD: <i>Risikoevaluering kan brukes som en hjelp til å foreta en beslutning om å akseptere eller hvordan man håndterer en risiko.</i>	NS 5815
Risikoreduserende tiltak	Tiltak med sikte på å redusere konsekvensen av og/eller sannsynligheten for en uønsket hendelse.	NS 5815
Risikovurdering	Samlet prosess som består av risiko-analyse og risikoevaluering.	NS 5815
Tiltak	Utførelsesmetode, utforming eller design med formål å innfri miljømål nedfelt i et prosjekts miljøprogram	NS 3644:2009
Uønsket hendelse	Hendelse som kan føre til eller kunne ha ført til personskade, arbeidsbetinget sykdom, skade på/tap av eiendom eller skade på miljøet. MERKNAD: <i>Omfatter også skade på og ulempe for tredjepart. Inkluderer ulykke, farlig forhold, farlig handling og tilloppshendelser (nestenulykker).</i>	NS 5815
Ytre miljøplan (YM-plan)	Del av prosjektets kvalitetsplan. Plan utarbeidet for å sikre at føringer og krav for det ytre miljøet blir innarbeidet i konkurransegrunnlag samt ivaretatt under gjennomføringen av prosjektet.	SVV håndbok R760

Trekkregler for vegoppmerking

Versjon: 2017-12-06

Innhold

1.0 Generelt.....	3
1.1 Innledning.....	3
1.2 Gyldighet.....	3
1.3 Definisjoner og begreper	3
2.0 Beregning av trekk.....	5
2.1 Kontrollparametere	5
2.2 Prinsipper for beregning av trekk.....	6
2.3 Beregningsgrunnlag for trekk.....	6
2.4 Trekkbeløp.....	7
2.5 Regneeksempler.....	7

1.0 Generelt

1.1 Innledning

Statens vegvesen har nedfelt tekniske krav til vegoppmerking i Hb R310 Trafikksikkerhetsutstyr, Tekniske krav, Del 6 vegoppmerking. De tekniske kravene består av funksjons- og utførelseskrav.

Gjeldende kontrollsystem er nedfelt i NA-Rundskriv Nr. 2006/11, med senere presiseringer og tilføyelser.

Når levert vegoppmerking ikke er godkjent i henhold til gjeldende krav, er det behov for en enhetlig og objektiv avvikshåndtering. Denne avvikshåndteringen skal tilstrebes å være mest mulig automatisert.

Trekkreglene anvendes der kvalitetsavvik gjøres opp ved økonomisk kompensasjon

1.2 Gyldighet

Trekkreglene gjelder for ny langsgående vegoppmerking, utlagt på nytt vegdekke, på alle riks- og fylkesveger. Trekkreglene gjelder også for langsgående reparasjoner, med minst 100m sammenhengende lengde ved håndholdt måling, og med minst 300m sammenhengende lengde ved mobil måling.

Før økonomisk kompensasjon (trekk) vurderes, skal entreprenøren få komme med forslag om utbedring av feil og mangler.

Byggherre kan alltid kreve vegoppmerking som ikke er godkjent i henhold til kravene utført på nytt, uten kostnad for byggherre, dersom byggherre vurderer kvalitetsavviket som vesentlig. Ved øvrige kvalitetsavvik er det Trekkreglene for Vegoppmerking som kommer til anvendelse.

Økonomisk kompensasjon i henhold til Trekkreglene medfører ikke at entreprenøren får ansvarsfrihet for produktet forøvrig.

1.3 Definisjoner og begreper

Langsgående vegoppmerking: Omfatter midtlinjer, delelinjer, ledelinjer, kantlinjer samt begrensningslinjer til sperreområder.

Tverrgående vegoppmerking: Vegoppmerking som ligger i kjørebanen/kjørefeltet. Tverrgående vegoppmerking omfatter stopplinjer,

vikelinjer, gangfelt, skravering i sperreområder, sykkelkryssinger og merking av biloppstillingsplasser.

Symbol og tekst: Denne kategorien er en underkategori til tverrgående vegoppmerking. Symbol og tekst omfatter piler, vikesymbol, gang- og sykkel-symbol, parkeringssymbol, symbol for bevegelseshemmede, samt tekster (eks. BUSS).

Nylegging: Førstegangs oppmerking både på nylagte og gamle vegdekker.

Reparasjon: Reparasjon og komplettering av eksisterende vegoppmerking.

Ny tilstand: Med ny tilstand menes perioden fra utlegging og ut den merkesesongen linjene ble lagt ut.

Plan linje: vegoppmerking som er lagt ut i en jevn ekstrudert eller sprayet film, der hensikten er å produsere en linje med en plan (slett) overflate. En plan linje kan likevel ta underlagets struktur opp i seg.

Profilert linje: vegoppmerking som er lagt ut som en brutt linje, eller en linje med en ujevn eller strukturert overflate. Profilerte linjer blir lagt for å oppnå spesielle lystekniske eller akustiske effekter. Den ujevne overflaten kan være preget av spesiell struktur, mønster, profiler, eller en tilfeldig struktur.

Type I vegoppmerking (EN 1436): vegoppmerking som ikke har spesiell utforming for forsterkede egenskaper (som regel plan linje).

Type II vegoppmerking (EN 1436): vegoppmerking med spesielle egenskaper som skal gi bedre retrorefleksjon i fuktighet eller regn.

Dekkeparsell: sammenhengende vegstrekning med nytt asfaltdekke

Objekt: Definert og avgrenset vegstrekning. I denne sammenheng lik dekkeparsell.

Utvalgt objekt: Kontrollparsell, er lik objekt som er tilfeldig utvalgt for kontroll.

Delobjekt: Objektet deles inn i delobjekter. Delobjekt kan være høyre kantlinje, midtlinje, kjørefeltslinje, o.l.

Måleplass: Et delobjekt deles inn i et antall mulige måleplasser.

Utvalgt måleplass: Måleplass som er valgt ut til kontrollmåling i henhold til metodebeskrivelsen.

Leveransekontroll: kontroll av funksjonsparameterne i henhold til gjeldende regler, i perioden fra 14 dager etter nylegging til og med 15. oktober samme år. Kontrollen skal utføres av nøytral 3. part.

Garantikontroll: kontroll av funksjonsparameterne i henhold til gjeldende regler, i resten av garantitiden. Kontrollen skal utføres av nøytral 3. part.

Stikkprøvekontroll: Tilfeldige kontroller av vegoppmerkingens funksjon og utførelse, som utføres av byggherre. Stikkprøvekontroll kan utføres i det omfang byggherre finner nødvendig.

2.0 Beregning av trekk

Grunnlaget for beregning av økonomisk trekk er tilstanden på et delobjekt på et utvalgt objekt. F.eks. høyre kantlinje på en dekkeparsell. Tilstanden fastslås etter kontrollmåling, enten som godkjent (GK) eller underkjent (UK). Ved kontroll av reparasjonsobjekter skal delobjektene VK og HK (henholdsvis venstre og høyre kantlinje) vurderes samlet.

Utvalgte måleplasser skal ikke ha beliggenhet i tunnel.

Bedømmelsen som skal ligge til grunn for eventuelt trekk, baseres på en kvalitetskontroll som er utført av kvalifisert nøytral 3. part i henhold til gjeldende regler og metodebeskrivelser. Om en av kontraktspartene ikke anerkjenner resultatet av kvalitetskontrollen, kan det forlanges ny- eller mer omfattende kontroll. Også denne ekstra kontroll skal utføres av nøytral 3. part, og bekostes av den av partene som krever den.

Krav om økonomisk trekk i henhold til disse regler kan også gjøres på grunnlag av stikkprøvekontroller som er utført av byggherre. Dersom partene ikke enes om resultatet av stikkprøvekontrollen kan det kreves ny 3.parts kontroll. Resultatet av 3. partskontrollen blir avgjørende i saken, og den av partene som ikke får medhold for sin påstand skal dekke kostnadene for den ekstra 3. partskontrollen.

2.1 Kontrollparametere

Trekkreglene baseres kun på de funksjonskrav som stilles til vegoppmerkingen. Funksjonskravene er spesifisert i Hb R310, og basert på europastandarden EN1436 "Vegoppmerkingsmaterialer: Funksjonskrav til vegoppmerking".

Leggetekniske utførelseskrav (geometri) og overholdelse av tidsfrister omfattes ikke av disse trekkreglene. De behandles av kontraktens generelle bestemmelser om mangel ved kontraktsarbeide.

Det stilles funksjonskrav til følgende parametere for utlagt vegoppmerking på veg:

- Retrorefleksjonskoeffisient R_L , i tørr og våt tilstand
- Luminanskoeffisient Q_d
- Fargekoordinater x , y i dagslys, og i reflektert billys i mørke (NTY)
- Friksjon, SRT/PFT

Ved beregning av trekk er ovennevnte funksjonsparametere likestilte.

2.2 Prinsipper for beregning av trekk

Et økonomisk trekk utløses der mer enn 20% av et delobjekts utvalgte måleplasser er underkjent (UK). Dette gjelder for både riks- og fylkesveger, og for både hvit og gul vegoppmerking. Kontrollomfanget, som bestemmer antall utvalgte måleplasser på et delobjekt, skal ha k-faktor 0,5 på alle veger. Kfr. NA-rundskriv nr 2006/11, med senere tilføyelser og presiseringer.

Trekk skal beregnes på grunnlag av oppmerket linjelengde på underkjente delobjekter etter leveransekontroll på nylagt vegoppmerking, eller etter garantikontroll i resten av garantitiden, henholdsvis 1 og 2 år etter nylegging. For reparasjoner gjelder Trekkreglene kun for leveransekontrollen.

Dersom et nylagt delobjekt var underkjent ved leveransekontrollen, skal det ilegges et trekk svarende til 60% av det totale beregnede trekkbeløpet (100%). Dersom delobjektet fortsatt er underkjent ved første års garantikontroll, skal det ilegges et trekk på ytterligere 20% av det totale beregnede trekkbeløpet. Dersom delobjektet fortsatt er underkjent ved 2. års garantikontroll skal det ilegges et trekk på ytterligere 20%. For delobjekt lagt som reparasjon kan 100% av det beregnede trekkbeløpet ilegges etter leveransekontrollen.

Det maksimale trekket etter utløpet av garantitiden kan maksimalt utgjøre 100% av delobjektets kostnad, forutsatt at den var underkjent ved alle 3 kontroller. Dersom delobjektet var godkjent ved leveransekontrollen, men underkjent ved garantikontrollen, ilegges et trekk på 20% av det totale beregnede trekkbeløpet pr. år det var underkjent.

2.3 Beregningsgrunnlag for trekk

Den mengden (trekk lengden) av et underkjent delobjekt det skal beregnes trekk for fastlegges på denne måte:

Mobil måling: Trekk lengden er lik delobjektets underkjente linjelengde, dvs. summen av antall underkjente måleplasser x 100 (ved 100m intervaller).

Håndholdt måling: Trekk lengden er lik antall underkjente måleplasser i prosent av det totale antall utvalgte måleplasser på delobjektet. Den

beregnete prosentsats multipliseres med delobjektets totale linjelengde for å finne trekkklengden. Om alle utvalgte måleplasser er underkjent vil hele delobjektets lengde inngå i beregningsmodellen.

Trekkklengden for reparasjoner beregnes på samme måte, men baseres på reparert linjelengde for aktuelle delobjekter (samlet for kantlinjer).

2.4 Trekkbeløp

For alle underkjente delobjekter beregnes et fast basis trekkbeløp på kr. 10.000 for trekk basert på leveranse- og garantikontrollen. Dette grunnbeløpet ilegges alle underkjente delobjekter, uavhengig av delobjektets lengde og antall underkjente funksjonsparametere. Ved garantikontrollen ved år 2 ilegges ikke noe fastbeløp.

I tillegg til det faste grunnbeløpet beregnes et variabelt trekkbeløp. Dette tilleggstrekket er lik trekkklengden multiplisert med linjetypens enhetspris i kontrakten.

Totalt trekkbeløp for et nylagt delobjekt kan ikke overstige 60% etter leveransekontrollen, 80% etter garantikontrollen 1. år, og 100% av delobjektets kostnad etter garantikontrollen 2. år.

Modell for beregning av trekkbeløp for underkjent delobjekt :

Trekkbeløp = Kr 10.000 + (enhetspris x trekkklengde) x 60 % ved leveransekontroll,

Trekkbeløp = Kr 10.000 + (enhetspris x trekkklengde) x 20 % ved garantikontroll år 1

Trekkbeløp = (enhetspris x trekkklengde) x 20 % ved garantikontroll år 2.

De årlige trekkbeløpene skal eventuelt justeres slik at det totale trekkbeløpet ikke overstiger 60% ved leveransekontroll, 80% ved garantikontroll år 1, og 100% ved garantikontroll år 2, av delobjektets kostnad.

For delobjekt lagt som reparasjon gjelder:

Trekkbeløp = (enhetspris x trekkklengde) ved leveransekontrollen.

2.5 Regneeksempler

Eksempelet under er hentet fra en kontrollrapport på nylagt vegoppmerking (leveransekontroll).

For enkelhets skyld regner vi med en enhetspris både på midtlinje og kantlinje på kr 15/m.

Trekkregler Vegoppmerking

Måleplass	Høyre kantlinje Ex H(0,10) Prof				Midtlinje Ex (G) (0,10)				Venstre kantlinje Ex H(0,10) Prof			
	R _L (tørr)	R _L (våt)	Qd	PFT	R _L (tørr)	R _L (våt)	Qd	PFT	R _L (tørr)	R _L (våt)	Qd	PFT
	(mcd/m ²)/lux	(mcd/m ²)/lux	(mcd/m ²)/lux		(mcd/m ²)/lux	(mcd/m ²)/lux	(mcd/m ²)/lux		(mcd/m ²)/lux	(mcd/m ²)/lux	(mcd/m ²)/lux	
312	175	86	152		152		132	0,45	213	92	158	
816	160	89	155		151		130		209	90	159	
1320	201	90	158		143		131		272	85	153	
1824	185	87	166		133		133		256	91	162	
2328	188	82	158		136		141		275	96	163	
2832	163	62	144		165		127	0,47	226	100	162	
3336	201	96	158		183		126		288	100	163	
3840	209	96	159		172		126		281	99	174	
4344	208	88	154		176		125		251	85	170	
4848	201	80	154		181		126		262	81	168	

Gj.snitt	189	85	156		159		130	0,46	253	92	163	
Min	160	62	144		133		125	0,45	209	81	153	
Max	209	96	166		183		141	0,47	288	100	174	

Krav	200	35	130	0,45	150	0	100	0,45	200	35	130	0,45
Antall GK	5	10	10	0	7	0	10	2	10	10	10	0
Antall UK	5	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0

Resultat	UK	GK	GK		UK		GK	GK	GK	GK	GK	
----------	----	----	----	--	----	--	----	----	----	----	----	--

I dette eksempelet ser vi at delobjektene midtlinje og høyre kantlinje er UK (RL under krav på 3 måleplasser på midtlinjen, og RL under krav på 5 måleplasser på høyre kantlinje).

5 av 10 måleplasser er underkjent på høyre kantlinje, hvilket tilsvarer 50% av delobjektet. Delobjektets totale lengde er i dette tilfellet 5100 meter. Trekk lengden for kantlinjen er dermed : 5100m x 50% = 2550m

Midtlinjen er underkjent på 3 måleplasser, hvilket i dette tilfellet utgjør 30% av hele lengden på delobjektet, slik at trekk lengden i dette tilfellet blir: 5100m x 30% = 1530m.

For midtlinjen blir trekkbeløpet beregnet slik ved underkjent leveransekontroll:

$$\text{Trekkbeløp} = 10.000 + (15 \times 1530) \times 60\% = 23.770$$

Underkjent ved garantikontroll etter år 1 (med samme antall UK måleplasser):

$$\text{Trekkbeløp} = 10.000 + (15 \times 1530) \times 20\% = 14.590$$

Underkjent ved garantikontroll etter år 2 (med samme antall UK måleplasser):

$$\text{Trekkbeløp} = 15 \times 1530 \times 20\% = 4.590$$

I dette eksempelet har også høyre kantlinje 5 underkjente måleplasser for RL, og får dermed dette trekkbeløpet:

$$\text{Trekkbeløp} = 10.000 + (15 \times 2550) \times 60\% = 32.950$$

Underkjent ved garantikontroll etter år 1 (med samme antall UK måleplasser):

$$\text{Trekkbeløp} = 10.000 + (15 \times 2550) \times 20\% = 17.650$$

Underkjent ved garantikontroll etter år 2 (med samme antall UK måleplasser):

$$\text{Trekkbeløp} = 15 \times 2550 \times 20\% = 7.650$$

Totalt trekkbeløp for objektet blir derfor: $23.770 + 32.950 = 56.720$ etter leveransekontrollen.

Garantikontrollen ved år 1 gir dette totale trekket: $14.590 + 17.650 = 32.240$.

Garantikontrollen ved år 2 gir dette totale trekket: $4.590 + 7.650 = 12.240$.

Totalt trekk for 2 delobjekter i hele garantitiden: $56.720 + 32.240 + 12.240 = 101.200$

I dette regneeksempelet er det forutsatt at samme antal måleplasser er UK i hele garantitiden. Dette kan i virkeligheten variere, og antall UK måleplasser kan både øke eller reduseres over tid. Beregningen av trekk må i så fall ta hensyn til dette. Regneeksempelet er basert på heltrukne linjer på delobjektene. Dersom linjene er stiplet eller brudt i fast syklus justeres objektlengden til oppmerket linjelengde.

Total kostnad ved etablering av de 2 delobjekter: $5100 \times 2 \times 15 = 153.000$.

Dersom det i et virkelig tilfelle viser seg at de totale årlige beregnede trekkbeløpene overstiger grensene på 60%, 80% eller 100%, skal de eventuelt justeres tilsvarende for å holdes innenfor grensen.

C Kontraktskrav - Seriøsitetskrav**C5 Seriøsitetskrav – Nordland Fylkeskommune 2021/2022****Innhold**

SERIØSITETSKRAV FOR SAMTLIGE FYLKESVEG BYGGEPROSJEKTER FOR NORDLAND FYLKESKOMMUNE.	2
1. HMS-KORT	2
2. PLIKTIG MEDLEMSKAP I STARTBANK ELLER TILSVARENDE LEVERANDØRREGISTER	2
3. KRAV OM FAGLÆRTE HÅNDVERKERE	2
4. LÆRLINGER	3
6. HOVEDSPRÅK OG BYGGHERRES SHA-PLAN	4
7. KRAV TIL LØNNS-, ARBEIDS- OG BOFORHOLD I SAMTLIGE LEDD.	4
8. BRUK AV UNDERLEVERANDØRER/INNLEID ARBEIDSKRAFT.	5
9. KRAV OM BETALING TIL NORSK BANKKONTO	6
10. MISLIGHOLD AV KONTRAKTSFORPLIKTELSE - KONSEKVENSER FOR KONTRAKTEN OG SENERE KONKURRANSER	6
11. VERIFIKASJONER OG REVISJONER	6

Seriøsitetsskrav for samtlige fylkesveg byggeprosjekter for Nordland fylkeskommune.

Vedlagt følger Nordland fylkeskommune sine seriøsitetsskrav slik de er inntatt i dokumentet «Nfk seriøsitetsskrav- utvidet liste 22.november 2016-1 docx». Disse kravene skal anvendes for samtlige fylkesveg byggeprosjekter for Nordland fylkeskommune såfremt dispensasjon ikke er gitt.

Nordland fylkeskommune sine seriøsitetsskrav, skal i tilfelle konflikt gå foran andre bestemmelser som regulerer samme forhold etter avtalen (C2 og C3). Dette gjelder likevel ikke der de kolliderende kravene er strengere i C2 og C3 enn det som følger av Nordland fylkeskommune sine seriøsitetsskrav. Ved motstrid mellom Nordland fylkeskommune sine seriøsitetsskrav og bestemmelser som følger av ufravikelige rettsregler, skal Nordland fylkeskommune sine seriøsitetsskrav vike.

1. HMS-kort

Alle arbeidstakere skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema o.l. aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra byggeplassen. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser. Bestemmelsen gjelder også sjåfører som leverer varer og utstyr. Byggherre har rett til liste over HMS-kort og kopi av samtlige kort.

2. Pliktig medlemskap i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister

Leverandøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Leverandøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgifts informasjon) i hele kontraktsperioden. ”

3. Krav om faglærte håndverkere

- Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fag-opplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag.
- Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksis-kandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land.

- I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra bygg-herren.

4. Lærlinger

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 10% av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1.

Kravene kan oppfylles ved :

- arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5.
- benytte lærlinger etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS- land og personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter tilsvarende ordning som kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, i annet EU/EØS-land.

Kravet kan oppfylles av leverandøren og en eller flere av hans underleverandører. Dersom arbeidene ikke er egnet ut fra arbeidets art (sikkerhet, helse og arbeidsmiljø) kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes. Ved oppstart og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet dokumenterer entreprenør hvordan kravene blir etterlevd. Byggherre har rett til kopi av Timelister.

5. Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlandssaker

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlandssaker i henhold til ligningsloven § 5-6.

- Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden.
- Leverandøren skal dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn til byggherrens representant.
- Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

6. Hovedspråk og byggherres SHA-plan

Norsk er hovedspråk, skriftlig og muntlig. Gjelder for baser, formenn, funksjonærer. Det er entreprenørs ansvar å utarbeide sikkerhetsinstrukser på språk som alle ansatte fullt ut forstår. Norsk skal brukes som språk (skriftlig/muntlig) på samtlige befaringer og vernerunder.

Samtlige entreprenører og leverandører skal gjennomgå byggherrens SHA-plan og dokumentere tiltak i samsvar med planen. Byggherren har rett til minimum tre ganger i året å gjennomføre verifikasjoner og tilhørende revisjoner av en eller flere deler av byggeplassen og brakkerigg/boliger. Skriftlig og muntlig språk på verifikasjoner og revisjoner skal være norsk.

7. Krav til lønns-, arbeids- og boforhold i samtlige ledd.

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører (herunder innleide) har lønns-, arbeids- og boforhold i henhold til:

- Forsikring ihht. Lov om yrkesskadeforsikring
- Rigg- og boforhold ihht. Arbeidsmiljøloven og Arbeidsplassforskriften.
- Lov om allmenngjøring og tilhørende forskrifter

Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

ILO konvensjon nr. 94

Byggherre har rett til kopier av dokumentasjon av lønns-, arbeids- og boforhold for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder bemanningsselskaper og transportselskaper). Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister, arbeidsgiverens bankutskrift og interne tilsynsrapporter fra brakkerigger/boliger/kjøretøyer. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder. Ved brudd på lønns-, arbeids- og boforhold skal leverandøren rette forholdet.

Der bruddet har skjedd hos en underleverandør (herunder bemanningsselskaper og transportselskaper) er rettingsplikten begrenset til krav som er fremmet skriftlig innen tre måneder etter lønnens forfallsdato, både for krav som følger av allmenn-gjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. av 4. juni 1993 § 13 skal gjelde i begge disse tilfellene.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert. Vesentlig mislighold av lønns-, arbeids- og boforhold hos leverandøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene.

Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper og transportselskaper), kan byggherren på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren og uten endringer av framdriftsplan.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

8. Bruk av underleverandører/innleid arbeidskraft.

Hovedentreprenør og underleverandører(underentreprenører) skal ha minimum **15- 25%** egenproduksjon gjennom utførelsesfasen.

Hovedentreprenør kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underleverandører(underentreprenører) i kjede under seg. Vesentlig mislighold som ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren, kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

- Leverandørens og underleverandørernes(underentreprenørenes) bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig og godkjennes av byggherren.
- Bruk av bemanningsselskap skal varsles byggherren og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a.

Bruk av transporttjenester, minimum dokumentere og kontrollere:

- hviletidsbestemmelser
- sykeforsikring og system for hjemreise ved uforutsette hendelser
- kjøretøysforsikringer
- offentlige godkjenninger, sjåfør og kjøretøy
- godkjent utstyr for befraktning (piggdekk/ kjetting/bremser/ generelle kjøretøytekniske forhold/EU-kontroll etc).

Ved inngåelse av kontrakter med underleverandør(underentreprenør) som overstiger en verdi på kr 500.000 eks. mva. skal leverandøren innhente skatteattest, jf. forskrift om offentlige anskaffelser. Fra underleverandør (underentreprenør) med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Byggherre har rett til kopi av skatteattesten.

Dersom attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan byggherren kreve at underleverandøren(underentreprenøren) skiftes ut uten omkostninger og uten endringer av framdriftsplan dersom forholdet ikke rettes innen en rimelig frist. Byggherre skal varsle krav skriftlig. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

9. Krav om betaling til norsk bankkonto

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører, bemanningsselskaper og transportselskaper skal utbetales til norsk bankkonto. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser. (Skattemyndighetene skal kunne følge kontantstrømmer i prosjektet).

10. Mislighold av kontraktsforpliktelser - konsekvenser for kontrakten og senere konkurranser

Byggherren kan kreve dagmulkt ved brudd på :

- Lov om yrkesskadeforsikring
- Arbeidsmiljøloven og Arbeidsplassforskriften.
- Lov om allmenngjøring og tilhørende forskrifter
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008
- ILO konvensjon nr. 94

Dokumentasjon av brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli lagret i fylkes-kommunens, og eventuelt Statens vegvesen, sitt sak- og arkivsystem. Opplysningene skal vurderes ved senere konkurranser. Viser blant annet til §5 i Lov om offentlige anskaffelser. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

11. Verifikasjoner og revisjoner

Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, har rett til å gjennomføre verifikasjoner og revisjoner hos leverandøren og eventuelle underleverandører(underentreprenører) i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om leveransen samsvarer med kontrakter og tilhørende dokumentasjon.

Denne verifikasjons- og revisjonsadgangen omfatter også kontrakter og tilhørende dokumentasjon i underliggende ledd og transportselskaper. Bemanningsselskaper defineres også som et underliggende ledd.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser. Entreprenør bekrefter at virksomheten vil følge fylkeskommunens seriositetskrav.

Bekreftelse fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister skal foreligge ved tilbudsfrist (krav nr. 2). Alle relevante dokumenter skal være tilgjengelig for Nordland fylkeskommune og Statens vegvesen.